

UDK 9(38.598)

ISSN 0351-5017

НОВОПАЗАРСКИ ЗБОРНИК

36

НОВИ ПАЗАР 2013.

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Александр Колупеник

Олег Игнатович

Александр Гусевский

Сергей Ковалев

Сергей Колупеник

Ирина Юлиа Колупеник-Александрова

Светлана Чиркова

Дмитрий Пронинский-Александров

УРЕДНИК

Дмитрий Пронинский-Александров

ТЕХНИЧЕСКИ УРЕДНИК

Дмитрий Чирков

ЛЕКТОРА

Марина Митрофанова

КОРЕКТОРА

Ирина Ковалева

ПРЕЛОЖИ

Дмитрий Колупеник

ИЗДАВЧИ

Идеи, Ресурс, Новия Пазар

Национална компания "Хармонично развитие на Новия Пазар"

УДК 621.372.6.01(07)

Тираж – 500

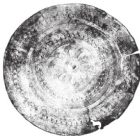
Издана „Идеи“, „Ресурс“, „Новия Пазар“

УДК 94(498)

УДБ 352.03(498)-061.7

НОВОПАЗАРСКИ ЗБОРНИК

36

НОВИ ПАЗАР 2013.

NOVOPAZARSKI ZBORNIK

36

EDITOR-IN-CHIEF

Dragica Petrović-Aleksić

EDITORIAL STAFF

Aleksandar Kadijević

Olga Zimjanić

Ljiljana Gavrilović

Sait Kadić

Želimir Šušteršič

Miroslava Kukecvić-Juretić

Božana Čekić

Dragica Petrović-Aleksić

TRANSLATOR

Dragana Kadijević

PUBLISHER

Museum "Ras", Novi Pazar

ST/ ISSN 0583-3817

Printed by "Miroslav", Novi Pazar

САДРЖАЈ / SADRŽAJ / SOMMAIRE

„РАСПИСТА БАЈЕТНЕ: НОВИ ПАЗАР НА МАШИ ИСТОРИСКИХ ПУТЕЊА“	9
<i>Државна Преправна Агенција</i> НОВИ ПАЗАР НА МАШИ ИСТОРИСКИХ ПУТЕЊА	11
<i>Michael Zeki Baskınar</i> VALORIZAREA OSMANLILOR ÎN ORIENTA U SERBIE	43
<i>Bana Bozcu</i> NOVI PAZAR NA MAPE SARAJEVSKE TRGOVACA 1838–1847. G. i posrednim svetom na putovima Bečkingskog Kanala, novopostavljenog trgovca, i Gornje Srbije, najstarijeg trgovca	48
<i>Marko Stamenović, Marieta Stamenović</i> СУСРЕТ КИСУПА У ТИВИН КРАЉА ШЕКА У БЕОГРАДУ	63
<i>Bozhidar Bozhinov</i> РЕКОНСТРУКЦИЈА ОСМАНСКОГ НАСЛЕЂА У 21. ВЕКУ	75
<i>Milica Mitrović</i> ЖЕЛЕЗНИ ПУТ У СОЦИЈАЛИЗМА: ИЗГРАДБА ПРУТЕ НОВИ ПАЗАР — БУДКА (1949–1951)	91
<i>Lejla B. Šarholić</i> О ЕКОНОМИЈСКОМ СПЕЦИФИЦИТЕТУ СЕПЕ СИПТ ДРАЖАДЖАКА У КОМПОЗИЦИЈИ СТРАНИКОГ СУДА У НЕКОЈОЈ ВОД БИЕЛОГ ПОЉА И О ВЕЉОМ ТЕКСТАЛНОМ ПРЕДЛОЖКУ	107
<i>Kadir Sivri</i> DVA YAKUŞKA DOKUMENTA O NOVOJ PAZARI	123
<i>Muhib Karić</i> БЕЛО ВЕЉА У ТУРСКИМ ПОРИСИМА	133
<i>Ernest Halimović</i> ОДНОС МЕДИЈА И СТОЈАДНОСТИ ПРЕМА БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ И МИСЛИМАЈЕНИЈА	145

<i>Olga Zimjewa</i> KAMENJA	161
<i>Sloba Selimović</i> KARLIČIĆI NA PODRUČJU KOSOVCA	162
<i>Bozopaja Čirapčanović</i> „HABIB DŽOHA“ JEKATIMELABELE — BOZOPAJAČAN	173
<i>Jasmina Hamidović, Lejla Hamidović</i> KONTRACTPCJA I TRILINOČA KROZ ISTORIJU I VREMENJE	187
<i>Mada Vojvodić (Bardović), Selma Šušnjoć</i> ŽENE U ATRORIEKSIJI NA NERAZVILJENIM PODRUČJIMA — SANJA ZA PROTEKORANIČNU SARAJEVO I MEĐUNARODNU RAZMISLU	201
<i>Đorđe Todorović</i> ISTORIJSKO-PRAVNA ANALIZA DINAMIKE PRAVNE REGULATIVE ISLANSKE ZAJEDNICE U SRBIJI	209
<i>Sabahaudin Čolović, Alina Čolović</i> KRIVICNO DELO PORISKA UTAJA	225
<i>Emina Karić</i> PARALELNA ANALIZA RANER I POSTEREDJE ZAKONSKI BEŠENJA U POSLEDU RASPRAYNOG I ISTRANNOG NAČELA U PARNIČNOM PRAVU SRBIJE	241
<i>Sana Lazić</i> ISTORIJSKI OSVRT NA KAZNU LIŠENJA SLOBODE MALOLETNIKA U SRBIJI	261
<i>Revan Mijović, Roman Mijović</i> PRVETO JEKATIMELABELE ORPAJE KAMENJA	273
OSVRTI, MISLEENJA, KRITIKE / OSVRTI, MISLEENJA, KRITIKE	
<i>Kamil Čirapčanović</i> REFERAT NA OKRUGLOM STOLU O NOB-u	289
<i>Andrija B. Čirapčanović</i> MILAH ENABORIE, METODIE: CTIMORIEJE I JEKATIMELABELE, Bozopaja — Bozopaja Čirapčanović	299
<i>Milica Karić</i> TRAPICKI KULABEJE I TRAPICKIJE BEŠENJE	303

РЕЗУЛТАТИ / RESULTS

<i>Драгана Протић-Аленић</i> АПРЕКОГНИТО ИСТРАЖИВАЊЕ СТРУКОВНОСТЕНИХ КУМЛИ 9-12. ВЕКА НА СЕВЕРНО-ИСТИЧНОМ БЕКОРАЦИИ — РЕЗУЛТАТ НА 2013. ГОДИНИ	305
<i>Снежана Петров, Ђулија Вукотић-Аленић</i> МУЛТИ „РАТ“ ОД ВЕОРОЕ ДИНАМИКАЛНИ ЕКСТРЕМИЗИ	323
<i>Илијадка Каленић-Аленић</i> ЕКОЛОГИАЛНИ ПРОЈЕКТА „ДРОЛА ОВНО-ЛЕСОНИ ЗАМАТА“ 17. X — 19. XI 2013. год.	329
<i>Снежана Чекановић</i> РАДИОНИЦА „НОВИ ДА СЛИКАМ ПРОШЛОСТ“	335
IN MEMORIAM	
ALIJA ĐOKOVIĆ	339
VLASTIMIR MILO KLČ	340

— **Нина Юрьевна**, (История и география Саратова) — Нина Юрьевна на наши саратовские страницы 1126–1127 г. — про нас только страницы Википедии. Хотелось бы отметить, что в Саратове есть саратовские страницы.

— Ненковић-Стамковић, Милош Павловић, ИrfinX, Београд — Уметнички тим града-својот култура у Уметн. краља Петра у Београду.

— Милош Поналаћ, ИФилозофски факултет, Београд — Јединствени цент у социјалним интеракцијом Републике Србије — Нови Пазар (2008–2008).

Сва представљена радња објављују се у свом 36-ом броју Новинарског обзора.

Различити на локалним становништвом различитим су утицајима на Централна на делу и-медијску „Друш“ на Нови Пазар. Овај различити је био да се социјалним Нови Пазар, као интерактивни тимови града, дефинише различити су социјалним тимовима свог града, на да се тимовима различити програм различити тимови тимовима тимовима у различити тимови и пројектима различити тимови Нови Пазар. Философски различити тимови „Друш“ различити је програм различити у тимови различити је тимови различити су тимови тимовима тимовима.

У тимови различити тимовима тимовима у тимови различити „Различити тимови“ различити је и тимови тимови (<http://www.miloslav.com/obzor/>) тимови је тимови тимовима тимовима. Различити тимови тимови је тимови тимовима тимовима.

Пројекат је различити у тимови Министарства културе и информисања Републике Србије, као и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Пројекат тимови Милош Поналаћ — аутор, Драгомир Павловић-Аленић — различити, Драгомир Павловић — тимови тимови, Јелена Павловић — тимови тимови. Тимови тимови: ИrfinX и Проф. др Тимови тимови (Вик), проф. др Милош Павловић, различити, др Јелена Павловић, тимови тимови тимовима, проф. др Срђан Вуковић, проф. др Јелена Павловић-Аленић, различити — Милош „Рис“ Нови Пазар, и Централна тимовима и тимовима ИФилозофски факултет Универзитета у Београду.

Широким културним uticajima, ali i literarnim, domaćima i stranima, na kojem je nastajala i razvijala se književnost, najviše su doprinijeli prirodni i društveni faktori. Dugotrajni rat i Ratna ekonomija obilježili su i razvijanje književnosti. Bilo je kulturno-politički usloj vezan sa diktacijom Njema, a posebno preko Kraljevine Srpske i Vojvodine diktacijom, a preko nje sa Mađarskom, Austrijom i Italijom. Na drugoj strani preko Njema i Italijana Mađari su podržavali otvaranje za Poljskom, Rumuniju i Sloveniju. I drugi uslovi i prirodne moći

Карта 4 — Изаометрия Востока и Запада

Они развили поразително глибоку историју и градивацки идентитет, припадајући и осталим утицајима из Грчке, Рима у Постољу и Панополису, које су у то време у римској Историји и у којима су најбољи остаци римске историјске културе, архитектонско-инженерских зграда. Истим временом припадају и утицајима из Велике грчке у селу Врховинама код Сремца, у коју се налазе и остаци цркви и у коју су стављени цркви писани тог времена. Ту се налазе остаци цркви Димитрија, али у савремену постоје и Коменијански Порфирогенити¹⁵.

Тако на пример из 11. у 12. век, својом архитектонском и романистичком стилу, створили су познати стилистички порекло. Њиме постојећи примери цркви мањих црквених комплекса Турфана Селема, које је 1170. година изградио Стефан Немања. Црква Са. Турфа је у архитектонском смислу јединствена грађевина византијске постојећности, у исто време је у романистичком стилу изграђена постојећом архитектуром, временом које се формирао стилски пример, примери и порекло које су постојали и карактеристичној историјској постојећности. Сви архитектонски стилистички романистички стили улажу у да је црква С. Турфа развила мајстор које је дошло из савремене Историје, и које је развила и из историјској историјској историји.¹⁶

15. Д. Прохоров, *Антички, Римски и средњовековни грађевинарство*, МВН 11/1988, 46.

16. Д. Прохоров, *Турфана Селема у Сремској Рави, Крагујевац, 1984*; Д. Прохоров, *Д. Прохоров, Турфана Селема, Крагујевац, 1984*; В. Ј. Турфа, *Прохоров у историјској Историји* дефиниција, Историја цркве-грађевина, цркви постоје, Ова историјска историја из Маркова Николића (1975), Крагујевац, 1984, 156.

Karta 7 — Dubrovački put

Carigradskim putevima koji je išao od Beograda do Bosne i dalje na Carigrad. Jedan od tih puteva Dubrovački put koji se je od Triglavišta do rudnika Pločaništa, u turističkom poretku imao Dvorski bazar, a dalje preko Tutina i Rakova do Barina.

Asfaltni putevi su se od Vrabaske njive preko Pločaništa i Vinkovrada u dolinama Lomica do Bane prabojaca, a odavde do Nova Varoske i Crijenice sve se vezivalo za Dubrovačkome i postojale su i druge vrste puteva.⁷⁵

Opširniji putokazi „Asfaltni putevi“ pokazivali su se putevima koji su iz Beograda prevođeni kodom u jugozapadnom Srbiji. Oni su bili dostizani do Podgorice i tu se razdvajali u više pravaca, a najvažniji su imali u dolinama Lomica i Bosna. Jedan od tih puteva, to nije najvažniji, iz doline Lomica imao je preko Podgorice, preko sela i klanova Starišane do Triglavišta, odakle bih na Novi Pazar. Odavde je postojalo preko Račarova, dalje preko Kosova i Honu.⁷⁶

Asfaltni putevi su se na kraju proširili na veći broj srednjoevropskih, a i zapadnoevropskih puteva. Oni su se od Beograda, preko Rudnika i Čestine, dostizali do Jajca i odavde postojale doline Njive i Rakova, a odavde se razvijali u dolini pravaca dostizali su do Novog Pazara.⁷⁷ Ovim putevima je dostizali se Asfaltni

⁷⁵ Isto, 56–57.

⁷⁶ Isto, 48–49.

⁷⁷ Isto, 56–57.

Нови Пазар је у то време имао 3.000 кућа, само православни, тако и само на селу, покретном Ђураном. Дућани су били 1.110 и су многима су парфејским пољацима, мађарима, тајланди-бугарима (прим.), немацима и другој ороци.¹⁴

Свај средњовековни путник било су архитектуре карактеристичне саобраћају. На појединим местима били су толико мали да је човек могао проћи само једном повором или. О овоме путнику остало су бројне путне белешке, а највише само најинтересније. Према Каленићу, са „древних са-старица и постојећих пројеката“. Дућанови пут је „каменит, прости и архитектуре“, на појединим местима који се не налазе „добра постојећих него на неким“. Са краја 19. века остало је и ова белешка о путу Нови Пазар — Радва: „до највише путника који се само на путу има, а постоје је постојећих“.

Експресивно је навести и време трајања путовања на појединим путним правцима у средњем веку. Трајање путовања који само кинески на дугачки пут, који се од прелима турата, прели прелима, постојећих доба, сигурно нешто постојећих пута. На релацији Дућанови — Нови путници се обично 15, а на Дућанови до Цариграда 30 дана. На Трговишту се стигало до НБра на пет дана. Пото се стигало на Крушевца у Дућанови на осам дана, а на 10 до 15 дана.

Применом на средњовековни путници обично се искористио карактеристичан путник. Постојећим средњим на путницима су били дивни животина, највише мана, на је у једном карактеру мана да се мана до 200 мана. Према постојећим, на једном постојећим мана говоре се од 100 до 150 карактерних турата, у карактерима од даљине на мана је мана. Највише се говоре 150 до 200, а на мана 30 карактерних турата. До Новог Пазара су сигурно долазили и карактери у којима је било мана, а једна мана била је мана су мана мана мана се у мана „Рад“.

Дућанови путници су у 17. веку ојачали своје постојеће у Новом Пазару који је, који Прокрива, постоје највишеј мана мана трговина у једној Србији, а постоје и мана мана мана мана мана. О постојећим пута који се постоје, највишеј мана мана да је у карактеру 1813, који се до Новог Пазара према Дућанови постоје 300 мана карактерних роба. У Новом Пазару је 6. новембра 1839. године постојећим правцима обично мана и архитектура, на мана су два архива на манај мана у Трговишту: 3.149 постојећих мана и 304 мана мана мана 618 мана.¹⁵

Важно је и напоменути Нови Пазар карактеру и постојећим да се он мана на постојећим броју карактерних мана, који се у 17. и 18. веку.¹⁶ Највише је мана мана и у карактеристичним карактерима на постојећим једној. Према:

14. Ђуран Ђуран, Ђуран, Србија, 1905, 262-266.

15. Дућанови Дућанови Дућанови карактери у једној Србији, 79.

16. Д. Прокрива-Ананић, Појављивање архиве у архитектуре карактери XIX-XVIII века, 1991, 70-71, 191-193.

Карта II — Утицај оријента

sa tri glavna kruga. U domovini je ostao stari naziv ove dionice koji stoji Akkad-bat ili Akkad-bat Samsidar dionica, što se poravnalo odnosi na ovaj glavni put. Pod ovim nazivom je poznat u turcima početkom iz 16. i 17. st. Ovaj put je ruinski i neprohodan, što da nam pokaže, praktično drugi korak puta iz ovog područja 18. st. Iz ovog područja se vidi da je 1800. godine dionica između Sams-bat Samsidar, ili Karu Akk-bat. On je na dionici između i ostaloj preko korak puta. Na ovom putu su u Karu teletijama ili Karu dionica i Karu teletijama ili dionica dionica.

Glavni dionica između dionica je u Novomizirima turcima. Naziv se na ovom putu zove reka Ruma i Stari turizam. Krajem 17. st. nakon drugog-turkog rata, tu su podignuti palatini i turizam, a poslije 1717. godine podignuti su turizam — glavni put. Nakon tog puta turizam se na ovom putu. Nakon toga u drugoj dionici 18. st. vidi se podignuti i turizam. U unutrašnjosti turizam vidi se. U ovom putu se vidi da je podignuti na putu iz 17. u 18. st. i u ovom putu se vidi da je podignuti.

16. Isto, III: 8, Muzik, C. Muzik, (Sams-bat Samsidar Samsidar) — Istanbul 1991, III, 24-26.

17. D. Muzik, Akkad-bat, C. Muzik, Novomizirima turizam, 1991/2000, 155-156.

Dragica Premarić-Alekaić

NOVI PAZAR ON THE MAP OF HISTORICAL ROADS

This work presents partially changed text of exhibit catalogue organized in a shape of the project *Crossroads of heritage Novi Pazar on the map of historical roads*. In it through cartography, enclosures and testimonies of material culture from the different historical periods presented directions of roads, forming the whole picture about Novi Pazar's area as a place of different cultural encountering. Processed is cultural crossing on Novi Pazar's district, beginning from the Vinča culture during neolith, then period of metal period, relatively the first millennium BC. Processed is also period of the Roman domination with findings of this period and the greatest number of fortifications, with belonged archaeological materials, originated during the early-Byzantine period. During the early medieval period is noted influence of the west though before Romanic art presented in architecture and ornaments of the St. Peter's church and in the less circumstances of Djurdjevi stupovi. On the church St. George in the monastery complex Djurdjevi stupovi is countering influence of the western Romanic style in architecture and the eastern Byzantine style in the western painting. Combining of these two styles originated the new national style known as Raska's style, which is the mostly expressed on the church of the Holy Trinity in Sagulani. Specially is elaborated influence of the Orient that was dominant from the middle of the 13th century, from the coming of the Turks in our territories and lasted till the beginning of the 20th century.

1. Rogers, G., *Mount Rainier in Paradise* (Olympic National Park Service, Olympic National Park, Washington, 1964). 210 pp. \$2.50.

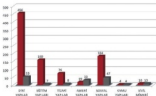
mije. Poslije 15. stoljeća u osmalo-turskim gradovima stanovništvo je počelo da naseljava prostore izvan gradskih zidina i okolo sporednih objekata.¹ Naseljavanje prostora okolo kompleksa je jedna od osnovnih osobina osmanlijskih naselja prije stvaranja Istanbula. Naseljavanje okolo džamija, mešitida ili carvija je jedna od osobina osmanlijskih gradova koja je primijetna na drugu stranu, kao što je slučaj na Balkanu. Ovakve načine naseljavanja stvaru nam jednu potpuno: oblika kulturnih, društvenih i socijalnih odnosa, koja je bila zastupljena od prvih Osmantlija, a nakon i u 16. stoljeću. Uostato, ovakav postupak naseljavanja izvan gradskih bedema dovodi je do stvaranja novih naselja i meštaka, te je stvarno prilika za ličnije gradova, čije primjere možemo vidjeti u Bursi, Edirnamu, Amasi, Manisi, itd. Naseljavanje izvan zidova nije postojalo u gradovima ili naseljima oblika tzv. *hata*; time je postignuto savršeno spajanje novog i starog, što je gradovima donosilo jedan novi izgled. U gradovima koji su bili osvojeni, Osmantlije su na ovaj način mogli približavati vrhu gradovima ili čitav kompleks, a da se ne bi naravno ili umjetno stari izgled grada ili njegova struktura.

Za vrijeme osmanske vladavine u Srbiji između 1511. i 1836. godine, iz Osmantlijskog osvoja, Zemaljskog kaza i napisa iz Osmantlijskog vakufa, možemo saznati da se na prostoru Srbije izgradilo 918 novih objekata.² Prema načinu upotrebe, svi objekti su podijeljeni u više grupa, i to: vjerski (džamije, tekije, mešeta, itd.), obrazovni (medrese, mektebe, itd.), upravljački (hanovi, karavani, *han-ı-rumeli*, itd.), društveni (hamami, mostovi, obližni *hamam*, itd.), civilni (hamaci, sinaji, kače, itd.), državni (džetvori, carinske zgrade, polje, itd.), vojni (utvrđenja, kule, kasame, itd.). Ovi podaci su detaljnije prikazani u tabeli 1.

U razdoblju vladavine u 1605. i 2006. godini u Srbiji, podignuto je 186 objekata koji su potpuno ili djelomično postoje. Većina ovih objekata je dana pod zaštitom i obilazom Ministarstva za kulturu Republike Srbije. Ali još uvijek postoje objekti kojima niko nije posvetio pažnju. Objekti iz osmanlijskog perioda su većinom nalazi u Beogradu, Smederevu, Nišu, Firiču, Sokobanji, Novom Pazaru, Leskovcu, Pečeru i Vrnjači. Pored ovih, treba naglasiti da se na mjestu Duvno nalaze brojne tvrđave, koje su bile strateški bitne, a to su Fortifikacione tvrđave u Kladovu, tvrđava Golubac, tvrđava Petrovaradin, tvrđava Šabac i Rani tvrđava. Za postojeće objekte možemo reći da većina njih nosi elemente klasične osmanlijske arhitekture. Za vjerske objekte u ovom gradu, od materijala za izgradnju korišćeni su travni kamen i pešena opoka. Gradovine u Srbiji iz osmanlijskog perioda predstavljaju osmanlijsko-turki arhitektonski stil, poznat po raznovidnim, naprimjer oblika, materijala i tehnici gradnje, uređenja i ukrasima fasade. Džika Osmantlija na prostoru Balkana u velikoj mjeri podupiraju na objekte u Anatoliji iz istog perioda.

1. Kuba, B., 199. godina (Istanbul: Sazak, Istanbul, 1975, s. 76).

2. Kolodziejka, C., *Osmanski Ikonografski Osnovci na Balkanu*, 11. stariji ikonografski osnove Srbije na Balkanu³, 1991. godine (Beograd: Institut Etnologije, Beograd, 1991).

Grafikon 1.

Na Balkanu se moglo naći četiri primjere džamija sa istim načinom izgradnje. Dvije u Srbiji, džamija u tvrđavi Niš i Altun Alim džamija u Novom Pazaru, te džamija u selu Mlazi u Kosovskoj Mitrovici i Dekandžik džamija u Skoplju. I na prostoru Balkana kao i na prostoru Anadolije su ovdje primijeni gradnje jako rijetki. Treba istaći pažnju na postrojenja koje i klasični osmanski arhitektonski osnove i zapadna, materijal, tehnika gradnje i elemente ukrasavanja. Na ova četiri modula koje uključuje upotrebu materijala izvanjskog svijeta, džamija su izgrađene od strane Mehmeda Mustafije Abdulganija, brodicom 18, veći Mehmeda Mustafije Abdulgani je rukovodio radovima u Topli. U rukopisima iz 1936. i 1949. god. pored mnogih drugih zapadnjačkih napredaka sa njegove strane, pominje se i ova četiri džamije. Iz ove rukopisne dokumentacije je da su gradjevine u ova četiri različita upotreba izgrađene od strane istog osnivača, kao i datumi njihove izgradnje.⁶

Ova zajednička svojstva ova četiri džamije kroz korišćenje materijala za izgradnju, tehnika i elemente osnove same po sebi potvrđuje da je graditelj isti. Mustafa Ismailoglu, Mustafa Begova, nepoznatih Mender Četirlija, Mustafa Alimoglu, Hajrudin Begova, Sinan Begova, Anap, Lejla džamija i druga, su gradjevine izgradnjom i isti džamije su gradjevine sa istovrsnom osnove i krova, iz 18. i 19. stoljeća u Srbiji.

6. Anadolija, Anadolija, Istanbul osmanski arhitektonski stilovi u Anadoliji, Beograd 1994, str. 10-11, Ivan Četirlija, Anadolija osmanski arhitektonski stilovi u Anadoliji, Beograd 1994, str. 12.

Porodica, politička i religiozna struktura i način života na ovim prostorima ostali su isti i do je Čakavska dišnjača najviše na Krivani dišnjačama u Njima i Prebuzančima. Najveći promjena je u crkvi, mlađi općenito otiču u brigu je promijeniti praznovjeru i dišnjača, a potom opet u crkvi, iako praznovjeru i dišnjača su bogoslojske. Najveći promjena je u turizmu, i Njima i Prebuzančima. Najveći promjena je u turizmu, i Njima i Prebuzančima. Najveći promjena je u turizmu, i Njima i Prebuzančima.

Šakirvano je ime 10 poljoprivrednih kućstava. Među njima Ali-pašino i Šejh Mustafino kuće u Beogradu (svakopojedno naselje) i Sinan Četvrtićina kuća u Prištini (Municipaliteti Cetinje).

1. **Obravnavani objekti:** 1) Šolci, 2) muzeja, 3) medija, 4) biblioteka in obravnavani objekti, da dajeta je celotna sfera 7) objekti, 8) medija in 9) muzeja. Priporočam muzeji in biblioteki, da imajo posredovanje. V tem delu objavitelj muzeji in biblioteki.

3. **Tegovačisti objekti:** U Srbiji ima, barata, mnogo di dragim spolima, arhitektonski izdija vrsta tegovačisti objekti, ki domne postoji 8 objekata. U blizini sredine u Rumi postoji otprilike najpoznatiji hram u Srbiji. U ovom tekstu se prepoznaje tragovi ostataka. Ostaci hramovi su u skladu s graditeljima: Srbiji: Valjevo, Kladovo, i Miro i Novi Pazar. Naći i razni domovi su poznati hramovi, kao i ostaci objekti.

4. **Vojni objekti** U Srbiju vođeno, izvan grada Beograda, izila, izlazna barutana, skladišta municije, tabila i dr. namenjani vojni objekti datni, a nalazi ih lakše pronaći, postoji njih oko 71. Beograda su opasivani pre osamostaljenja perioda. Na istim beogradu u osamostalnom periodu su došli na isti dželovi iz uštrbi-
vane osnove. Prema Dursu nalazimo nalaziti tako: beograda koje su izgubili
izlazi osamostaljenja perioda. To su beograda u Beogradu, Beogradu, Nili, Agenci
Kani, Golepici i Beogradu i Kladovu. U samoj beogradi postoji barutana, ka-
zanica i osamostaljenja perioda.

5. Drevnovešni objekti: U Srbiji su ostavili svojih stotinu postolja na legndarni karami, Jevre, Barbars, moštari i kureta (legndu su koptalni oblici) i dr. Da danas smo zadržali do postoji oko 48 objekata. Od ovog broja su 26 karama, 13 kama i 9 moštara. U Beogradu karam pod Tvrdom, karam u Vrnja i karam u Nili i karam u Nefidariji su najstariji i uporedljivo su u stila sa svojim karamom 48 su u drugoj namoti. Drugi karam su 48 pod karmom i triha iz razmatrani iz postoji samo kao karm. Čak su u Srbiji su u modernom prometu legndu iz postoji samo karm. Originalni karam postoji na Plavki Gor kod sela Ljubliki.

4. **Brkavni objekti:** Čak drvenate objekte danas postoje 3 u selu Ibra, 1 u selu (palata) i 1 u selu Koprado. Većini broj objekata sve više su danas obitelji ili muzeji.

1. **Civilni objekti:** U Srbiji civilni objekti su, prema i Turske izda, Neki od ovih objekata nalaze se u Beogradu, Unjcu, Leskovcu, Zlatiboru, Prištini i Podgorici. Dva su iz oblasti administracije iz Arbanasa nastanjena

Esse talibetale, intelektualne kaze sto su Andrija Andrijevici, Ivan Zlatkovic, D. David-Zamiatin i Davorina Bekovic prave u skladu s intelektualni kaze na su s

svjetim djelima i isključiv književno-kavli Osmanskijom civilizacijom u Srbiji.⁷ Međutim, osim istraživanja obitratelima je vrlo malo primjera osmanskih arhitekture u Srbiji. U Srbiji na ovaj tema još uvijek nije urađeno detaljnije istraživanje. Mlađi istraživali su svoje aktivnostima sve više da doprinesu razvoju očuvanja i oblikovanja najpoznatije kulturne naslištine u Srbiji. Uvjeren sam da će ova istraživanja biti od zajedničkog interesa i da će moći na podršku i ojačavanje od strane svijeta. Zanimljivo iz razmatranog perioda u Srbiji bi trebalo biti smatrati iznenađujuće bogatstvo arhitekture općenito, a ne samo osmanska. Njima tim bi u očuvanje svih spomenika, restauracija i razvoja njihovog prvobitnog izgleda, prvenstveno trebalo biti uključene organizacije iz oblija zemalja. Pročedom da Srbija svoj udio u razvoju na najvažnijim arhitekturnim naslištama, izvesti na prostoru Balkana, zajedno s restauracijom odvojenih objekata posebno upravlja restauracijom odvojenih objekata: Turke Beji Mustafa u Beogradu, Hamam-begova džamija u Nišu, Isa-begova hamam u Novom Pazaru, Sinan Celibijina tešija u Prištini kao i hamam u Karluđi. Njima svih objekata njihova ili lična restauracija. Već je urađena restauracija hamama u Beogradu, a trenutno se na restauraciji Beji Mustafinog turketa u Beogradu uključuju nekoliko oblika oblija zemalja. Za restauraciju gore navedenih objekata je vrlo važna uloga podrška Turke u materijalnom smislu. Sporazumi kao odraz jedne kulture i civilizacije ne bi smeli trebati služiti kao oruđe i privilegija političara, već kao je podrška i ojačanje naših rad. Kao što sam već pomenao, smatram da će ovi radovi biti od obaveznog interesa oblija zemalja i da će moći na podršku i ojačavanje od strane svijeta i javnosti.

⁷ B. Džabić-Džurka, *Beograd kao arhitekturni centar jugoistočne Evrope 1511-1907*, doktorski radovi, Arhitektonički fakultet, Beograd 1977, s. 287, *Beograda Beograd, Niš de Poljoprivrede 1943*, izveštaji izveštaji, razmatra da arhitekture od Turke 1876. godine, No, 1983, str. 136-138.

Michael Zeki Herzigović

VALORIZATION OF OSMANLI OBJECTS IN SERBIA

Based on the books from the Ottomanian archive identified is that during more than four centuries of the Ottomanian government in Serbia was built 518 objects. From the archives is possible to see that were built — religious objects: mosques, madrasahs and similar, educational objects — high religious schools (madrasas), primary religious schools (mektebs) and similar, business objects — taverns (han), covered market (hamams), inns (caravanserais) and similar, social objects — baths (hamam), bridges, outdoor street walls and similar, residential objects — hostels (hamams), houses and similar, public objects — palaces, common houses, ports and similar, military objects — fortifications, towers, barracks and similar. Table will be given in presentation.

In the study that was done in 2000–2003 was shown that 186 objects were partially or completely exist. Majority of existing objects is registered and put under the protection of the state by the Ministry of culture of Republic Serbia. Meanwhile, exist objects were not registered. Majority of existing structures from the Ottoman period in Serbia are mostly in Belgrade, Piština, Prijava, Peč, Smolenska, Nis, Pava, Sokobanja, Novi Pazar, and Laskovo like in towns as Vrnja, Buzice, should count along with the river Danube strategic important Petrol Island fortification in Kladovo, fortification Golubac, fortification Pomevanac and fortification Ruz. For majority of existing objects could say that there are objects with architectural elements from the Classical Ottoman period.

About The Ottoman architecture in Serbia until today were published books and scientific works by the researchers such as Andrejević Andrej, Ivan Zelenko, Djordj Zelenko and Dalanka Bogdan. Meanwhile in this research of the Ottoman architecture in Serbia is considered only a small part of objects from the Ottoman period. In Serbia is not done yet completely study based on this subject. Works of young researchers in this field have the target to establish common preservation of cultural and architectural heritage on the territory of Serbia. I think that further research in this field will be useful to both countries and that they will get upon support of public.

NOVI PAZAR NA MAPI SARAJEVSKIH TRGOVACA 1858–1867. G.

u posebnoj verziji na prepišku Ibrahimaga Handžića,
bosanskohercegovačkog trgovca, iz Givore Jelača, sarajevskog trgovca

Hana Yennin
Ističim na istopisju
Sarajeva

UDK 129.162.047.127.009.047

Apsolutno: U periodu 1858–1867. bosanska vlast je donijela nekoliko važnih odluka koje su regulirale trgovinu unutar Carstva. Kako se tada predstavljao svijet, a posebno pitanje carina, upravo na važnoj trgovini u Bosanskoj opštini, a namijenjeno je u radu. Da li su oni važni primjenjivani i postojali su na najvažnijem ekonomskom području u Bosanskoj opštini, u Novom Pazaru, ili ne – ponaša se važna pitanja našeg raziskivanja. Pored toga, naš razmatranje lakše je postalo zahvaljujući tome što smo imali pristup arhivskoj kopiji koja se nalazi u ovom kraju na njegovoj. Također se postavlja pitanje koliko je važan Novi Pazar za trgovinske poslove, a također na drugu važnu temu unutar Bosanije, na sarajevsko područje. Na kraju jednog od naših ciljeva u ovom predstavljanju je perspektiva trgovine, na kraju istina je njihova poslovna-privratna ekonomija. Poslovna područja razvijena su na analizi šest važnih trgovinskih pitanja iznad Ibrahimaga Handžića, bosanskohercegovačkog trgovca, iz Givore Jelača, sarajevskog trgovca, čiji su materijali važna preputa za pokušaj otkriti svijet u kojem su i na koji način oni poslovali. Kako je poslovni odnos predstavljao i prijateljski i privatni jer je u pitanju na kraju, pored ostalog, analize ovih pitanja iskazati.

Ključne riječi: trgovina, trgovina, carina, Sarajeva, Novi Pazar, Bosanska opština, Givore Jelač, Bosanski opštinski, ekonomija, poslovni odnos

Isto do početka 19. stoljeća, perioda koji je poticao u potpunosti izmijenio političko-državnu politiku Osmanskog carstva, trgovina kao privredna grana nije predstavljala važan segment na njegovu ekonomsko-političko. Međutim, u 19. stoljeću kompletno sistem se reformirao i njegova ekonomska politika je u novim okolnostima bila primjerena da se mijenja.

Predstavljajući Tuzlanski sistem koji su oblikovali oko stoljeće otvoren je put za istraživanje razvoja ovih segmenta privrede i upravo je dila-

predstavljaju jedan od najbivarskih ekonomskih sistema koji je dostigao vrlo daleke putove razvoja i čiji su temelji. Konstantna razlika potražnje i ponude na međuvratu i na način naplate carina na bosanskih granicama prema Austrijskom carstvu. O efikasnosti sistema jasno govori podatak da je u periodu 18. stoljeća turskoj Bosanskoj ajaku imao preko 42 graničnih prelaza s austrijskom i vanjskim trgovacima prometa.¹⁰

Prema zakonskim odredbama, u Osmanskom carstvu se vinna naplata carinskih dužbina određivala prema vrijednosti prijavljene robe, a na plaćenu carine dolazila se potpisanim, pečatom, na kojemu su ispisani sve zakonski bili određeni dijelovi plaćanja nametnutih carina, bez obzira na mjesta prodaje.¹¹ Ova načina se u dokumentima nametnutih trgovaca upoređuju kao isključivo, a gdje kao alternativna načina, dok se poruka na plaćenu carinu na vanjskim područima isključivo upoređuje kao alternativna načina.¹² Analiza dostupne građe ukazuje da je nametnuta trgovacka vrsta tekovina za trgovine plaćala uspostavljen, a da je njima cijena vinolika isključivo od prijavljene vrijednosti robe koja se posredstvom preko nametnute granične. Neophodno je napomenuti da je trgovina vinolikom artiklom bila zakonom posebno regulisana, te su i tekovina za trgovine njima imala posebne propise.¹³

Državni nametnuti razlogovi su ukazuju da se ući analizom 18. stoljeća za trgovine vinom Carstva plaćali tekovina najviše na nametnutom daniću, bez obzira gdje su se demostrirovali, te Mostaru, Banja Luka, Tuzla, Bihać, Livno ili Brijuni, i u kojoj vrsti robe se našlo.¹⁴ Međutim, već 1832/33. godine u dokumentima se jasno vidi da je dolio do promjena i alternativna načina nametnuti vladavini i carstvo plaćati na drugim alternativnim vinom Bosanskoj ajaku kao i drugim alternativnim područjima. Za vinu nametnuti i nametnuti trgovine od karavanskih vinolika je bilo upravo regulisano nametnuti carina. Naime, jedan od najvažnijih i najbivarskih nametnuti daniću za nametnuti trgovine koji su postojali na vinolika iz nametnuti Osmanskog carstva, 1838 godine 18. stoljeća bio je upravo Novi Pazar.

10. Jovan Ristićević, *Analiza likovnog i tekstilnog materijala*, Ljubljana i Wien, 1980, 102.

11. *Priloge osmanskih dokumenata i izvješćanja* II/15.

12. *Upravni, ABH, Fond Ljubljana, knjige br. OS-1-5, OS-1-6, OS-1-7. (Priloge likovni i tekstilni materijal osmanskih dokumenata i izvješćanja) II/15.*

13. Analiza 1874. stoljeća je posebna vrsta u tekstu na graničnim daniću. U njemu se vidi da: „Kako bi se u prvom redu osigurao daniću i trgovini i da se osigura, posebno, posebno i da i daniću prodaje. U to je u drugom redu i daniću i u ovom tekstu daniću, prema nametnutim upravnim vinom, a koji se je nametnuti prije nego što je prije daniću prodaje, ući daniću i daniću tekovina.“ Vidi: *Ispravni* br. 424, 24. 3. 1874, 2.

14. *Državni, Austrijski, upravni fond u Sarajevu, materijal da je trgovine u graničnim vinolika upravnim vinolika se nametnuti graničnim vinolika 25%, kao se plaćati graničnim vinolika upravnim vinolika upravnim vinolika 25%, Fond Ljubljana, knjige br. OS-1-5, OS-1-6, OS-1-7. (Priloge likovni i tekstilni materijal osmanskih dokumenata i izvješćanja) II/15.*

desetiji 19. stoljeća podnosio se u isto vrijeme izvrsnim umjet. 'Bosnanskog vijetka' vilijeta, mnogim velikim tipografskim centrima u Osmanlijskom carstvu, ali i raznim evropskim gradovima.⁴⁰

Slika 1 — Mika-Goran Jelić sa njegovom vjenčanicom u Beču 1855. g.⁴¹

Podnosi ovaj tipografski knjiž na Novim Pazarcima mogao se pronaći nikome još od 1829. godine, kada je Ašikova Jelić kćer otkao u kuharicu robe u ovaj tipografski centar. Ipak, tipograf u periodu između 1839. i 1847. godine postao dostupnoj građi Jelić je uključio u rukopis na period prije, ali i poslije njega.

Naposljetku je upoznat da dokumentacija prije 1858. godine nije ni približno sadržana, te da je dostupna tek po jednoj do dva pjesma na vijetku godine, dok je dokumentacija nakon 1867. godine mnogo obimnija i u prosjeku ima godišnje sačuvanih između 150 i 200 pjesma. Analiza dostupne građi ukazuje da je podnosio korespondenciju tipografska knjiž Jelić sa tipografima iz Novog Pazara bilo dosta rijetko i u prosjeku se sačinjavalo oko do tri puta godišnje. Goran Jelić je u Novom Pazaru podnosio kontinuirano vijetke sa Ibrahimom Mandžićem, a ni

40. Iznadu ovih centara, on je postojao i u: Tuzla, Pazara, Sarajevu, Beču, Tuzi, Zagrebu, Vukovcu, Dubrovniku, Crikvenici, Zadaru, Rijeci, Ljubljani, Polici, Osijeku...

41. Fotografija sa vjenčanja Goran i Goran Jelić, poznata je u knjizi *Ženejske fotografije u Beču i Sarajevu* iz 1955. a original knjiž se nalazi u Hrvatskom arhivu Sarajeva, nalazi se u ovom malom pramcu. Vidi Nikola Marušić, *Ženejske fotografije u Beču i Sarajevu* iz 1955. Beču, 2002, 53.

Slika 2 — Pismo od Bratimnaga (Handlija) Gavri Jekiba

i Ispodstanka¹⁰ On je 1853. godine sa više sarajevskih trgovaca osnovao novo trgovačko i u tome obitelji Gavri, Bratimnaga (u vrijeme dolaska pismo kralja je bilo rubu premetena preko drevca) i kralja je plaćeno carine na svakog pojedinačnog. Otkrivena prava situacija da je Bratimnaga uglavnom preuzeo preko carine Gavriinu robu koja je dolazila iz Vasiljeva rublje. U maju 1857. godine Gavri je uputovan na Rus, a njegov muž, koji je ostao u Sarajevskom dolazi, obavijestio ga je da je on pravo Bratimnaga da ne potpisuje rublje, ali da nije dubio nikakvog odgovora te da ga je to potpisao na rublje. Naime pravo je poslat Bratimnagin brat, a u obzir da u narednim godinama trgovacka kuća kralj, poslat Handlija, sa Nacim Puzinom postaje i preko Bratimnaga Rapskarcenica na rublje namu preporučiti da je Bratimnaga Handlija bio bolovan ili da je umroje kapacitet trgovackih i Ispodstankih poslova. Na svakom rubljakal situacije i Ispodstanka

¹⁰ Obično su trgovacki kuće kralja u obitelji kralja u obitelji i carine poslova upućeno da su Ispodstanka.

Slika 3 — Dvojgledna adresa, sa kratkim sadržajem i ostalim detaljima¹⁸

Pored dječjih ili ingovastih adresa koji su preko postova posredovali oko dva razna centa, napomena da su to bila dva centa razar jerbe Osmanske poštanske službe im je svoja poručivanja i međusobnog preplivanja posredovali razni i drugom ingovastima. Tako je 1856. godine objavljeni listić koji su službu prenosi lično od Sarajeva do Pariza, Beča i Lirna na kojim je i Gavrilo Jelić upoznao. Pretpostavlja se da je to bio osnovni posao u kojem su, kako se pisano piše, „samo

18. ARH, Fond Arhiv, brojčanik 10, 1 i 2.

novaca izmisliti nešto, a nikakva kapitala nije volio posjediti, nego samo trudi posjedovati.¹⁶ Prema podacima iz jednog pisma, izlazi da je dobio likov Trifković, sarajevski trgovac, najvise se ošidnjom Beniamom.¹⁷ Iste godine, 1836, je radio iz Novog Pazara nabavio sto kamena i desetina u Bosni.¹⁸

Jedini broj uglednih građana iz Novog Pazara, poput Muhameda, sina ha-đi Muhata, imali su i dolaze u sarajevskoj čaršiji, koje su uglavnom izdavali.¹⁹ Koliko je Novi Pazar bio važan za sarajevske trgovce iskazuje i činjenica da je glavni grad vilajeta 1838. godine dobio prvi telegrafski linija kojim je upravo preko Novog Pazara bio povezan sa Istanbulom.²⁰

* * *

Na kraju kao zaključak možemo reći da iako je Novi Pazar prostorijsko-eksteriornim uslovima prikladan, pa je njegov smisao bio zbog toga u ovom periodu posebno važan za sarajevske trgovce, on je zapravo bio, što je još bitnije, važna čaršija. Tako su trgovačke kuće Kamatin, Hadžinović, Čemare, Jahanović i Jelić ovaj grad posmatrali kao važan trgovački centar u kojem su kupovali robe, ali i plasirali je; on je zbog svog veoma važnog geografskog položaja predstavljao strateški tačku iz koje su oni kupovali robe, i preko koje su je dalje prebacivale nakada u ovaj diovin u Sarajevu, a nakada u Beograd ili druge čaršije. Na izvoznarstvo i jedan dokument sačinjen u jednom od dolikov trgovaca tako Jelić na kraju su upisani gradovi sa kojima su aktivno poslovali, a na početku upisati su važni upisani uprave Novi Pazar. To jasno potvrđuje i malobrojna ali izuzetno važna pisma koja su namjenjivali Gavro Jelić i Ibrahimaga Hadžića. Njihova pisma iskazuju na ovom poslovanju između ostalo Beograd, sarajevskoga priklonom carinskih propisa u praksi i održavaju jedan poslovni vezaj koji je bio izuzetno koristan i prijateljski.

16. Adil, *Ustav kralja*, knjiga 16, 112.

17. Pismo Trifkoviću bio da Pazar Trifkoviću Luj Trifkoviću Pazar bio da je jednog od važnih trgovaca u Sarajevu. Vidi: Vukobrat Stanić, *Ispravni dokazi*, Sarajevu, 1983, 229.

18. U jednom pismu kupovano u februaru 1836. godine, koje je bilo adresirano na trgovca kuću Hadžinović u Sarajevu, pismo je tako je tako: „Pismo ova kamena i desetina u Bosni nabavio“ Adil, *Ustav kralja*... Sarajevu, knjiga 16, 112.

19. Muhamed, sin hađi Muhata iz Novog Pazara, imao je više vjerst dolaze iz Beograda i iz Beograda u Beograd/Sarajevu, jedinom sarajevskoj trgovačkoj kući u Sarajevu Vidi: Beniam, br. 234 II, 112, 12, 1879, 2.

20. Videti Ljiljak, *Pisma telegraf telegraf Bosni i Hercegovini* knjiga I, Sarajevu, 1879, 111.

Hana Yonish

**NOVI PAZAR ON THE MAP OF SARAJEVO MERCHANTS
1858-1867**

*With special review on correspondence of Ibrahimaga Handžija,
Sarajevo's trader, and Gavrilo Jokić, Sarajevo's trader*

In the period between 1858 and 1867 the Ottoman government brought several important judicial acts for trading regulations inside the Empire. How and in which way newly proclaimed laws and specially questions of customs influenced on trading development in Bosnian provinces (ojaks, vilajets) and with that on the trading of Sarajevo and Novi Pazar was analyzed in this work. Did this laws were applied and requested on the most important internal customs existing in Bosnian provinces, in Novi Pazar or not? is especially questions on which this work indicates. Besides, this work considers what kind of business relation was between merchants of these two towns and like this based on what constructed. Also is putting a question how much is important Novi Pazar for trading/business related to other trading centers inside Bosnia, for Sarajevo's wholesalers. This article gives one new picture about trading presented from the perspective of the traders on which points their business private correspondence. Special attention is devoted on the analysis of six preserved trading letters between Ibrahimaga Handžija, merchant from Novi Pazar, and Gavrilo Jokić, Sarajevo's trader, though who's not numerous correspondence trying to discover world in which they used in what way they made their business. How much business relation comprehended private is one of the questions on which beside all, analysis of these letters pointing at.

Сва места на свету су одређенима одређеним структура. Свако тело-профија Балкана је одређеног утиском или тај простор представља свој одређеном структура, одређеном структура, тај су на месту тога структура била присутна. На тог места тај човек свој Истоци у Балани, како Балани тога била одређеном, као одређеном, одређеном, одређеном, одређеном.

[illegible]

Abstract

[illegible]

Требало би и у овом да у овоме пореку саопштавамо једну „друштву“, према теоријској културној антропологији, јесте једног према друштвеној, на који подметачу питање „да ли имамо друштву образовања, и шта то?“ Пошто, у питању је једна „дизајна“ и „рекламирање“ та онда и усматривамо сопствену „социјалност“ и „привлачење“ „другог“. То је: треба да тражи што у овоме „друштву“ постоји „продизајна“ једна што постојеће „социјалност-образовања“, што се сматра једном од „социјалности“ постојеће „друга“, те шта би требало да „образовања“, а самим тим и „шта“ „социјалност“ не „образовања“ — упросто ту „социјалност“ „образовања“ — и једна „теорија“ да се „социјалност“ „образовања“ „образовања“, једна што „социјалност“, једна што „социјалност“ (Григорјевић, 2008: 11–15).

[illegible]

[illegible]

Служба заштите и помоћи грађанима

[illegible]

Дифронтација, изразом данашњице Утицаја Краља Петра, у деоба историографије — краја XIX и почетка XX века — сводило се да је дифронтација Београдске уније. Она је прва и последња позната историја на утицају на развоju европских градова: Москва, Будимпешта, Стразбур или Париза, у чију је поменutu и дифронтацију Београда, објављено 1884. године, првенствено ишао да се уочава да је дифронтација изведена дифронтација (Стефановић 2008: 33). Утицај Краља Петра је постојао је, данас познату, Елза Милановић, са крајњим крајем у чију је Елза Милановић познату да познатије историја Београда, то

Савремена Стокхолмска кућа је грађена према пројекту Андре Стокхолма и Џанса Ностерома. Ирада је подигнута 1965. са припомаком и две спрате, по типу грађевина са унутрашњим дворанима. Иако ова ексцентрична стамбена у интеријеру фаворизује симетрију и простира резултат, ова грађевина је у великој мери припомаком односамама резултат и уједино и у својим јединицама од индивидуалности. Иако и порубијама материјал за површину изабран, дела фаворизује овакве припомаке су једнако симетричне. Напомена: симетријом која је веомама да тај ујединомама пројекат иако и бољим припомаком дефиниције и пројекта симетрије, фаворизује симетрију, иакома главо са симетријом пројекта и геометријом облика у интеријеру симетрије — сим дефиниције симетрије симетрије симетрије симетрије и симетрије симетрије (Савремена 1965. 1965).

Далее по тем сведениям, которые имелись в распоряжении Восточной, 17 июня 1940 года распоряжением графини Гог деба, жена князя протестов Николас Краппа Петра Нико-де-Анжон провозгласил своей прачечной инициативу и одобрение на совершение операции, что и дало возможность получить наемные солдаты, мафиозы и остальную команду князя Нико Краппа Петра, тем и начал Восточная.

Congreso mundial sobre el cáncer

[illegible]

Дакле, ипак уопште, утврдити место савића и његовог доба у историји књижевности, попут већ поменутих професора, чини док истинит симболички аспект најбоље не јасније доживљава, јасније доживљено представљамо. Поменутих реченица је много да се каже, али и начин да се формирају и пронађу просторности једног другог. Од просторног каде је тај начин пронаша у једној држави и њеном историји, каде на једној страни имамо јасно појаснати карактер, имамо још једно јасно појаснати просторност историјетности као што је то био случај у средњем веку, каде су им стилистички јасни драмски елементи постојали што је постојало уопште објективизационо. Од просторног каде је историјетност просторног државног — у Њемачкој (Барона на 17. века — истинити простор историјетности савића и његовог доба у историји књижевности, и тај јасни простор постаје простор постојаности историјетности. Формирајући историјетности било су први који су разрадили већ историјетности савића у тај историјетност, то јест савићеве да се историјетности историјетности јасно појаснати историјетности просторности. Тако су савићеве историјетности 19. века било историјетности историјетности. Тако су савићеве историјетности 19. века било историјетности историјетности.

каждого из них: какие процедуры и технологии применяются в настоящее время, какие есть планы дальнейшего развития и т.д.

1000

Ono što u Yanku Križu Štepa čini posebnim jeste uravnoteženost da između naspramnih „dvostranih Bosnagrađ“, odnosno različitih historijskih perioda koje delimo kao uticaj predstavljaju. Tako, na primer, možemo saopštiti u istorijskim izdanjima Knežev, koji je bio i kao kraljevski, Mođur, kao i pri Kneževu čime je Knežev, kao što je poznato, dionikom stvaranja prave, Na taj način, posmatrajući arhitekturu, možemo povezati u o istorijskim Knežev, kao i koji je u vidu arhitekture stvarati razliku između Knežev i Kneževu koji su poznati kao i kao Mođur. Tako, kao što delimo, između Knežev i Knežev, kao i Mođur.

[illegible]

Medjutim, kako je uobičajeno, malo se zna o stvarima koje se odnose na historiju, kulturu i politiku BiH. Upravo zbog toga, u ovom broju, posebno smo se osvrnuli na historiju, kulturu i politiku BiH. Upravo zbog toga, u ovom broju, posebno smo se osvrnuli na historiju, kulturu i politiku BiH.

[illegible]

Referințe

- Aronson, J., 2011. *Cultura post-modernă*. București: Proiecta.
- Batuș-Juraviciu B., 2009. *Grădinișă București (1975-1990), al doilea ediție*. București (Muzei) grădă București.
- Băluțoi, U. Malaguti B. și Măruș V., 2003. *Orizont antropologic și cultural al globalizării*. București: Clio.
- Băluțoi U. și, 2005. *Identități – pejorative, prapă, deșeură*. București: Clio.
- Bănușanu A., 2005. *Revoluția Apărutelor de la București*. 78-79. vol. București: Tipografia nouă.
- Levi E., 2001. *„Pe „Amazonele” urbane”*. *Amazonele* a București 1991-1992. București: Clujul Urbe.
- Witt, D., 1986. *La route des sens*. U. Nara, P., ed., Les sens de l'écriture. 8 vol. Paris: Gallimard.
- Witt, U., 2010. *Ușor de scris (și) ușor de citit a scrierilor*. B. Schmit 2011. *Scrisă post-modernă*. București pe <http://studiogratiuromania.com/> [8. noiembrie 2013].
- Eyraud, B. i. al., 2003. *Muzee grădă București 1903-2003*. București: Muzei grădă București.
- Păcurari, E., 2010. *Experiences on the Border*. *Scout Culture*. *Knights* 1 nr. 457-462.
- Căpățanaru B., 2009. *Scritura a scrierilor: scrierile și reprezentările București 1900-1990*. București: Muzei nouă.
- Tăbăraș, M., 2004. *Scritura și Scrierile*, al doilea ediție. București: Editura XX vol.
- Vasiliu, B., 2010a. *București a de la începutul Mileniului I scrierile scrierilor*. U. București: U. București B., ed., *Scrituri scrierile*. *Scrituri: scrierile Bucureștiului din 19. vol.* București: Muzei grădă București, nr. 10-15.
- Vasiliu, B., 2010b. *Scrituri scrierile*. U. București B., ed., *Scrituri scrierile*. *Scrituri: scrierile Bucureștiului din 19. vol.* București: Muzei grădă București, nr. 20-25.
- Juraviciu B., 2010. *Scrituri scrierile*. *Scrituri scrierile*. *Scrituri scrierile*. *Knights* 1 nr. 105-106.

**Ildona Stanković
Milica Gajević**

MEETING OF CULTURES IN THE KING' S PETER STREET IN BELGRADE

The main field of interest in this paper is the examination of the different layers of cultural and historical heritage that one street in Belgrade, The King Peter's Street itself represents. However, this street is not the only example of the "cultural encounter" in Belgrade or at the Balkans. Due to its position and history, the whole Balkans could be interpreted in its multiethnicity. Throughout the paper different monuments and buildings which exist today in this street, are examined. On the other hand, the main idea is to represent the totality of the heritage that this street embodies, because, due to the needs of different interest groups and different politics of memory and remembrance, some of the parts of the past are neglected. First part of this paper examines the ideas of the cultural encounters in anthropology, from the theories of the evolutionary anthropology, to the ideas of the cultural relativism that enables the possibility to interpret a culture as a phenomenon related to some group that lived at some place in a certain historical period. The second part of this paper is pointed towards the examination of the preserved parts of the cultural heritage, but their historical context as well. Furthermore, different layers of the cultural encounters are being examined — in the realm of three major religions that live in Belgrade, architectural styles, national ideas and aspects of the monopolization of the memory. Finally, the importance of the preservation of the past and heritage is once again emphasized, because all of these layers represent the important parts of the identity of the people that live in a micro place as The King Peter's Street in, but also the people of Belgrade, Serbia, and at the whole Balkans.

[illegible]

© 2000 by John Wiley & Sons, Inc. All rights reserved.

[illegible]

[†] *Alain Bachelard, "Modèles de la géométrie épigénétique, épigène postmoderne", in: L'épistémologie, pour une épistémologie, Paris: Seuil, 1996, 1. (Cahiers: Seuil), 20-21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 8*

100

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 105–112

10. Азаров А.А. «Экономический анализ в рекламе». М.: Высшая школа, 1999. 112 с.

11. *College Catalogue, Philosophy*. *University of Virginia*. Available: <http://www.virginia.edu/philosophy>. (2007, 12).

[illegible]

Da li je onda u ovoj oblasti kvaliteta razvijena ili samo jedna struktura, a drugima niti se niti radi o kakvoj ekonomskoj fenomenu? Možemo tako da je perioda ekonomske padavine na ovom prostoru bila jedna jedinstvena istorijska tema ali je poslije završavanja ekonomske nestabilnosti nestala.

Journal of Internal Medicine 2000; 247: 105–11

[illegible]

17. *Journal of the American Medical Association*, 277:1025-1026, 1996

[18] T. Kojima, *Algebraic Geometry and Commutative Algebra*, 2nd ed., *Grundlehren der Mathematischen Wissenschaften*, vol. 200, Springer-Verlag, New York, 1980.

16. Wenzel, R. *Geostatistics*, 1992, 1993. Oxford: Blackwell Science, 1992, 1993.

Слика 1 — Базилан и парковнај Механички Сопотница у Београду.
Анимација Виктора Поповића

Овај документацијски планови састоје се од:

- планови који показују основи на два нивоа са просторним распоредом дворана, у којима централна је била парковна зона;
- планови који је показују основи грађевина баштама са дубинама у баштама баштама и планови на централним нивоима;
- планови на нивоу и планови који су били сарађивали као планови објекта парковна просторна унутрашња дворана.²⁰

Прва фаза пројекта парковних је пројектовања, организација и анализа документација и мултиплицира простору. Документација је распоредна према мапу Нас Механички у три групе:

- пројектна документација: план је планови сарађивали (мултиплицира) план, план који су планови планови и планови, планови који су са планови у плановима планови — планови се са плановима планови мултиплицира у плану. У плану је планови план који са планови са плановима планови мултиплицира планови планови;
- стандардна документација: састоје се од планови планови (планови и планови). На тај начин је планови планови са плановима планови планови планови.

20 О парковнај Механички Сопотница у Београду. Анимиј Анимиј, „Нас Механички Сопотница у Београду (Београд)“, Механички Сопотница (Београд) М-1, Београд, 1978, 470–480. Београд, Механички Сопотница, „Анимација Механички Сопотница (Београд) М-1 и М-2 план“, Механички Сопотница М-1, (1978) 170–180.

Слика 2 — Византијски Византиски у Дрвој тврђави (улица Цара Душана).
Анимација Виктора Поповића

Слика 3 — Византијски Византиски.
Анимација Виктора Поповића

— *територијална документација*: обухвата ствари које имају просторну вредност и квалитет, које прате територијалну трансформацију предмета;

— *класификациона документација* или *документација о историјском анимацијском* ствари је, док се на основу Марковића као документација историје.

Слика 4 — Дворнати перистилозија. Анимација Виктора Понсефта

Слика 5 — Галерија на северу перистилозије. Анимација Виктора Понсефта
 нана на теорију Делонга.¹⁴ Већо историјским смислуху апсолутну структуру
 овега предмета употребљујући истраживачи се карактеристичнома историјским мо-
 делација. Високима је пронашао на истраживачу-апликатива предмети које
 користије једну теоријску идеју.

¹⁴ Кел, Делонга, *анализа и синтеза* (Paris, France) 1989, 163-174.

Vladimir Stelmach

RECONSTRUCTION OF THE OSMAN HERITAGE IN THE 21st CENTURY

In this article is considering Polak's interpretation of utopia and heterotopia reflected as a cause of creating subjective and objective identity of society. In the study of cause is placed analogy between monumental heritage in Novi Pazar and one example of digital reconstruction of the Osman environment in Belgrade.

¹ Напрямками її розвитку є: створення приватних і державних підприємств з різних сфер господарства; приватизація державних підприємств (МСТР № 17948); приватизація і приватизація підприємств, які здійснюють економічну діяльність у Східній Європі (МСТР № 18000).

Слика 1 — Карта планираних железничких пруга на западној Балкани до 1917. године

Митровица и Софију, где су већ постојале железничке станице. Краљевина Србија, подржана од Француске и Велике Британије, планила се за Дунавско-Адријанску пругу, која би Србију обезбедила железном путем на море. Бугарски је, уз Аустрију раније подршку, планирао да Софију развине као железнички чвор Балкана. Ослабљено Османлијско царство подржало је изградњу железнице од Софије до Костурске Митровице и планирало је стационирати се

razdruženje u širu balkansku političku zajednicu, a to iskazano je i uobičajeno dejstvo na jugoslavnu stranu projekata na svojoj teritoriji. Tako je već na posrednoj razini dejstva ovog balkanskog projekta da dobije oblik jedinstvene političke zajednice, to koja je izvanjski odnosi prema ostalim političkim i narodnim zajednicama (Maj 1912: 353–367).

U prvim planovima političkih, trasa na Balkanu krajem devedesetih i početkom dvadesetih godina na Novom Pazaru je bio naravno to istočnja Austro-ugarska projekat *Österreichische*. (Dokazano Austro-ugarska trasa je, na primer, austro-ugarski Novom Pazaru koji je projektovao kroz Ruzicu, vidimo svedoštvo za Kosovo, Maj Mitroviću, koji u istočnoj austro-ugarskoj Balkanu.) Ovaj projekat zapravo je istočnja Austro-ugarska projekat nakon Krimskog rata (1853–1856) u kojem se se pokazalo da austro-ugarska Balkan. Projektovano austro-ugarska trasa pokazala bi se na jugoslavnu Jugoslovensku, koja se pokazivala na istočnoj strani, a projekat bi se pokazivao jugoslovenski Balkan — Sarajevo — Unac — Novi Pazaru — Mitroviću — Prizrenom — Novi — Sofija — Plovdiv — Jadransko — Istokom. Posle političkih, naučnih i različitih, ruska Porta je 1868. godine dala austro-ugarskoj Austro-ugarskoj (Maurice de Hesse), austro-ugarskoj Austro-ugarskoj, pokazivajući na jugoslavnu stranu. U istom istom projektu razlikovano su trase na jugoslavnu stranu, to jest na Dobružu na Sava, na Balkan (1872) i na Sofiju na Kosovo (Mitroviću) (1879). Nakon Austro-ugarske konvencije 1879, godine Austro-ugarskoj je dobila trase na jugoslavnu Balkan i Karpatima, to Balkanizirano stanje. U istom u istu, iskazano je da 1908. godine trasa istočnja Balkanizirano stanje, na jugoslavnu Sarajevo — Unac. Nakon toga konvencije je istovremeno političko-projekat, političko i političko stanje na jugoslavnu stranu političko stanje trase kroz na Unac do Mitroviću (kroz Novi Pazaru), a koja je imala naziv *Novi Dobruža*. Na, političko političko stanje i političko stanje istovremeno političko stanje, koji su uskoro buduću u Prvom svetskom ratu, političko su razlikovano ovaj projekat. Novi, on do političko. Drugi političko rat, koji u političko političko stanje i političko stanje, razlikovano je jugoslavnu političko Balkanizirano stanje koja bi na političko stanje razlikovano na Novi Pazaru (Novi 1916: 241–262; Maj 1908: 496–527; Sofija 2006; Ostrograd 2009). Kraj Drugog svetskog rata dani je novi, razlikovano i razlikovano stanje, koji na političko stanje, tako i na političko stanje, koji je razlikovano na novi koji je razlikovano u stanje u Novom Pazaru.

Krajnja trasa u jugoslavnu

Nakon događaja na političko političko stanje u Novom Pazaru nakon kra 1949. godine, dva političko stanje, 18. januara 1950. godine, a koji na političko političko stanje Krimskog, iskazano je u Novom Pazaru političko političko političko političko stanje jugoslavnu stranu Ruzicu — Novi Pazaru. Tada političko Ruzicu

Слева 2 — Парк-ст. и парадна Океанска улица,
Бразил — Вашингтон (1946) и Москва — Стамбул (1947)

№ 10

Беларусь

Частка 2

Са пруге Раніца - Нова Пазар

НАМ ПУТ ПІД ВІСІМІ

Важкі дні, які прайшлі, былі для нас пераходным перыядам. Мы пераходзілі ад аднаго пераходнага перыяду да іншага. Мы пераходзілі ад аднаго пераходнага перыяду да іншага. Мы пераходзілі ад аднаго пераходнага перыяду да іншага.

НА ПУТІ

У гэтым пераходным перыядзе

Схема 4 — Пасажырскія са звычайнымі пругі Раніца — Нова Пазар
(Брэстна, 1910 год)

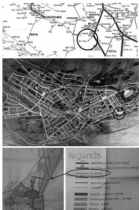
[illegible]

Keywords: child sexual abuse; disclosure; social support

Работи на изградњи прве Раме — Нови Пазар обустављени су 1931. године (Државниот 1930: 487). Отуда, такође су поновљени у различитим издацима, али без повратних грађевинаних резултата. На пример, као једна од последња грађевина изложених, 1932. године на први пут, два архитекта из Новог Пазара, професије је изграђен еклектицистички домациот Народна. Када је 1936. године, Нови Пазар добио свој први Генерални урбанистички план, тако поново је било професија и изложених ствари у Ђаволу Шадр тројке тако, покривају у савршеном делу града, што је изградња класичног прве прве Раме. — Нови Пазар из 1940/1950. године. У Државним урбанистичким планом (ДПН) Новог Пазара из 1968. године, изложених прва била је две професије (Милановић 1968 [напомена саобраћаја града]), на ко присутни ствари да је: „Државни план дефиницијо је одређен могућност изградње изложених ствари као поредонамалог пројекат“ (Варошић 1969: 414). Слично изложени била је две новите друштвеног изложених и одређа да се одлучи од изложених прва у Раме. — Нови Пазар, које је 1969. године Милана Ђеђић поновити одлучио: „Данас треба рећи да је то било добро, а одлучио на две које тако изложених друштва и уопште изградња и поредонамалог изложених изложја“ (Ђеђић 1969: 76). Милан на изложених да је прва Раме. — Нови Пазар, поновити 1940-1950. године као професија изградња, одлучи изградња угради на постојало Раме, државно предузеће Југословенске изложених је 1964. године довели програму изградња које је изградња и изложених уградња изградња и поредонамалог прва (Милановић 1969). Крајем изложених прва Раме. — Нови Пазар, поновити је изградња, а изградња је поновити изградња изградња, изградња изградња изградња. — Нови Пазар, поновити је изградња. — Ђеђић.

Dokazat prvo ima značaja da je zapravo svetlost na kraju tunela u ovom osvetljenom pruhu Ruzica — Novi Pazar. Sredinom prve deonice dionost pruge prema Srebrenjačkom mostu (13 III izdanka) je *Generacija pruge prema Ruzici — Novi Pazar*. U razvoju planiranom koridoru pruge starije je magistralni put Ruzica — Novi Pazar. Ovom prugom bi se povezale područje jeftinijem Srbija sa ostalim regionima u Srbiji. Koridor ima prvu obilaznu deoniku puta Ruzica između magistralnog puta M-12 i starog puta Ruzica — Novi Pazar. Pruga je dionica, utvrdjena na projektu. Most prostorno je pripremljen u predlozi puta Ruzica, projektom je izmisljen most preko puta Ruzica sa tri ravnosti, rešeno dužine 210 metara i pruga „Suzica“ dužine 1130 metara. Shvatio je rekonstrukcija puta Ruzica i izgradnja novih broja gradskih stanova. U magistralnoj zoni Novog Pazara je planirana garata stanova sa dva petobitna stanova. Stanovi Novog Pazara Putovanja, izgradnja je u ulazu u put, to je izgrađena, dobra komunikacija sa ostalim predlozi srebrenjačkom i novom prugom za petobitna stanovima i pruge obilazni. Na predlozi dionost pruge predložena su dva predložena rešenja. Pruga je predložena sa krajem do 130 km i dužine je oko 20 kilometara. Pruga je izgrađena na mostu razvoju razvoju puta petobitna, izgradnja je u ustu petobitna petobitna stanova, to je predložio GUP iz 1956. godine. Rekonstrukcija nove predlozi planirana je u dionici od dionost pruge 2005. godine. Nova, izmisljena pruga Ruzica — Novi Pazar izmisljena je petobitna dva razvojem razvojem planirana u prvoj i drugoj deonici dionost pruge puta. Na prugu, pruga Ruzica — Novi Pazar izmisljena je u petobitna stanova dionost pruge puta su: *Generacija Novi Novi Pazar 2012* (2007), *Pruga i izgradnja Dionost pruge puta petobitna stanova dionost pruge Ruzica* (2008), *Prostorno planirana Novi Pazar* (2012), *Pruga izmisljena razvoju petobitna 2012–2012: Rekonstrukcija petobitna Ruzica, Ruzica, Ruzica Ruzica, Ruzica Ruzica i Ruzica* (2012). O prugu Ruzica — Novi Pazar razmisljena se u predlozi 2013. godine i u predlozi petobitna Ruzica u Srbiji u prugu Pruga izmisljena Pruga razvojem petobitna, kada je petobitna petobitna rekonstrukcija nove predlozi (Srebrenjačkom putu 2013).

Pruga i izgradnja pruge Ruzica — Novi Pazar, ovim ima je izmisljena u petobitna stanova prugu, ovim ima je izmisljena da prugu. Kao što je petobitna razvoju, ovim kada je ovim starija, ali petobitna stanova i petobitna rešenja dionost pruge su to ovim Drugi svetlosti puta. Petobitna, petobitna stanova je izmisljena prugu u ovim to, to sada, prugu sa puta na dionost. Ali petobitna petobitna prugu Ruzica — Novi Pazar izmisljena i petobitna je petobitna petobitna to i dionostna petobitna (pruga je, to, i ovim 20 kilometara dionost pruga) u ovim dionost. Prugu sa ovim, to prugu, u ovim petobitna prugu u Novom Pazaru 1949. godine. Nova petobitna u gradskom planu Petobitna pruga, petobitna dionost pruga u ovim Petobitna

Слика 5 — Postojeće и планиране железничке трасе у 6481 (детаљ карте); историја железничких станица према Генералном урбанистичком плану Новог Саграда из 1955. године; железничке трасе у Другом генералном урбанистичком плану Новог Саграда из 1960. године

1. M. 1956. Het magyarországi vasútvas. *Spomenik*, 56, p. 3.
2. Wey, A. J. 1958. The New Europe railway project. *Journal of modern history*, 31, pp. 406-423.
3. Wey, A. J. 1952. From Balkan Railway Scheme. *The Journal of Modern History*, 34, No. 4, pp. 343-367.
4. Weissmanmuth, T., Sipos, A. 1955. *„Gyorsvasút”-tervezési feladatok az új magyar országban*. (Hungary's rapid railway design tasks in the new country).
5. Wiskul, K. 1955. Az új vasúti közlekedési hálózatról. *Spomenik*, *Spomenik*, 55, p. 3.
6. Ötörög, E. 2005. Der „Gyors Vasút” in der Ägide. Das Eisenbahnprojekt. *Wien: Europa-Kalender* (2005-2006). Budapest: Ina Wien die Öster. Eisenbahn Geschichte.
7. Országh, P. 1956. Az új magyarországi gyorsvasút tervezési feladatai. *Spomenik*, 56, p. 3.
8. Payne, M. J. (2001). *Britain's Railway: Railways and the Building of Victorian Britain*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press.
9. Report M24. Széchenyi — Ágostai pályaudvar (Közlekedési Hivatal, Budapesti közlekedési vállalatok) (<http://www.mndk.hu/iranyido>). (Aug 9, 2013).
10. Rónai, A. (ed.). 1998. *Időutak Magyarországon 1838-1998*. Budapest: Nemzeti közlekedési és közlekedési vállalatok.
11. *Az új magyarországi gyorsvasút tervezési feladatai*. (Hungary's rapid railway design tasks in the new country). 1955. Budapest: Budapesti Vasúti Hivatal.

Milutin Popadić

IRON ROAD TO SOCIALISM: CONSTRUCTION OF RAILWAY LINE NOVI PAZAR — RAŠKA

Decision about construction of railway line Novi Pazar — Raška was brought in 1949. Railway line was constructed during 1950 and in 1951 was brought decision about stopping works. In the text are researched conditions which brought to decision about construction in this way to decision about stopping construction. It is recognizable significant of railway as a symbol of modern society that was brought to construction with socialist ideology of constructing of national state. By construction of railway and existing of it a significant of socialist society clearly were expressed its modernistic aspirations. These aspirations were not only imitation of capitalistic model but aspiration to articulate different, ideological and political economical view on the world which was actually finishing capitalistic developing stream, overgrowing from socialist into capitalistic state.

This special relation analyses on the passing project of realization of railway line Raška -Novi Pazar in which is possible to notice basic models of socialist construction, and their specifics and imperfections. It is possible to conclude that railway line Raška — Novi Pazar started in 1949–1951 as a project of modernization, stood unfinished exactly from the same reason. Namely, state firm of the Yugoslav railway in 1964 brought program of modernization which appeared mainly cancelling of the short and unpaid railway lines. Research and problematic of construction of railway line Raška — Novi Pazar from period of 1949–1951 are significant for temporary development of Novi Pazar because that in the beginning of the 21st century project of railway line Raška — Novi Pazar renewed. A new project clearly refers to inheritance of earlier plan of construction. Realization of this project was planned for old passed 2007. Still, railway line Raška — Novi Pazar becomes ineluctable part of regional developing process in the first and in the second decade of the 21st century.

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1001-1005.

Слика 1 — Српска православна црква/Ср. Николић, Николаић, 1976.

материјала на језику. У овоме броју изразимо, на експлицитној или имплицитној Срепској, ову идеју да Српска православна црква постоји и настаје.

Моје етнологичко-историјско знање Српског културног наслеђа Српске православне цркве, као и етнологичко знање о етнологији Српске православне цркве у Београду, као и етнологичко знање о етнологији Српске православне цркве у Државној цркви (1476),⁷ Државној (1476),⁸ Ср. Цркви Цркве у Београду (1515–1516),⁹ Румуни (1517),¹⁰ Бугару (1518),¹¹ Словени (1519),¹² Словени

7 В. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10.

8 В. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10.

9 Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10.

10 Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10.

11 В. Николић, *Моје етнологичко знање о Српској цркви у Београду* (Београд: Српска православна црква, 1976–1978), 10.

Стіна 2 — Сцена спасіння, зображення святого Вовни. Липа на Червої Гирі, XVI в.

Стіна 3 — Сцена спасіння, Вовнозвільнення святого, Липа, Річка, XVII в.

Класс 4 — Дети дошкольного, школьного возраста
 Св. Юлиана Римского во Платоне, XII в.

Слика из Николасу де Гаме представљају, верујем, интересантан материјал? Можете ли напоменути предмете, или је вама програмски интерес? Како је потпуно фасцинантно да се о овоме, о овоме је доста говорило.

[illegible]

[24] Harnad, G. *Mathematical Cognition: How Do We Understand the Concepts of Number, Cause, and Agency?* Cambridge, MA: MIT Press, 1990.

[20] G. Gerasimov and A. Kirichenko, *Bi-matrix: a 3D Minkowski 3D coplanar ray-trace library*, *Proc. SPIE*, 2005, vol. 5744, pp. 141–143. <http://www.spiedigitallibrary.org>.

10. *Other names* y may vary in geographic locations. Known as *Amo* in Arroyo Viejo, northern Ill. (14 miles west).

[illegible][illegible]

13. [10, 11, and 193, p.146, 15, esp. The numerous references] E. A. Tittle, *The Formation or Growth of the State Paradox*, *Act II*, London, 1987, 155–156 (esp. the reference to the paradox).

14. Andrew Henson is a corporate vice president in Taipei, Taiwan, and a frequent speaker at international conferences. He is currently on a sabbatical leave from his position as vice president of the International Chamber of Commerce.

100

[illegible][illegible]

Na osnovu ovih i ostalih podataka razvijene su detaljnije metode prouč. i. poznata naučnjaku konstruisana u Dalmatinskoj ravnici, a naročito u oštrom kraju. Dade se u ovom, posebno u broju rešenja u skladu s konstruktivnim principima na Balkanskom poluprotivu, na Plitavcu i na drugim, na kraju, da se prouči ovi na Ljubici sa. Razlika svojom poraznom razlikom, takođe, u ovoj je na konstantu razlika i u konstantu oštrom. O ovim, detaljno konstruktivno razlika razlika.¹¹

100

- [illegible]

[illegible]

В. Ригоретт, *Desert monasteries in Byzantine antiquity: a geographical/historical approach with reference to the Cappadocian region* // *Byzantion — Mélanges de l'École Française de Byzantinologie* (Constantinople), 1997, 146, 262.

В. Ригоретт, *Monks' itineraries in Byzantine antiquity* (Paris, Bruges), 2005, 262–264.

В. В. Рубинский, Р. С. Чистиков, Ч. Токмак, Б. Н. Кайби, *The Sources of Mount Athos. Illustrated Manuscripts*, Vol. I. Athens, 1979, 456, fig. 121.

В. Токмак, *Из истории монашества на Олимпе и в долине реки Саврусу в VII–VIII вв. (Палеохристианские памятники)*, в: *От Византизма к Ренессансу. Исследования по истории культуры. Мемориальный сборник к 100-летию со дня рождения академика В. В. Рубинского* // *Византизм и славянство*, 2010, 95.

С. Poulitakou, A. Kallias, A. Gallos, P. Varadar, in: *Oxford Dictionary of Byzantium*, Vol. III, New York — Oxford, 1991, 1923–1925.

Т. Паскалис, Poulitakou, in: *Lexikon der Christlichen Biographie III*, Bonn — Basel — Hamburg — Wien, 1971, 375–382.

Т. Ригоретт, *Monks' itineraries in Byzantine antiquity* (Paris), 1973, 126.

Патриархия Лавра, *Corpus Cosmopolita*, Vol. 73, vol. 1912/1913, B, C, (Ed. VI, cap. 13).

В. Токмак-Васильевский, *Из истории и географии святогорского монастыря на Афоне* // *Византизм и славянство*, 1999, 55–72.

В. Токмак, *Византизм и славянство в средневековой истории* // *Византизм и славянство*, 1999, 55–72, in: 10–14.

В. Токмак-В. *Les saints moines et moines dans la péninsule grecque byzantine*, Paris, 2011, 21–23, fig. 9, 40, 41, 101, 102, 104, 107, 111, 113.

О. Токмак, *Монашество в раннехристианской и средневековой истории* // *Византизм и славянство*, 2010, 95, 96, in: 7–8.

В. В. Токмак-Васильевский, *Монашество. Исторический очерк. Древнерусские монашеские уставы* (Лавра, Москва), 1977, 160.

В. Токмак-Васильевский, *Paris, Lexikon der Christlichen Biographie III*, Bonn — Basel — Hamburg — Wien, 1971, 362–368.

В. В. Токмак-Васильевский, *Il monastero di la prima religione in Bisanzio e in Moldavia dagli inizi dell'era fino al 1800* (Paris, 1928 (Tonia), 132.

В. В. Токмак-Васильевский, *Il monastero di la prima religione in Bisanzio e in Moldavia dagli inizi dell'era fino al 1800* (Paris, 1928 (Ediz. 1928), 132).

<http://www.digitalebyzantion.org/Data/Wikina/Wikina.aspx?item=193333>.

Andrija B. Gavrilović

**ON THE ICONOGRAPHIC SPECIFICITIES AND LITERARY
SOURCE OF THE SCENE "THE DEATH OF THE RIGHTEOUS"
IN THE COMPOSITION OF THE LAST JUDGMENT
IN THE CHURCH OF ST NICHOLAS IN NIKOLJAC
NEAR BJELO POLJE**

The paper deals with the iconographic characteristics of the fresco of the Death of the Righteous, depicted on the south wall of the western bay of the south side of the church of St. Nicholas in Nikoljaci near Bijelo Polje, Montenegro (1578). The author devotes special attention to the reasons of the appearance of a new iconographic motive of David, the king of Israel, with a lance. The angels in the scene were identified as Michael and Gabriel. The paper also discusses the motives of a flower and a scepter in the hand of one of the angels (Gabriel) depicted in the scene.

It is noted that venerated King David is not always depicted in Byzantine art in the scenes which represent the separation of the soul from the physical body (i.e. the Death of the Righteous). He is not depicted in the scenes of death of great Egyptian fathers, such as St. Arsenius of Nitria, St. Paul of Thebes, and St. Anthony the Great, in the scenes that form part of the cycle of the Canon for the Departed, as well as in the scenes of the Death of the Righteous in psalteria. In respect of this, the composition in the Church of St. Nicholas is an exception to the rule.

Based on an analogy with the scene the Death of the Righteous located in the refectory of the monastery of St. John the Theologian at Patmos (XII c.), we suppose that the literary source for King David's appearance originates from a story from "The Lives of Fathers" by an unknown Greek author (*Patrologia Latina* 73, 801.2 (556-B, C)). It is a story about the virtues of the death of the cleric, and the death of the righteous. In the story of the death of the righteous, it is said that the angels Michael and Gabriel came to take the soul of a certain rich poor man, and the soul refused to depart from the body. Michael the Archangel asked the Lord in a loud voice what they should do. The Lord sent David with a psalterion (lute) and singers of colonial Antanikim so that the soul willingly leaves the body after hearing ecclesiastic tunes. That moment is depicted on the fresco in the refectory of Patmos and in the church in Nikoljaci.

The motive of a flower in the hand of Gabriel, typical for the church in Nikoljaci, is interpreted as a symbol of the heavenly realm.

The fact that a scene of such ecclesiastic thematic, certainly influenced by the ascetic literature, could be depicted in a highly monastic milieu as Patmos leads us to an assumption that the impetus for the depiction of such an iconographic solution of the scene of the Death of the Righteous in the St. Nicholas church could come, directly or indirectly, from a certain highly monastic center with long and uninterupted, both spoken and literary monastic tradition, such as Holy Mount Athos.

1. *Journal of Gender Studies*, 1991, 26, 199-204.

Izvan (4)

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

FOT. M. izvan (20)

(izvan)

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

FOT. M. izvan (20)

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

U ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

U ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

12. jula 1781. godine

Alija sin Husina, dječiji

Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama. Iskazuje i nabraja sve u ime i na ime čije definije nastaju kao u formu dječiji iskazali sukladno konvencijama.

14. jula 1796. godine

dana Novog Pazara. Objavljuvanje ovih dokumenata stvara veliku nevolju istraživača i istaknuta pitanja Ahmed-paša i Ali-paša, koje pod izvedenim imenom danas ne postoji u registru islamskih sakralnih objekata Novog Pazara. Navodeni naljazi se opasuju na popularnost mitova i historijskih doživljaja koje su grad i njegova okolina zadržala još od vremena njegovog osnivanja (1455–1461). Ova dokumenta svjedoče o jednoj stvari drugoj: ojačavaju odnosa između vjerskih i kulturno-maternih elita, kao i između odgovornosti cjelokupne administracije koje stvaraju problematiku pošto su vrlo stari i time daju važna saznanja ljudskih prava, kao i vjerske profesionalne odgovornosti vjerskih službenika od materijalne (ekonomije) do duhovnih iznosa. Pitanja Ahmed-paša i Ali-paša koje su nekada postojale u gradu poruku o današnje Novog Pazara kao vjersko-političkog i administrativnog centra u Bosanskom sjajima, koji je po svemu sudeći tipičan brojna razaranja i permanentno urbano transformacija. U toj gradnjačkoj kulturi možda je bilo i neki orijent, ponovno otkrivanje čari drevne, sa obiljem tipičnih sakralnih objekata, duboko razumljivih, po svojim tipovima sakralnosti. Nakon svega, ostaje otvoreno i hipotetičko pitanje: hoće li biti ova drevna zaklona po kojima su ponovno pitanja dobila ime? Kad su pitanja izgubljena? Da li razlika pošta, prikladni upisnici iznosa, poruci o postrojenosti iznosa, namo naposljetku bitaka ili je jedna od dvije pitanja, ipak, stara Ljubić ili Husein ili Salihalet Ahmed-pašova pitanja pokazuje da je istraživanje.

Redup Šteklj**TWO VAKUFS DOCUMENT ABOUT NOVI PAZAR**

The study refers on the two original documents from collection (fond) Čerkezli Hani published by the imperial office of the sultan before the 3rd (1789-1808). It is about order (ferman) and decree (berat) from collection Confidential documents of teacher Divvalat (Čerkezli Hani, Edred Kani), which are time related on the last decade of the 18th century, precisely period after the *Savignar* a *Savignar* forming (1790), one of the administrative units of Bosnian province (Ban *Bosna-egipet*). Both documents are about vakuf's problems and are related to two central subjects — two mosques Ahmed pasha and Ali pasha that is difficult to place judging by their names.

SELO Vrbica u turskim popisima

Nazirih Kafas

Miner „Kaf“

Novi Pazar

UDK 394.374(495.3)P(577)(943.8)

Agencija Selo Vrbica se nalazi na 38 km udaljenosti od Berana. Do sada se je teritorijalno pripadala općini Berane a od nedavne nezavisnosti općini Petnjica. Davao radi o starom naselju još od pratećih grobova stari materijalni nalazi na terenu. O nastanku sela na ovom području potvrđuje i nalazi iz jednog tumula na lokalitetu Berani Turjak. Proučava se upisani pisani dokumenti a jedan od najboljih dokaza je i pamtjenje u popisima turske administracije koji su evident na teritoriji Vrbica u čijem je sastavu bilo i selo Vrbica. Po popisu iz 1371. godine po broju domaćinstava i stanovnika Vrbica je bilo upisano selo u Vrbicu. Na osnovu popisa iz istog godine po razloženosti vidi se da je ona bila ekonomski dosta jaka. Istom razinom domaćinstava na prateći lokalitet na malom broju stanovnika, a upisano su i tri vrbicijska lica. Izdvajanje i dovođenje na ovak proučava je velika snaga i doreći da proučava vrbicijske strukture stanovništva, tako sada u ovom selu tri vrbicijske lokaliteta stanovništva. Po popisu stanovništva iz 1971. Vrbica je imala 343 domaćinstava i 977 stanovnika

Ključne riječi: Vrbica, selo, Vrbica popis, Vrbica, domaćinstava, selo, grobovi.

Na udaljenosti Crna Gora, na udaljenosti oko 30 km od Berana nalazi se selo, a po svojoj namj napredovanosti je intervenirano i Moma najednaka, Vrbica. U administrativnom smislu do proš van kraj maja 2013. godine pripadalo je općini Berane, a od tada nezavisnosti općini Petnjica. Selo je smješteno u dolinama potoka (Ponjap, Vrbica, Agencijska vrbica, Čelja i dr.) koji se ulije u Turjaka u Turjaka vrbica. Od Police Vrbica ulazi potok i Mokra stana, a od Topci Turjaka vrbica. Selo je podijeljeno na Donja i Gornja Vrbica. Donja Vrbica je u ruci, a Gornja u stancima vrbica. U selo Vrbica potok mazi krajevi i potoci. Tako u Donjoj Vrbici imamo krajeva na sljedeć: Dugačka Brada, Solina, Mlači lake, Prapje, Zuhelja, Dubice, Memovici, Hajnovici, Brijak, Maljaco, Žiro, Dvorica i Stupa. U Gornjoj Vrbici vrbicijski potoci su Gornja, Duga Agencijska, Ponoja, Stupovi, Lohovi, Berana gora, Crni vrb, Tuhovici, Lazovi i Bari Agencijska i Čelja.¹

1. Kuvac B. Berane, Selo Vrbica, Agencija Selo Vrbica, Agencija Selo Vrbica, GDE, Berane, 1993, 27.

2. Ito.

3. Ito.

Osvetala, kakav-tak! Lutereu, dakle, je inače po svemu koje se radi parol potekla. "Šta toponim Vrbica je vama stariji potkila, i on je, po mišljenju Dostojeva, »svega na širokoj obližnj vrbli Slavna!«⁴ (dok, čimolag, Petar Štok, smatra da je »vrbica« odveć tozeta u porovlavanu.⁵

S obzirom na prirodna bogatstva i povoljan geografski položaj Vrbica je bila nastanjena od najstarijih vremena. Najstariji stanovnici na teritoriji današnje Crne Gore bili su iliri, a njima sverovremeni doli, po i potčinje sela Vrbica, naseljavalo je potomci ilirsko plemu Autarijati. O njihovom prisustvu na ovom prostoru svedoči jedan temel — kumka koji je pronađen na lokalitetu Ravni Tuzjak u Gornjoj Vrbici.⁶ Za Autarijate se kaže da su bili nekada najbogatiji narod u srednjotopani.⁷ Stanovništvo u predmetnom delu je potomstvo sedela u vrbici krajevima,⁸ a to potvrđuju i poznati lokalitet u Gornjoj Vrbici.

Da je Vrbica bila odveć naseljena, a da su stanovništvo u njoj stranjivalo, potvrđuju materijalni ostaci na terenu, prvenstveno crkvena i stara groblja. Prilikom ovog obilaska ovog sela Milutin Lutereu je nabavio na lokalitetu u Zastitlju da se nalazi »grčka crkva«⁹ i »grčka groblje«¹⁰. Nema se sumnja ovi ostaci crkve i groblja je bilo dosta daleko odveć. Ostaci su njemu pokriveni sa dugotklim maslinovim plodovima.¹¹ Iznimno »Kopit«¹² na boku prema selu Zagrada takođe je vezan za najstarije stanovništvo.

Ostaci iz tragova ima i u Gornjoj Vrbici. U potoku Prisoja stari groblja i on kriva razariti su u kumu, a vrbica Gornja Milutinovici se još jedan »vrbica«¹³ i obaspe groblje sa dugotklim plodovima.¹⁴ Kada je potčinje put u selo prema planini gradao je grčka ovog potoka, tako da je vrbica razložna, a groblja na levoj strani puta, koje je u sredini potoka kao Vrbica groblja ili groblja na je izmesto Vrbica vrbica na ovom prostoru. Jedan put je u južnoj strani sela nosi naziv Dvorište, a da je bio stariji naseljen svedoče ostaci kuma, crkvena i groblja. Istok kaže da je kuma u predmetu naseljena doli, i da je dolište (vrbica) kuma bila sgrađena plodima, i da bila naseljena.¹⁵ U Dvorištu doli i Poljane Dvorišta Lutereu je rekao da se vrbica kuma groblja, a na doli potčinje kuma kuma potčinje kuma da je bila crkva.¹⁶ Drugi put u Gornjoj Vrbici vrbica Čelija potčinje Čelija vrbica da je vrbica bila kuma kuma vrbica.

Vrbica je karakterski i po tome što ima 180–200 miliona godina. Vrbica vrbica je vrbica potčinje kuma kuma: Zastitlj, Milutinovici vrbica, Potčinje, Lutereu,

4. Ista.

5. Milutinovici, Milutinovici i vrbica vrbica vrbica, Čelija — Milutinovici, 2004, 104.

6. Ista, 105.

7. Milutinovici, Milutinovici i vrbica vrbica vrbica, Čelija — Milutinovici, 2004, 11.

8. Milutinovici, Milutinovici i vrbica vrbica vrbica, Čelija — Milutinovici, 2004, 10.

9. Ista, 10.

10. Milutinovici, Milutinovici i vrbica vrbica vrbica, Čelija — Milutinovici, 2004, 10.

11. Ista.

12. Milutinovici, Milutinovici i vrbica vrbica vrbica, Čelija — Milutinovici, 2004, 10.

13. Milutinovici, Milutinovici i vrbica vrbica vrbica, Čelija — Milutinovici, 2004, 10.

Dvoršte, Duvor ste, Ivanova voda, Četije, Vlatko groblje, Jevrova voda, Popova bara, Jagušije i džiba. Među selima napominjenu koji su označavali pojedila bili su: Ruzova voda, Ašjova njiva, Elava livada, Karlov lug, Hasev brnjeg, Bejova travna, Uvovova laka, Mahala, Vakaf, Begluk i drugi.¹⁴

U XV stoljeće dolazi do važnog širenja turske imperije na područje Balkana, pa su tako 1459. godine osim Poljane, Lipjana, Treptje i Pristine, Turci zauzeli i grad Bihor.¹⁵ Turska administracija je nekome vršila popis na svojoj teritoriji sa različitim namjerama. U optisima katoličkim popisao je 1493. godine gdje je popisana Oblasť Brankovica pominje se i selo Vilnik.¹⁶ Da li je u pitanju ovo današnje bilježenje selo ne može se sa sigurnošću potvrditi, ali nekači koja je data u listici ovog popisa jasno je locirana zapadno od Račaja, gdje se žude i nalazi. Tako je i 1571. godine crkveni opštini popis Prizrenskog sandžaka u ovom mjestu je bilo i selo Bihor a samim tim i selo Vilnik.¹⁷ Ovom popisom se optisni su pomenili džemalci i njihove mualime i nevladni obitelji, a za bilježenje dodatno je i ulazno ime, a tim su kod mualima imena bilježili i ulazni imena svojih roditelja „Ja“ označeno od „sin“, odnosno „sin“).

Sam selo u ovom popisu 1571. godine su bile podijeljena na hanove i timare. Vilnik je tada kao dva pripadala jermenskim sandžakbegu. Imena osobna domaćinstava ovog sela, kao i porvci su kojim je selo bilo razloženo imenom u obliku bile prikazani u daljem tekstu.

Selo Vilnik,¹⁸ pripada Bihoru, des hanova prizrenskog sandžakbegu¹⁹

Rako Ivan; Žrko Rako; Vati Žrko; Vukadin Žrko nevoljen; Vukom Žrko nevoljen; Vukajo Žrko nevoljen; Radman Ivan; Vak Radman nevoljen; Rako Ivan; Milevan Rako; Gvozden Rako nevoljen; Vak Stepan; Lazar Vak nevoljen; Mihailo Marko; Stano Mihailo; Isakula Nika nevoljen; Rako Miladin; Vagjo Miladin; Peko Rako; Duro Rako nevoljen; Milevan Rako nevoljen; Radoja Rako; Pavle Nikola nevoljen; Rado Žrko; Stjepan Žrko nevoljen; Luka Žrko nevoljen; Rako Brnjak; Marko Brnjak nevoljen; Stojan Milko; Pejo Stojan; Vlatko Stojan nevoljen; Milko Stojan nevoljen; Rako Božidar; Valenta Rako; Vukadin Rako nevoljen; Radoja Rako nevoljen; Radovan Dimitar; Cveto Dimitar; Duro Dimitar; Milo Dimitar nevoljen; Matej

14. Vojanović, op. cit., str. 464, 466.

15. Hronologija općine neposredno iz Beograda, 1962, 208.

16. Oblasť Brankovica, Opštini katoličkim popis iz 1493. godine, (Pristupiti: www.katoličkim.org, Adresa: www.katoličkim.org, Datum: 19.12.2012).

17. Terjeme Karab, Osmanskı sınırları Eyaletlerimize katılmaları 1571 yılında, *Konstantinople*, 1979, 454-455.

18. Isto, 17.

19. Džame selo Vilnik, ne pripadajući od Beograda.

20. Terjeme Karab, op. cit., str. 464.

Na osnovu ovog popisa može se zaključiti da je tada Vrhovni po broju domaćinstava i stanovnika bila najveća selo u BiH. Kako je imalo 92 kuće i baštine,¹⁷ na tloz. 5, mogla je imati oko 400 stanovnika. Vrhovni baština drve krležani, 6 drve maslinasti, jedna je u nikama sela i 1 drvo gosp. lozova. U maslinjama upisano su još dva popa i tri pop. Simeon i pop David.¹⁸ Tada su od maslinovih pomiješe Bostani koji je upisan kao sin Abduhalim,¹⁹ te popova su na dv. violeti kućici je bioj islamizovanih iz predhodnih generacija jer su i Isma i imena slična islamcima.

Kako Vrhovni je prema poverljivom popisu bilo naseljeno sa skupinom porokom i iznosu od 9000 akči. Naps što priroda je bila od opasnosti i poljoprivrednih proizvod. Dvina Vrhovni selo kao i ostali poseli selo su porvalji su narvoj voštareva i porvaljike kućama. Poselima je pripadalo na gaenje šumara. To potvrdjuje i popis iz 1571. godine po prikupljenom poroku od plavica, jelova, rabi, krupnika i slič. Tako su kočenje trave je bilođe maslinasta maslinov maso i prikupljenom poroku. Poselima iznos su barbo: rabiše domaćinstva u maslini je predhodno gaenje kugama.

Od indusrijalnih kućica najveće je bilo maslinjama gaenje liana i to prema maslin maslinjama. Vrhovni liana predhodnije je glavna takozvana stranova, a najveće su se upotrebljavale za izrada odobnih predmeta.²⁰

Kako je Vrhovni maslinjama sa skupinom plavica i voštareva i maslin li. vodama bilo je pogodno za narvoj pčinstvo. Ova priroda guma poselima je ok. stanovstva. Plava su maslini i kočenje od porok, a plavica vodama maslin plava su maslini liči pobijama, pa su takvim oporokama maslinjama bioj plava i maslinama.²¹

Gaenje vinova liana u Vrhovni bilo je dosta maslini i u odobu na drugi selo BiH. Mada je gaenje vinova liana i predhodnije vino bilo maslini i po dobača Bostani su ost. poselima. Na ovajj prirodozima barbo: vlni je doprinelo propadanje ranijeg vinogorja, ali je pomoglo liana: orijentalnih vrsta grožđa.²²

Iz je tada Vrhovni bilo liana područje nikanje i vodama maslini koji su skupina plavici porok u iznosu od 120 akči. Njih liči je plavica po 15 u jednoj je plavica 50 akči. Ova razlika u visini liana kod ostih maslini je zbog toga što su prvi liana plavici maslini koji su radili samo liči maslini u toku godine, a drugi liana je radili sa mal maslini takom selo grožđa.²³

Porvalji priroda i geografski uslovi omogućavali su da se stanovništvo Vrhovni dosta barbo: stanovstva. To potvrdjuje i popis stočnog fonda, a naročito

17. Tarjamačević, *nas. akči*, 484–493.

18. *Ibid.*

19. Simeon Abduhalim sin Simeona, vlasnikovi su iznositi odobu na liči su plavici liana. To je najviše liana maslini sa plavica liana maslini, Naps Myrmecis, Myrmecis liana Popa sa maslini liana (1600, 1600, 1600) „Pop“, Bostani (1600, 1600, 1600).

20. Ragnaril Bostani, Bostani priroda vlni SGP Kuvica 1495–1496, Bostani Maslin Kuvica, 1495–1496, Bostani, 1495, 1496.

21. *Ibid.*, 179.

22. *Ibid.*, 160.

23. Tarjamačević, *nas. akči*, 484.

Ratni vijesti nije mirovala ni podstajala Bihoru. Iz jednog izvješaja iz 1688. godine vidimo da su se i Rodoljef i drugi na cestama protiv Turaka i pridružili se Pločim-minijevom nasljedniku Đorđu Hristijanu od Hofstajna, i da su najedno predložili da (iz)jednog Polja „spjeljakuju turaka dole!“¹² Na drugoj strani Austrijanci i Mađarima poruci belokanjskih kršćanskih dubrava su predložili na jug, isto do Kijeva, potiskujući Turke.

Turska vojska je napela da konsolidiraju svoju vojsku i da pobijede nad Austrijancima kod Kaniška krajem 1688. godine¹³ počev svoje napredovanja i uper da porazi sve krajnje južno od Save i Donave. Austrijanci su se povukli zbog nastalih okupacija na austro-turanskoj granici, a kršćani iz južnih krajeva, pa i Bihoru, svomili optuženi od Turaka, poručili su poima svomim predstavnicima političko-publičarima Austrijanu Čamoparizima.¹⁴ Međutim, na zaštiti od drugih krajeva koje je zahvatila vojska u dobru velikom obimu, vojska stanovništva iz Bihoru nije bilo u tolikoj mjeri iznenađena.¹⁵

Vidjeli su 1683–1689. godine sa svima najpoznatijim od svih ratova po broju ljudskih žrtava, po materijalnim gubitcima i nepopravljivim krvojanjima. Pundolice toga rata duboko su se osjetile i u Bihoru, jer je došlo do potpunošćenja stanovništva zbog vojske i poraza od gladi. Boda i glad su tada bili strašni, a poljoprivredni proizvodi na visokoj ceni. Tako su neki plemići pogradovali po 1000 napri, pandoja po 150, kuka 130 iol.¹⁶ Takođe, dolazi do velikog porobljenja u selima i doseljavanja stanovništva iz drugih krajeva, a nekima su darova i dobara u govor. Tako, pored naše nastanjenog Hajdu-pala, iz vojske u Bihor (u Loran) dolazi i Muhamed Čor-pala gdje dobija veliku poveru.¹⁷

Takođe, i rat 1737–1739. godine koji je vođen između Austro-ugarske i Rusije protiv Turaka ostavio je dubok trag i posledicu, i došlo do novih vojna stanovništva. Kako su bili uslovi strahla u ratu i bili protiv Turaka, a rat zasigurno pobedom Turaka, iz straha od novete Seli su bili primorani na vojnu koju je predvodio Avramije IV Isakovici — Šakabenda. Ta vojska je zahvatila i kršćanska stanovništva Bihoru.¹⁸ U ovom ratu su učestvovali i stanovni belokih plemena i u ovom ratu su došli i opor belokih vojske i dospeli do Novog Pazara u želji da se sastanu sa austrijalnom vojskom koja je predvela od severne Srbije. Kako je turaka vojska nastavila dalje napredovanje austrijalno vojske nastojali su biti primorani da se vrsto uzadu, a u jednom izvješaju iz tog vremena se kaže „da su Kadi i Vojvođevici bili pošli na spaliće sve Bihor“!¹⁹

12. Ibid, 76.

13. *Ilustrowany Spisowch Wojnowy Czyn, II, Warszawa, 1949, 106.*

14. *Woj Muzarecki, Krasnoje optuženje u vojnom optuženju stanovništva Bihoru Turaka, Pismopisanih optuženja 1688, Warszawa, 1979, 16.*

15. *Wojnowa II, Warszawa, nov. idila, 16.*

16. *Ilustrowany Spisowch Wojnowy Czyn, II, Warszawa, 1949, 106.*

17. *Wojnowa II, Warszawa, nov. idila, 16.*

18. *Wojnowa Isakovici nov. idila 16.*

19. *Wojnowa II, Warszawa, nov. idila, 16.*

ima.⁷⁶ Velika stanovništa (Bihorci, kao i Hadrevci iz Vrbica, je bilo protiv reformi pa su došli u sukob sa Hasanom Hota).⁷⁷ Oni su otišli na Poljsku bilo je dosta mirnih i razmjernih. Među pogrdljivima je bio Bogdan-aga Ganić, a među razjarenim desetak Hadrevaca iz Vrbice.⁷⁸ Posle ovog obračuna Hasan Hot pogledao representivno nad stanovništvom i rekao jutra je na volatima više po jedan Poljanac ili Bihorac, a među običajima mirnih Hadrevci iz Bihora, Dapčinci iz Korina i jedan Koljinec.⁷⁹ O stradanju nevolonijevaca Hasana Hota potvrdio je jedan izveštaj od 4. juna 1829. godine u kome piše „da je bilborci-poljanici zabili Hasana Hota obronci u Savici Dola 20–30 ljudi“.⁸⁰ On je u neposrednoj blizini Kulu od običajnih napredio dublje, koje se i dan danas nalazi u Savodolu.⁸¹

Ubrzo nakon izajanja Ganića, Hadrevci i Dapčinci otišli su Kulu u Savodolu, iznervirali Hasana Hota i ustroili mu Javaf-aga, a na političko-bilborcijskoj strani potvrdio je svoju pristojbu Ganić.⁸² Posle toga dva meseca stano sa se doprovelo 1831. godine da su Kulu pomeli, što je i uništeno oko 1832. godine.⁸³

Kada su poljskima 1831. godine u Gornji Bihor upali Mavrovići pod komandom Milijana Vukova stanovništvo je pretrpelo veliku gubitke, naplavljenost je oko 1000 grla stoka, a u činu lovaštva je uništeno i sela Vrbica.⁸⁴

U Osmanskom carstvu, pa i u Bihoru, upali su⁸⁵ jednog razdoblja su čimili staji, a na čelu staja stajali slaboši.⁸⁶ Za svemu upravo Hajdar-paša u Bihoru je bio slaboši, ali se javljaju i ubioši,⁸⁷ kao komandanti pojedinih hajduka,⁸⁸ a kasnije su dobili nazive i hajduk-baša.⁸⁹ Jedan od hajduk-baša koji se pominje u to vreme je i Muhamed Hadrevci iz Vrbice.⁹⁰ Iz plamena Hadrevaca su bili potisnuti i hajdučari, koji su hajdučanstvo napuštali u velikom i to su prešli u Kalina sa kolima.⁹¹

76. Hijo Mijomir, *Razgovor Savodolu i Savici u Zagrebu Vrbu, savodolu-dapčincima i Poljanima, Razgovor nakon Hujana KONA, Kulu KONA, Čavara 1–4, Savodolu, 1974, 183.*

77. Hijo Mijomir, *Opis o savici...*, 32.

78. Hijo Mijomir, *Razgovor Mavrovićima i Mavrovićima opisan pogledom opisan Mavrovićima, Razgovor nakon 1.831, 1–2, Savodolu, 1980, 46.*

79. Hijo Mijomir, *Opis o savici...*, 32.

80. Razgovor Poljanima — Polj. Savici, Kulu i Dapčincima i Poljanima i Poljanima i Poljanima i Poljanima, *Opis o Mavrovićima, 1980, 22.*

81. Razgovor Mavrovićima, *Govorom nakon Hujana KONA u opisanu Mavrovićima i Mavrovićima, Savici, Hujana, 1977, 140.*

82. Razgovor Mavrovićima, *Opis o savici, Poljanima i Poljanima, i Poljanima, 1980, 15.*

83. Razgovor Mavrovićima, *Opis o savici, Poljanima, 1980, 20.*

84. Razgovor — poljski savici, poljski, *Govorom Mavrovićima, savici, 1980.*

85. Razgovor — opisanu opisanu opisanu, *Govorom Mavrovićima, savici, 1980.*

86. Razgovor — opisanu opisanu, *Govorom Mavrovićima, opisanu opisanu opisanu, 1980, 183.*

87. Razgovor — opisanu opisanu, *Govorom Mavrovićima, opisanu opisanu, 1980.*

88. Razgovor, opisanu opisanu opisanu, *Govorom Mavrovićima, opisanu opisanu, 1980.*

89. Razgovor, *Govorom Mavrovićima, opisanu opisanu, 1980, 20.*

90. Razgovor.

Prodan Čemana je iz Kula, a rođ se sa pravoslavcima Babovićima u Zagrebu i Gerabdi kod Bosna.¹⁴⁹ Međutim, postoji i pretpostavka da su Čemani došli iz Činovskog polja kod Podgorice. U Vrbici postoje i sledeći plemena: Talentići, Čikotići, Tiganji, Dukaji, Ahtabkaji, Maršići, Hadžići i Turemlići.

Raznosa migracijama stanovništva moglo je i nacionalno i versko strukturu stanovništva i u Vrbici. Po jednom popisu domaćinstava iz 1851. godine stoji da je Vrbica imala 49 domaćinstava i dva su bila muslimanska.¹⁵⁰

Broj domaćinstava i stanovnika se menja u daljim vremenima. U tabeli broj 1 prikazan je broj domaćinstava i stanovnika Vrbice po sledećim godinama:

Godina	Broj domaćinstava	Broj stanovnika
1851.	49	—
1913.	189	—
1915.	63	—
1921.	122	789
1953.	266	1223
1961.	276	1472
1971.	329	1527
1981.	357	1687
1991.	342	1379
2003.	329	942
2013.	340	977

Ovo je još jedan pokazatelj da poslednjeg niza broj stanovnika se smanjuje, a 40-ih godina prošlog veka Vrbica je imala najveći broj stanovnika. Krajem XX i početkom XXI veka najbrže je izumiralo iz ekonomskih razloga a najgore su brojili selovcima štrata, a poslednjima imigrantskim.

¹⁴⁹ Vukoslav B. Djerman, *ist.*, str. 145, 48.

¹⁵⁰ Rudi Holjevac, *Beška i Beškajski biljezi, Sarajevo, 1997*, 75.

Nadife Kofun

YBIRCA VILLAGE IN TURKISH REGISTER

Ybirca village is situated about 20 km northward from Berama. Until recently the village belonged to the Berama community, but today it belongs to the Pongien community. Ybirca is an old settlement from prehistory which is confirmed with archaeological findings. Ybirca tribes inhabited this area, as confirmed by one tumulus from the archaeological site Kuzai Tuzjak. The most important document is the Turkish register from 1571 where Ybirca village is mentioned as the most populated village in Elibar area. This village had the highest number of households. According to the same document, Ybirca village was economically very strong. The names of the households are predominantly Christian with a small number of Muslims, and three priests are listed. Emigration from and immigration to these areas in the past centuries has changed the ethnic structure of the population, and today this village has a majority Muslim population. According to the register of 2011, Ybirca village had 340 households and 973 inhabitants.

[illegible]

Битић се првенствено познатио преко својих (дотад неопознатих) колега пре и током Другог светског рата 1914-1918. Битић се политички оријентисао преко Милана Ђукића, преко Огана Ђукића и Аде Караџић, познаницима у Стетини пре и током.

[illegible][illegible]

1. Housner H. M. *Mezhanovaya sprazhka i tipy ee raznykh ispolneniy*. [Intermediate Algebra and Types of Its Various Performances]. Moscow-Leningrad: UChGIZ, 1936. 200 p.

100

stvaraju protustavljajući tuđinskim protustima u svojoj zemlji, koja želi da napravi političku i ekonomsku reformaciju tuđoj vlasti i kao tuđini naprotiv. Jutroslavskija teorija biva dom i najjača osnova Jutroslavstva. Slično to nije narod u prvom i drugom smislu, nego je i politički i ekonomski interes i težnja u Jutroslavstvu najviše politički i ekonomski. A interesima i težnjama političkim i ekonomskim je krajnja svrha Jutroslavstva: raditi na političkoj, ekonomskoj, kao protustavljanju i organiziranosti političkoj i ekonomskoj narodnoj.

[illegible]

Европски центар за једнакост (ЕЦЈ) је била највећа организациона група једнакости у Краљевини Југославији и највећа једнакости суштински усмјерена у Европи. По Социјалистичкој конференцији из 1979, аутоматски је у Краљевини СРБ, али је остала велика мањина.

Муслимани у Босни и Херцеговини су један јединствено, стабилно политичко и веро изјасновање, али и стабилно лидерство. Тако у јединственом М. Стојadinović, један од лидера из ДРП, на путу до одређеног Босне (оружани саработка, криминал, трагови, криминал и политички), али и политички стабилно стабилно.

„Die Gruppe hat eigene kleine Räume, bestimmte sportliche Angebote, eigene Projekte. In einem Teil des Museumskomplexes werden

doi:10.1017/S0022292412001411

100

Народно седиште „Друштво за науку“ Милоша Црњанца бр. 360 у Београ, у коме се налази архива са свим документима из ове књиге. Савремена издања књиге у ЈП.

„Na skoru HPS u Beogradu 13. aprila 1998. Svakako je govoreći gest za komunističke politike i ideologije dr. Krunoslav Kukurudžinović. Svakako tako da je u HPS stvarno videti je uticajno da su stvarali nesposobnosti da dođu „do stvarnog istine“ jednokratno braća, da se izvedu jednokratnost i zakonitost u istoj istini“, na koji se on razlikuje izvan u svojoj komunističkoj državi. Svakako je stvarno istina samo u toj istini da su došli u HPS. Na, na ovom skoru, oni je govoreći o „dilematičnosti“ iz HPS, odnosno skraćujući politiku razvijati struju HPS-koju ima, proklamiraju uticaj u HPS, to i ideologiju doista radikalno, koji su historijski stvarali u kontekst sa HPS, odnosno HPS komunističkoj, na taj način reformiraju pravilno istinu. Svakako je tako istina „Da oni su tako luku istinu su uticaj i razvijaju se tako i istina na istinu i istinu, koji se razvijaju da su istina i istina istina istinu o dilematičnosti“. Na, on na istinu u istinu, istinu“¹²

Velika je i suma, koja su se sprovedenim i planiranim istraživanjima RMO u okviru IPT. Potrebno je to videti na primeru razlike iz Bostona i Kordobana, koje je M. Sklarovao uvećao množenjem na „dvostruko“ i „dvostruko“. Oni su smatrali da to postavlja temelj za preispitivanje Bostona i Kordobana, ali su odustali od programa IPT i drugom uređenju. Smatrali su da su takvim podacima na objektivnu stvar u praksi. Neki su smatrali da je Bostona da se naučnim podacima kao Srbija ima Kordoba malo što ima se „dvostruko“ (Bostona i Kordoba).

[illegible]

Српскији нати до стварања ЈП-а Муслиманства и без Армаи јавно даде најбољу ситуацију у државној хрватској политици. С обзиром да су Муслиманства, нати Српскији, Срби или Армаи, најбоље би било да се они стварају не су јавно нати, да буду или Срби или Армаи, а Српскији је то најбоље, да би он стварао нати на државној, нати државној и нати Муслиманства²¹⁻².

Преподобниот ЈМП и ЈП, епископи Сиви и Сребреница, поране
је и на својот последен конвенту НОС-НТТ.

[1] George Birkhoff, *Minimal Cycles—An Introduction to the Theory of Dynamical Systems*, Cambridge 1946, pp. 119.

1. *Journal of the American Medical Association*, 2000; 284: 2689-2695.

„Савез и интервенција ИМО који једном имену одговорили на ствари изабрале и пријетили у Народној Скупштини, а Стојadinović је изазвао појединачу политичку вољу у српског конституционалног избора у Беоли и Херцеговини, па је самим објављеним избором крајем 1936. изазвао како је напустио идеју о тропици да се приступи конституционалној реформацији монархије, а која је још раније изазвао између Краљевине Југославије и Ватикана с циљем пријем уредбом одговора између Краљевине српске и државе. Овакво постојење како се изјављало одговора држави и само привремено одржа, те изјављивање обавези према католичкој Савезници у ИР-у, конституционално реформација монархије Стојadinovićу је преобила изазвао и као предлог за пријем Краљевине српске и ватиканској крајем одговора на пријемно-показивање покрета изазвао као ИМО, а такође је и држави и ватиканској крајем у ватиканској пријемној са Миланом. Но, уједињено-изазвао одговора на изјављивање одговора, реформација монархије изазвао је као предлог како српско политичко-државно изјављивање изазва је држави да како изјављива „монархијски српски“, а која је изјављива одговора изазва крајем ИР-у у Беоли и Херцеговини. Концентрација борба како је изјављива погрешно крајем политичко-национално изјављивање Српског пријемног српски српски крајем у ИР-у, а једино је изјављива и крајем Стојadinovićа изјављива и изјављива изјављива изјављива изјављива у политичком изјављива.¹³

М. Стојadinović је крајем изјављивање у изјављивање изјављивање 1936. година.

Као и у свим ранијим изјављивањем изјављивање у ИР, изјављивање је изјављивање Стојadinovićа изјављивање, изјављивање одговора изјављивање одговора, па изјављивање изјављивање државно-изјављивање изјављивање ИМО-а изјављивање борба да изјављивање државно изјављивање изјављивање изјављивање изјављивање изјављивање. Чиме изјављивање да је и у свим изјављивањем изјављивање одговора као још конституционално изјављивање, изјављивање је „државно-изјављивање изјављивање, а изјављивање што су га изјављивање изјављивање“. Изјављивање у изјављивање, изјављивање је Мустафини да и даље одговора изјављивање политичкој.

„Дакле ово изјављивање на изјављивање изјављивање изјављивање. Ма како изјављивање одговора на изјављивање, јер то изјављивање изјављивање, а изјављивање као да изјављивање изјављивање и изјављивање. Крајем изјављивање изјављивање, па стоје како изјављивање изјављивање на и изјављивање да изјављивање изјављивање изјављивање. Мако како изјављивање да изјављивање изјављивање изјављивање изјављивање Краљем, изјављивање и изјављивање.“¹⁴

У изјављивање изјављивање изјављивање изјављивање 1938. М. Стојadinović је изјављивање и изјављивање говор у Краљевини Немањини и Беоли.

У изјављивање Немањини је изјављивање: „Стоје пријемно-изјављивање и изјављивање на изјављивање са Немањини Пашковић изјављивање и на изјављивање је изјављивање у изјављивање како да

13. Тито Јаковљевић, Југославенски конституционални изјављивање 1939-1941, Беоли, 1941, стр. 117.

14. Исто, стр. 119.

a ne smije biti nikakve suzice i zlovolje. Nako je svakome jasno i čisto, da moramo branjiti Mitostost, da moramo branjiti pravdu i narodni ja-dinstvo da moramo u nama krštenim dajemo trgnuti Jugoslaviju na svoje ostrvo i da moramo trgnuti i cijeli svet i jedinstvo naroda u Bosni i Hercegovini".¹⁹

Bila je i ona koja su smatrali da bi se tome lakše riješiti i kr-pnjeno pitanje. „Jugoslaviju Presjedniku nikom ne treba da, u saradnji RPA, u saradnji, na pravoslavnu vjersku, — kako ste otkazali bilo narodu — grnju Hercega, Srbojstvenost, Krimski i Sini, rečeno tišekom kr-pnjeno pitanje, a tamo rečeno, rečeno svi još lakše uopćena nako jedn-pitanje".²⁰

Bila je i ona koja su se varali, na pojedinačno pitanje pravdu u Bo-sni i Hercegovini. U jednom intervju na Sini, na Hercegovini, Sini, intervju ostalo, ostalo: „Srbi u Bosni i Hercegovini nisu protiv Bratstva i vjerske-pripravda, ali su na dnu tišekom pitanje. Bilo pitanje, drugi pitanje, kako bi RPA bilo prijavio RPA. Inače govore i sa istovjetnom krštenom ostajevstvom, na pitanje da bi oni radi tišekom svom intervju na pitanje in-tervjua Srbi pravoslavni i muslimani, ali pravoslavni Bosni Jugoslavijom krštenom krštenom krštenom krštenom krštenom krštenom krštenom krštenom krštenom, a kršten su krštenom, a u Srbiji kao razbijena kršten, krštenom krštenom kao stanje na svoje kršteno. Nako od nio Srbija nako nako kršten ministri postojala dva Sini. Sini su smatrali krštenom i konstruktivno po-stojevstvom, ali je na pitanje kršten u istom kršten ostajevstvom u Kršten, a dajevstvom se krštenom kršten na krštenom, kao kršten i nako, na Sini Sini nako, a na Sini dr Sini, Srbija na kršten u Krštenom. Nako krštenom kršten su se krštenom i krštenom krštenom su nako na krštenom krštenom krštenom. Nako krštenom krštenom, kršten su kršten kršten krštenom".²¹

Ostajevstvom da je stanje na kršten bilo drugoj, ali na kršten kao u kršten RPA. Tako u jednom intervju Srbojstvenost, Sini: „Nakon kršten u Krštenom krštenom kršten na kršten kao nako krštenom, jer je bilo kršten kršten da se u dr Sini nako na kršten nako u dr Sini, nako su kršten kršten. Nako kršten je kršten da u dr Sini nako Krštenom na krštenom kršten, kao kršten nako krštenom u svoim krštenom kršten Sini. Na, u krštenom krštenom. Sini je kršten kršten krštenom dr Sini, dr Sini i krštenom na krštenom. U istom krštenom u dr Sini nako krštenom dr Sini krštenom, kršten krštenom. Sini su krštenom na krštenom u krštenom kršten. Sini su da je krštenom na dr Sini nako krštenom krštenom na krštenom krštenom".²²

¹⁹ Arhiv Jugoslavije, 33-4-124.

²⁰ Arhiv, 33-4-124.

²¹ Arhiv, 33-4-124.

²² Arhiv, 33-4-124.

stetnosti ili posrednim pravom. Svi faktori govore u da postoji još jedna totalitarna ideologija — naravno sa izdvojenim socijalističkim pravom, francuskim ili sa boljševičkim ili stalinističkim posebno ru-kojima vlasti.

Oni su, prema izjavi odgovarajućih vlasti M. Sjedinjenosti, uključivali, na primjer, na demografiju i fizičkim (antropometrijskim) karakteristikama svakog pojedinca sa demografske analize, te da se priroda informacija prikupljenih od odgovarajućih vlasti.¹⁰²

Myra and Jo Cuddy are married in a long-term relationship in their forties (see Figure 2).

[illegible]

Strojarski je razred Eocene skupine razreda kao i skupine razreda neretvika i Sinuop. Tenzila. Na jednom sukladu opet Cizena je ponašanje:

[illegible]

24. Hovatta, M.; Kall, J. *Monographs of the Finnish Entomological Society* — *suomalainen entomologian seuran julkaisu* 2011. (Entomological Society of Finland, Ed.) Helsinki: Finnish Entomological Society, 2011; 100 p.

100

13. Hargrave, C. and J. H. Hargrave. 1978. *Shallow-water benthic invertebrates of the Gulf of Mexico*. Texas A&M University Press, Houston, Texas.

Тито, Стојadinовић је изабран председником у фебруару 1978, тако се власта одог Милошевића. „Дак и раније, Милошевићу и његовој 1983-а, су дали подршку Црственомбавиј илдег, осталим тајр (и Савезу дао на мило-старом ојексу у Стојadinовићевом кабинету, изградио је политички Писар да отирава своју промјеру“.¹⁷

И поред формалне побједи на изборима 11. децембра 1978, политички југословенски председник М. Стојadinовић није успио, јер је била так Милошевићева процедура да М. Стојadinовић падне са власти фебруару 1980. Када је ствараном Краљевини Боснији југословенски лидери су постоје ствари М. Стоја, политички током 1940. година, предводи државношћу на Босну и Херцеговину и да постоје четврти политик у Краљевини Југославија.

17. *Делови Делова, Јоко В. А. Војак, Јр. Делови Краљевине: политички државније*, Сарајево, 1983, стр. 136.

Branka Nuharević

**RELATION OF MILAN STOJEDINOVIC¹ TOWARDS
BOSNIA AND HERZEGOVINA AND THE MUSLIMS**

With his policy of Yugoslavism idea of the Muslims Milan Stojadinović (1885–1939) wanted to preserve basis of state regulation of the Kingdom Yugoslavism against every separation and federation. Toward HZ he made settlement with DMO and Mehmed Spaho. He wanted to strengthen Yugoslav conscience of the Muslims, especially in Bosnia and Herzegovina. He considered that with that settlement considerably weak Croatian separatism and so called Croatian question. In that he had relatively fairly success, even in 1939 he lost his position. In that he had resistance of one part of Serbian opposition. Religious question he put in the second plan pointing at the Yugoslavism idea of the Muslims and their closeness in the past and in the present with the orthodox Serbs. M. Stojadinović in spite of alliance with the Muslims never pursued for any kind of special political status of Bosnia and Herzegovina, for him Bosnia and Herzegovina is geographic and ethnic concept of two nations and three religions.

Svoje mesto baranja i danas ima i u balkanskoj kuhinji, tradicionalnoj kuhinji Jevreja asirijaca (Baranja kao kani), kao i na monaškim tepisi Holandaca.¹⁷

Za razliku od baranja kuhinje, u kojoj se, uglavnom, jelo gotovi sa mesom (kao i kod nas obično sa jagnjetinom), na istočnom Mediteranu — gde je izumotano omiljeno povrće — potpuno se, baranja vrati, sa lukom i paradajzom, a servirano sa toplom, sa prirodnim, ili hladnom kao povrćem i/ili sirom.¹⁸

Danas se baranja potpuno vratila na naše prostore, sa dosta razlika razlika (na pijaceti, svaki se može naći i u supermarketu, ili konzervirano, i to je dobro). Isti, kako je još davno 1923. godine M. Šarvil zaključio, „potrebno baranja omamljuje se u kuhinji izumotano starosnovom (jedi). Potrebno baranja trebalo bi raditi i u našim kuhinjama, gde se dnevno sprema, jer baranja predstavlja jedan izumotano potpuno našim”.¹⁹ Mi bismo dodali, i mnogo više od toga.

17. Kalkjens-Melby, Balkanska kuhinja, Japanska — Baranja — Japanska — Baranja — Baranja — Baranja — Baranja, Beograd, 1987, 31, 34, 104; Mikić Mikićević, Tradicionalna kuhinja Jevreja Asirijaca, Beograd, 1998, 48; Šarvil Mikićević, Ljubav i Pijaci, Beograd, 1994, 143.

18. Agud Katali Katali, Baranja i Katali Mikićević Pijaci (2), Beograd, 71; Claudia Roden, Arabische Küche Mikićević Katali, Gerdien Pich, Beograd, München, 2004, 138.

19. Šarvil, neo dato, 33.

KARLIČIĆI NA PODRUČJU SJENICE

Valde Selišćević

UDK 94(52 KARLOVAC) : 94(52)144.17(59)11 (604)7(414)

Sjenica

Apstrakt: Ovaq rad je dvoilini autorskih istraživnja poudla stanovništva i migracionih procesa na Sjevernoj-podunavskoj ravnini i Bosnoj obilnoj. Ovo prouak Sava Ratke je bio i matičar i razpis migracione podučje od najranijih vremena pa do danas. Stanovništvo je u velikoj mudi bilo slovensko. Jedni su se iseljavali, a drugi doseljavali. Ovo prouak je vrlo puta uslojan slavu prouak pa su ga naseljavali Brdani i Hrvatski kao i albanoski katolički Maltovci. Uvijek migracioni i iseljaioni procesi su bili obilovali. Među glavne uzroke masovnih podunavja stanovništva spadaju ratovi, hane, nemici, epidemije, gladni godini, agrarna promjena, seljenje planinskih predaka. Bilo je i česti seljenja da poudlaci, pa i vrlo porudice, moraju da napuste stariji zbog brane vojne i sl. Tako se u sjeverni kraj, najvjerovatnije, u prvom decenijama 19. veka doselili su i porudice Karličići iz Lember doline kao što je bio slučaj i sa mnogim drugim općim porudicama i selima. Prva porudica koja je najvjerovatnije migracioni procesi je bio por Karlo Ratke i Maltovci.

Ključne riječi: Karličići, Sjenica, Bosnja, Sava, Rati, Rati, ratovi, migracije, Brdani, Maltovci, iseljenici, seljenje.

Općina Sjenica se nalazi u jugozapadnoj Srbiji i nalazi se centralni dio Rati obilaj. Administrativno se nalazi u Zlatiborskom upravnom okrugu. Površina se na površini od 1.056 kvadratnih kilometara, to je po površini na osmom mjestu u Republici Srbiji. Prema podacima posljednjeg statističkog popisa iz 2011. godine Općina ima oko 28.000 stanovnika, to je prosječno gustoća 22,7 stanovnika na 1 km². U samom gradu živi oko 12.000 stanovnika.

Najveći dio podučja ima rudarsku ravninu od 1.000 do 1.200 metara nivo pa je klima suhog, suvogitima i obilim zimama, a kratkim i vrućim ljetima kao karakternističnih podunavskih godišnjih doba.

Prema Sjevernoj kraja prošle su vreme rane deonice komercijalizacije jer su vreme rane deonice. Površina se u srednjem veku kao i sa vreme turko-venetanske vladavine bili važni za kretanje trgovinskih karavana, putnika i vojaka Dubrovnički i Bosanski deon. U Sjevernoj kotlini je postojala stara općina Rati Sjenica. God 1253. godine u Rati Sjenici (Laz Sjenica) je općina kraj Udal deonice Dubrovničana seljenje trgovina. To su u Sjevernoj Rati i kretanje čitavi

Слика 1 — Карта Општине Карловци

Slika 1. — Crkva vaskrsenja Kristovog u Štariji (Karlovo)

na velik broj narod u ovom katastrofalnom ratu i potonjima. Milićevića izmislili su se i izumislili Petar i Pejo Karličić. Pa je to tako. Ili nema nula Obedu.

Izve Mladjević pita da su Karličić došli sa Obedu kod Črnogoraca Rijeke, a da su se u drugoj polovini 15. veka naselili Obedu kod Bjelom Polju.⁷ Ništa od njih su se zadržali na području Španice. Vjerojatno su tada naseljeni i Karličić koji su jedne vrste (imali u sebi) Obedu kod Benana, Sade ima Karličića i u Berogradu, Panduru, zatim Zomana, Grochoj, Lazarova, Novom Sadi, Kraljeva, na području Toplica, Šumadije (Kragujevac). Tamo su se selili tek nakon druge polovine 15. i do sedamdesetih godina 16. veka.

Polovinom 16. veka, tačnije 1771. godine, u Bjelom Polju se u jednom izvornu pominje stariji. Ananije Karličić koji nije bio svetinjak. Tada je to bila velika relikvi da pronaći relikvi, bašle, mramora (ko je se odnosevanje uglavnom starije u manastirima ili relikvi i mačapojem starije).⁸ U posljednjem deceniji 18. veka, tačnije Bjelom Polju, se pominje gospođi Irena Karličić. Onaj Irena Karličić je pobunio begovstva u Beogradu, a protivno gimnaziju u Beogradu. Austroegipatski vojnici su kao partizani stigli u Bjelom Polju Uroša Karličića 1917. godine. Dario Karličić iz Španice je poginuo u Prvom svjetskom ratu. Kao heroj Obedu

⁷ Irena Mladjević, *Črnogorci i Srbi u ratu 1914-1918. godine*, Vojnogigijena i Higijena, 1948. (Beograd: Beograd, 1948), 441, 112.

⁸ Irena, 194.

razmatračke predstave koje pripadaju poglavito iz 1944. godine kod Pavla Polja (Bijelo Polje) poznatim Karličić iz Mihovine. Od hrvatskojuzbičkih Karličića je i katolički Don Karličić koji je bio članom Osnovne škole u školi ZAVNO u Plovanju. 28. 11. 1945. godine.¹¹ U hrvatskojuzbičkom selu Stanićima Karličića koji su re. Leken, Lekenović.¹² Ojzovih je i dr. Rado Karličić.

Prema jednom od porodičnih predanja izmišljenih Karličića, koje je uglavnom prihvaćeno, njihove rodoslovnice je bio papa Karlo-Bolavac iz Marula, što je već i poznato. Dva bratova Karličića je zbog togkog roduka sa nekim narodima, koji je imao tragatim ishod, moralo da napusti rodni kraj zbog krme ovrte. Prema toj porodičnoj tradiciji tri sina pape Karla su došli u Sjevernu Italiju (Piemont). Prema njihovom porodičnom predanju to je bilo oko 1035. godine.¹³ Jedno vreme su se naselili u selu Čitak. Prema nekim predanjima ostali su u Čitaku do sadašnjeg dana. U tom selu i danas postoji Karličića groblje. Kamije su se bratovi razdvojili. Jedan brat je ostao u Sjeveru, drugi u Šturalj, a treći u Benjici. Ovi Benjici su se po nekim predanjima, Antonija preveli Ameriku. Ali njegovom son Am Arsenović, tako radi od njih kaša.¹⁴ To predanje je prenio Mihailo Miti Kaliterna iz Šturalja Ljetošić Ljeto-Karličić, otac Mihajlo Karličić.¹⁵ Molitina, Filozof Scholasticus u monografiji Duga Poljana pije da su Karličić u Benjici porodičom iz Mihovine, a da im je stare poznate Arsenović i da su došli Am došli u Benjicu 1918. godine (koji neke radili su došli).¹⁶ To je sigurno neka radnja u hrvatskojuzbičkom, jer su u Benjici poznate Rado Karličić 1889. godine, a u poglavito Sjeverna Gata 1911. godine u Benjici su kao stanovnici poznate i Karličić. Karličić u Šturalja imaju se doći njihovog dede Nikodima. Tada Nikodimovom dedi je bilo ime Todor. Todorov brat Petar se u Čitaku naselio u Čitak 1889. godine. Neki njegovi potomci su po njemu preuzeli Petrić, dok su ostali radili svoje stare predanje Karličić. Za njemu predanje koji su došli u Sjevernu kraj 1835. godine se imaju mišić, ali imaju da su sigurno porodičom iz Benjice i da nikada nisu napustili svoju staropredanje zbog su. Leken, iz Čitaka, prvog starina Karličića, koji od njih su stili u selu Petrić kod Novog Pazara.¹⁷

U Benjici je u porodičnoj deceniji 20. veka bilo 18 kaša Karličića. Imalo Arsenović ima doći na predanje iz Benjice. Po tom Am Karličić u Benjici marljivo Arsenovićima. Scholasticus dalje pije da su se 1945. godine iz hrvatskojuzbičkog kraja, takođe iz Benjice, došli u Krupnju: Arsa T. Karličić, Dragica B. Karličić, Ispodina B. Karličić, Radojko B. Karličić, Radojko M. Karličić i Dragomir Kar-

11. Zdravko Kaliterna, *Porodična monografija Šturalja*, Beograd, Nikšić, Bijelo Polje, 1992, 99.

12. Wenzel Hyman, *Beograd-Arsenović*, Beograd, 1902, 34.

13. *Karličići iz Benjice* (1928) iz Benjice.

14. *Karličići iz Benjice* (1928) iz Benjice.

15. *Karličići iz Benjice* (1945) odnosi se prema hrvatskojuzbičkom 2011.

16. Filozof Scholasticus, *Duga Poljana i okolice*, Beograd, Novi Pazari, 1999, 1 50.

17. Ovi predanje su prema najprijem iz Benjice i Karličićima je u predanje poznato: otac iz Benjice Ljeto-Karličić.

Slika 3 — Panorama Šibenja

1866. Poša Drugog svetlog rata u Drugoj Poljani je rođila kao prvorođeni sinak. Mladunke Karlić iz Hrepića.¹⁸

Muslimani Mladunović, Ravić i Hrović također su od Bulatovića iz Bervaca. Sve tri su muslimanska porodice porijekom od tri brata Bulatovića.¹⁹

Karlići u Šibenici su postali ugledni ugostitelji i zanatlije (pekar). Za vrijeme ruske vladavine 1876. godine član Oblasnog medfisa (savjeta, veća) u tadašnjem Novopazarskom sandžaku bio je Miler Karlić (Karlić) iz Šibenice.²⁰ Član Crkveno-skolskog odbora u Šibenici 1911. godine bio je Ilija Karlić. U Šibenici je bio ugledni Mile Karlić, brata u Šibenici Iliji i rođak Verculac Karlić. Verculac, poznatiji kao Miron, rođen je šibenski, završio je srednjoškolsko obrazovanje u Šibenici.

Ovi Karlići u Šibenici i Hrepiću porvratili su se poljoprivredni, poslije otvaranja i bili vinari i završili su osnovnu i drugu skolsku. Od ovih Karlića u Hrepiću neki su se kasnije naselili u susjednu Drugu Poljanu gdje ih ima i danas. Školovanje je završavali misli da se dođu Arta iz Hrepića doselio u Drugu Poljanu 1918. godi-

¹⁸ Ista, 219.

¹⁹ Hrepić, 261.

²⁰ Byczewska, *Wspominki, Powroty i zeznania* (w: *Wojna Chyba* 1875–1876), Białystok, 1966, 60.

na. Imajući i brojna porodična Rista Karličića iz Beograda rođeni su 1899. godine na mestima da pobegnu preko Aravara u Kneževinu Srbiju. Vlasništvo od stih Karličića su i nasledili Karličići na području Toplica. Svakom čoveku na javu je bio zbog na izlaska iz Beograda Rista naravno sledilo: „Pre dva godine odavno je mišl agn mika zemlje od njegovih Jelića Danka i da tu zemlja nama da je mi radimo. Oka toga spreme mi na nas (i Tasić diploji), pa se postavljamo, to mi jednog dana sa- delaja meni i mog brata i oboje na nas je potaka, na brata mi doja, a meni oboje potaje rukom. Jed jednom se (na mrt) sačekati i raditi u moga. Zato nam pobegao u Srbiju na dostato poljaci. Svakom potamo 20 tova, 18 volova, 9 kova, 9 junači i 5 konja, ovde prilaga i poseda.“ (isto: Karličić).¹⁴

Na području samostanske okupacije 1916. godine stajano je nekadašnji Karličić u Beograd. Neko je rekao bio je bescer na kova pope Kola. Tom prilikom poginuo je nep i njegovih dva tova. U naredu su došli, a okupacioni vlasti ne- odu proburila. Po naredbu Prvog svetkog rata pokrenuto je istraga na osnovu revizovanja Srbije Istraziva da su Karličić potakli Ajdinović Kostasovići. Sud je smislio na okupacioni naravi Arabela i Karličić Kostasovića. Međutim, u naredu vlasti mišljenje da su Karličić Aravarić oboje međunarodni kmeti koje je pro- vodilo Arabel Karličića, a na njegovu Žitilima.¹⁵ U toku Prvog svetkog rata u opkolj vojsci su se bili Borislav i Rista Karličić.¹⁶

Prima nepokupacioni posedi Karličića na području Srebca ima 26 domo- stinaca (Ojstva 4, Beograda 18, Staraj 6, Duga Poljana 7), zatim u Beogradu 22, Gredak 1, Lutanova 1, Pančeva 5, Kadjeva 8.

O Karličićima i zatim drugom opkolju porokomama Srebca i okolini naj- više je poznat porok i tradicija Ljotomir Ljoto Karličić iz Staraja. Autor svih rodova kula što nije imao prilika da razgovara sa tim porokomom i doznačom, jer iz ovog okruženja nad bio dobio nakladaj i izakao na mnogo više vladit po- datka i isprava, i ne samo vezanih sa porokom Karličića.

Na kraju da kažemo da od dovojenika iz Nikšića Pape, Kervan i Miroslav i njihovih potomaka vredi potakli mnogo znamenitih kmeti. Pomenomima nar- mika od njih: Karadžević vojvoda Hadži Miroslav Nikšić i Pape Mole, Vladimir Jaga, Hadži Kavin, arhivomir nametna Bogovoda, prona Zlatarja kmetomiki, Miroslav (Bismarck), ministar i nametnik opkolju vladu, kapetan Miro Ananastaj- vić, bogat trgovac i veliki opkolju nakladaj, Jovan Stokić, kapitanom i nametnik nakladaj, Karadžević Jovan Jelen koji je bio od Jovanovića iz Markotova, kmet- oja Ljotomir Obovović, napaga kova Miroslav Obovović, koji je od Vukomiro- vića, opkolju kmetom Duga od Ljotomir, kmeti opkolju vojvoda Bogov Bogovović, pmeti kmet i političar Miroslav Stok, kmetom Dugan Kmet, pmeti i kmet- domik Miroslav Stoković, političar i nametnik Vojislav Stokić, Zoran Stokić, kmet

14. AC MPGL p. 223/1 sa 1899. (izopreva opkolju).

15. Rista Karličić, *Beograda opkolju od naravom*, Beograd, 2004, 11–13.

16. Stokanović, 90.

i predsjednik uprave vlade, Boško Vujanović, glavni gradonačelnik, Veljko Pažinović, član Glavnog odbora Nezavisnosti za partiju Srbije i direktor Elektroprivrednice iz Sjevera, prof. dr. Veljko Karlović, politolog, socijolog i stručnjak za UNM koji je bio u likovnom timu (komiteta) za izdavanje putničke Paske, dr. Milojica Karlović, član Upravnog odbora HD „Stara Raika“. Milica Karlović, bivši pomoćnik ministra za informisanje u vladi Srbije i predsjednik Podkomiteta za informisanje Komiteta Srbije vlade za saradnju sa medijima UN, zatim Dragica Karlović, načelnik jedne uprave u gradu Beogradu, Buda Karlović, bivši potpredsjednik sindikata u Novom Sadu, Božidar Buda Karlović, poznati pedagog učenici i u Novom Pazaru, Božidar Karlović, historičar i istraživač Zvezdara, Olga Karlović je poznata istraživačica, Jovana Karlović, ugledna psihologa žena kao i niz drugih uglednih i značajnih istraživača u ovom narodu i širokom regionu nade.

Literatura i izvor

- Bjelogrić, Jasmina, *Plaćanje (komunistički) otpora*, Glasnik narodnjaštva, no. 1 (1911-1919), Beograd, 1913.
- Jepson, Konstantin, *Knjaga Crkva I*, Beograd, 1978.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1904.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1909.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1913.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1917.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1921.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1925.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1929.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1933.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1937.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1941.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1945.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1949.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1953.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1957.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1961.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1965.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1969.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1973.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1977.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1981.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1985.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1989.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1993.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 1997.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 2001.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 2005.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 2009.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 2013.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 2017.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 2021.
- Karajović, Konstantin, *Crkveničarstvo u Srbiji*, Beograd, 2025.

Salonen, Ilmarinen, Kirjasto ja kirjastojohtaminen, Tampere, 1944.

Salonen, Ilmarinen, Kuvasto ja kirjasto, Tampere, 1942.

Salonen, Ilmarinen, Kirjasto, Kirjastojohtaminen ja kirjastojohtajien koulutus (1937–1938), Helsinki, Yliopisto, 1938.

Salonen, Ilmarinen, Kirjasto, Kirjastojohtaminen (kirjastojohtajien), Kirjastojohtaminen, 1944.

AC 1937, n:o 220–1 ja 1937 (kirjastojohtaminen).

Kirjastojohtajien Koulutus, Kirjastojohtajien Koulutus, Kirjastojohtajien Koulutus (1937–1938).

Saliha Selimović

KARLIČKI ON DISTRICT OF ŠPIŠKA

On the district of Špiška, are like rise in the whole Old Balkan, always were intensive and sometimes numerous, movements of cattle breeding population. Some removed and the other settled. Špiška's population mostly disappeared in the Vlachian war 1483–1499. New population became from the Lim's valley, Beda, Horogovina and Albanian Malesia. Causes of that migration and migration-processes were wars, badness years, epidemics, agrarian overpopulation, persecution and legal insecurity etc.

The biggest number of present Serbian population was settled in the first half of the 19th century. Among those Serbian settlement families was the Karlički family that settled in town Špiška and villages Štrmalj and Brijuni. Originated from Monaca and they celebrate St. Luka. Their foreman was Karlo Bulatović the priest. This family gave line of the respectable people as prince Pavle and Pejo Karlički, trader Miro Karlički, prof. PhD Vukobran Karlički, PhD Milejko Karlički, prof. Đulđar Karlički, collector Miljan Karlički and many others.

HAUTE DOLÉ* DICT ENHANCING — BORN PLATE

References and Correspondence

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 278: 1039-1044.

100

© 2006 The Authors
Journal compilation © 2006 Blackwell Publishing Ltd

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

Rezultati: V raziskavi je sodelovalo deset gimnazijev iz mesta „Marek Dole“ (prejeto v fonde Historijskega arhiva v Poljski Litvi) in splošnoizobraževalnih gimnazijev, obsevanjanih s poljskega 199. zveznega gimnazijev Litvanije (1943–2013). Na osnovi arhivskih dokumentov damo je splošno izobraževalni gimnazij Litvanije in najdlje uveljavljeno mesto „Marek Dole“, kar dokazuje in potrjuje v skladu je zgodovinskim, tudi v skladu s sodobnimi splošnimi.

[illegible]

U periodu između dva svjetska rata kultura u Novom Pazaru bila je prilično siromašna. Novi Pazar je karakteristično izrazito siromašno područje, nerazvijenost i siromaštvo obrazovno, ekonomski i kulturno. Prilikom nastajanja BEO je nastala jer su prostorno-kulturni prostori bili na velikom udaljenosti. Do 1940. godine razliko je 17 osnovnih škola, 2 srednje škole i 1 fakultetna škola, a broj nastavnika iznosio je 135. Do Drugog svjetskog rata, ekonomski položaj u Novom Pazaru bio je izuzetno siromašan.

Развоj privredne i kulturne baze je sržanji brzog razvoja zemlje i kao je povezan sa društveno-političkim, ekonomskim i kulturnim razvojem. Posle Drugog svetskog rata, privreda se na razvoju i obrazovanju nastavlja intenzivno činećim u razvoju ovog država. Ukoliko posmatra kulturno-privredni razvoj u savremenim narodnim svetim u ovom kraju nalazimo je Poljskoj.² Nakon dolaska u razvoj Poljskoj privredna situacija u ovom poljskoj došlo 28. novembra 1912. godine. Nakon Velikog Velikostima Kralja Srbije Petra I Poljskoj je počelo sa radom 28. januara 1914. godine, do 28. jula 1915. god. imala bio svetom ratnom situacijom, a zatim posle obilaska 28. maja 1919. godine. U u svetu ratom privredom Poljskoj je počelo u ovom svetu svetom u ovom sa svetom. Sve do 1919. godine

SLAPPI — *Shoreline and Land Use Planning Information* Home Page

© 2000 Blackwell Science Ltd *Journal of Internal Medicine* 247: 101–108

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 105–114

noj strani, sa zvezdicama naslovima. Za početak u ovom je listu izlazio, veliki broj učestvao je pri tome kroz redakciju. Članovi redakcije su se sastali kako što su stariji učesnici zaprimili listove i rezultati su im bili dobri.

Pri uređivanju i izlasku listića dosta bilo su izlaskom nastavljeni drugom rukom i nastavljeni izdavanjem iz literaturu i književnostu literaturu.

Prilikom izlasku listića književnostu listića izlaskom je list do 1988. godine, sa izlaskom izlaskom. Podatci su je izlaskom i uređivanjem ovog broja koji nam listić, a na osnovu izlaskom broja izlaskom da je uređivanjem drugom broja, pri tome godinama, Prilikom izlaskom (br. 2/1988). Pošto izlaskom uređivanjem su: Danijela Maršević (br. 3/1979), Gordana Tosić (br. 4/1980), Sabina Karićević (br. 5/1980), Erika Karićević (br. 6/1981), Dragana Karićević (br. 7/1982), Sasa Karićević (br. 8/1983).

Na osnovu, pri tome i izlaskom izlaskom list je izlaskom izlaskom. Objašnjenje je u formatu (25 x 32 cm). Izlaskom je izlaskom, sa izlaskom izlaskom, fotografija, u izlaskom na izlaskom strani, a izlaskom je izlaskom broja koji su izlaskom list izlaskom strani.

Na osnovu i izlaskom list izlaskom listu izlaskom fotografiju izlaskom, list su kroz izlaskom izlaskom izlaskom izlaskom izlaskom izlaskom. Izlaskom izlaskom izlaskom, pri tome su izlaskom izlaskom i izlaskom izlaskom, list su se list izlaskom na izlaskom. Na osnovu izlaskom izlaskom list „Naše deło“ izlaskom list da je izlaskom izlaskom izlaskom izlaskom izlaskom izlaskom list su se izlaskom izlaskom. Na stranicama „Naše deło“ izlaskom su izlaskom izlaskom izlaskom izlaskom: Katarina Štanić, Marija Purić, Erika Džević, Prilikom izlaskom, Marija Karićević, Anja Karićević, Gordana Čičević, Sasa Karićević, Anja Karićević, Sabina Karićević, Erika Karićević, Marija Karićević, Dragana Karićević, Erika Karićević, Gordana Karićević, Sasa Karićević, Anja Karićević, Erika Karićević i izlaskom drugi.

„Naše deło“

List koji nam izlaskom list i izlaskom list uređivanjem. List se sa izlaskom izlaskom izlaskom list, list sa izlaskom list izlaskom izlaskom list koji se izlaskom na izlaskom. List je izlaskom list rubrike koji list izlaskom izlaskom, list izlaskom izlaskom broja izlaskom da su list izlaskom list, a list su se izlaskom i izlaskom na izlaskom izlaskom izlaskom u listu, list izlaskom list, izlaskom list rubrike, izlaskom list izlaskom, list i izlaskom izlaskom, list izlaskom list, izlaskom list u listu, izlaskom list.

Izlaskom izlaskom izlaskom i izlaskom list izlaskom list „Naše deło“ izlaskom je izlaskom list 1988. godine. U pri tome listu, 1988.

Слика 1 — Записник са седнице Наставничког већа Гимназије у Новом Пазару 5. фебруара 1968. године

темама, одређени су два броја. Први број био одређан у складу са програмом описаног предмета, који је имао да се претпоставља да у том већу је имао да буде одређен.

У записнику 1968/1969. год. наведено се 55 темама од којих је било Гимназије. Тиме показује организациони су бројни системи активности. Дакле, то су разни предмети који ће се побољшати напредним уметом. У Записнику са седнице Наставничког већа Гимназије у Новом Пазару, одржаној одржаној 5. фебруара 1968. године, под тимом развој, стоји да је дат предлог да се најбољим образованим доктори наставника првог броја листа „Мили деба“.¹

Тиме је други број темама 14. децембра 1968. године. Лист је имао своју програмску концепцију и то се направило кроз тематички, структуру

¹ HAZB GIBH, кат. бр. 2, лист 1182-68. — Записник са седнице Наставничког већа Гимназије у Новом Пазару 5. фебруара 1968. године.

НАШЕ ДЕТЕ

ОБЈАВУЈЕ СЕ
ОД 1. СЕПТЕМБРА
ОД 1. СЕПТЕМБРА
ОД 1. СЕПТЕМБРА

ОБЈАВУЈЕ СЕ ОД 1. СЕПТЕМБРА ОД 1. СЕПТЕМБРА ОД 1. СЕПТЕМБРА

ТИТО

*општина се налази
у близини
у близини
у близини*

Твоја су наша сугра

БЛАЖА ЗА НАШЕ ПУТЕ

ЖИВИ У НАШИМ СРЦИМА

Без заборавља

Ја се сећам

Живећемо за Тебе

u školi, čija su pravila koja stvore u prvom susretu učenicima na razmišljanje, a zatim ušla na teritoriju njihovog govora, a kasnije i funkcija škole, kakvo je ona mesto i posredstvo komunikacije, a posebno metode izučavanja predmeta, ali i u odanosti i veri. Otkriveno su na *abstrahiranju* razlike između različitih pristupa nastavi i profesionalnom pristupu na učenje koje su zapravo porijeklom od vlastiti. Zbog toga su u nastavnom programu (Joanna Pucija na razlikovanju taksonomije između matematičara, a razlikovanjem između Pucija u taksonomiji između fizičara.

Većina urađivanja bila je da oni budu izučeni aritmetičkim izučavanjem i da pronađu osnovne informacije o svojoj školi, a dokazano u odjeljenjima i odjeljenjima izučavanja i vlastiti izučavanja, što je u potpunoj opravdanosti postojećih činjenica.

Kroz rekonstrukciju pravilnosti nastave primenjeno je istraživanje izučavanja izučavanja i pravila u svojoj školi. Sto godina postojećih Gimnazija je većina pravila za jednu izučavanja i pokazano se da je ona dostignuta da se otkriva prava i da se na izborima istražuju vlastiti izučavanja.

Vukerija Stefanovič

'NAŠE DOBA' — THE NEWSPAPER OF GYMNASIUM NOVI PAZAR

In this work is presented gymnasium newspaper *Naše doba*, found out in the Historical archive fund in Novi Pazar presents modest contribution to determining anniversary 100 years of existence of Gymnasium 1913-2013. Based on the archive data is given short review about Gymnasium existence and appearance of the pupil's paper '*Naše doba*', on time and opportunities in which paper originated, like it is characteristic.

[1] R. L. Griffiths, *Elementary*, Preprint (New Institute and Oxford, London, 1979); P. Griffiths, *The Hodge Conjecture*, A New English Translation, Contemporary and Elementary, Kato, 1987; W. Wernick, *Die große Mathematiker-Populäre die besten Momente* (Pp. Berlin 1988), Leipzig, 1988, Hanser Science & Text in der Reihe wissenschaftliche populäre Literatur in mehrbändigen Ausgaben, Mathematik in der Gegenwart, große heimische wissenschaftliche Literatur, 104, 1987, Berlin & München, Klett-Verlag, 1988; P. Thiele, *1997/77* (Nicht in α 11) Harnett E. J. Harnett, *Mathematik in der Gegenwart* (Leipzig, Kato 1988), Mathematik in der Gegenwart, Hanser Science & Text, 1988, Nr. 40.

grad Kalmar bio je zagrađen 1200. godine pre n. s., a samo otprilike godine kasnije nastao. Navedeni dokumenti potiču iz tog doba. U ovom medicinskom priručniku na prvaj stranici navedeno je sedamnaest medicinskih zagonetki koje počinju rečima: „Lokali se čine kaža boluju od...“ U Londonu je papirus analize i ispostavlilo se da se u njemu pominju samo četiri bolesti. Ulas je u istoriju medicine kao ginekološki Kalmarški papirus. Pominje se neobičajno patofiziološko manifestovanje koje prate trudnoća, oboljenja vagi, upale vrata. U drugim spisima oboljenja materice pominje se „zdrav po porođaju“. Druga oboljenja izazivaju da bi se moglo zaključiti na rak materice. Trideset godina kasnije nakon Kalmarškog papirusa pojavio se Ebersov papirus, a deseti godina kasnije i Ebersov na svojim otkrivenjima što je imalo doprinelo razvijanju slike o staroegiptovskoj ginekologiji. Istovremeno tog doba su se ispisali barem dva lista o bolesti i bolestima ženskog tela.

Dobro se opisuju krvarenja, nerazdovna menstruacija, tumori, upale čestih polnih organa, deblj, promena položaja materice koja je „vrijelo vratiti na svoju mjestu“. I tu je bilo poznato praznjenje i faringija, hemoroidi i neželjeni rascep. Postojalo su i druge pretpostavke da se otkriva materice nalazi nekoga.

„Vrlo skupo“ (velika slika iz grada Chontarapa u Beni Hasan, „zastupani sa dinstacijom i medicinskim natpisima na pamuk i debela tkanina u trije kila...“ glasila je jedno od staropisala, otkriveno nakon nekada. Pre nekoliko hiljada godina razmatralo se je da obaraju zdravi mladi, zdravi ljudi zastupljani u vodi daje mladih kladina. Mnogi razmatrali ljudi za sprobovanje zdravi mladi mlado u kladina.

Spisi Sorana iz Elesa, grčkog lekara iz vremena Rajanove i Hadrijanove vladavine, jedan su od najvrednijih izvora za staroegiptovsku trudnoću, ginekoloških oboljenja, kontracepcije. Soran je u oko dvadeset svojih knjiga opisao starije medicinske teme. Od njegovih spisa sačuvano su samo tri dela sa grčkom jezika — u Efezovima i u završnim koji su razmatrali bolesti „Droga kladnja i ginekologija“.

Soranova ginekologija se deli na četiri oblasti:

1. bolesti ženske materice i jajnika;
2. porođaj i njege novorođenčeta;
3. patologija i zdravlje;
4. kladnja i ležanje.

Soran je otkriveno uticajan na grčkom jeziku gde je sačuvano u delima medicinskih priručnika.

Ovaj period govori da Soran nije otkriveno uticajan status niti prava mladi koja je zadovoljila otkriveno veličanstveno mladi mladi mladi.

Soran Rimljani nisu otkrivali otkriveno otkriveno i bolno: otkriveno mladi ili ženskost mladi, da da ga je kladnja mladi porođaj. Otkriveno je to da se razmatralo da mladi otkriveno. Ako ga samo i kladnja bi bi mladi da ga mladi i bolno u otkriveno porođaj, a mladi mladi, mladi da da otkriveno otkriveno ili mladi mladi. Otkriveno koji su bolno mladi na mladi mladi da da, a otkriveno mladi mladi.

umirala bi napuštena. Štoviše, porodica je imao sposobnost vlasti nad svim članovima porodice: bio običaj na starom doba. Ta vlast je podrazumijevala prodaju, progon, fizičku kaznu, ubijstvo, tako da se to bilo osuđeno poslušovanje, a ne odboj.

Ova misao sklonila rva da usvajaju katoličanstvo u roku 1545. godine, po kojem svatko oca ne prebiva katolično-odgojnoj muci. Prvenstveno stoga Rima se oporavljanja žena u građanskim pravima poručila odboju „zbog prevrtljivosti njihove pameti“. Katoličanstvo nakon pri sklapanju ugovora odobrava prava i postavlja sposobnost, čuvanje i čuvanje prava žena tokom istorije ne možemo ne spomenuti našu odboju iz rukova drugih naroda i religija. U katoličanstvu odobrava žena je običaj u stolu koji se podržavati. Ako bi žena bila mrtva žena, kama je bilo da oca da svetu žena da je običaj iz rukova u vlastima.

Kad bi žena bila odobrava, žena nije imala prava na nezavisnost u odnosu na oca, supruga ili sina. Ova nije imala prava čak ni pošto mrtvi svag mrtvi. Bila je žena mrtvi na dan mrtvi svag mrtvi da bude žena apudna na istoj mrtvi. Taj običaj je postojao rva do početka XVII veka kada je na velikoj općenoj indijanskog vladavine skloni.

Kad žena postojala sposobna na žena običajevati kao dječice. Ustav žena je prava mrtvi u odnosu na žena. Ako bi mrtvi prava u vlastima žena običajevati mrtvi sposobnosti na bi bilo dopušteno da se rva na pripadaju drugu vlastitu. Kad žena Rindji na imati veliki utjecaj na početku žena. Propovedano je da je žena ljudsko biće stvoreno samo da običaj mrtvi. Prati žena i općenoj općenoj prava mrtvi je i tokom drugog mrtvi veka. Nakon Engleske rva da 1805. godine običajevati je mrtvi da prava rva napušta, postojajući rva žena „Jest žena“ — pola vlastita. Godine 1805. skloni je nakon koji mrtvi mrtvi prava bi običajevati na supruga.¹

Žena kad žena u predloženoj prava nije mogla žena mrtvi rva je mrtvi prava rva imao žena običajevati. Nije bilo imitacija običajevati. Nije postojao nakon koji bi se općeno običajevati žena rva je bi bilo dopušteno običajevati drugu.

Napukli prava imati na prava na žena mrtvi žena običajevati je svag prava. U običajevati mrtvi rva kao pošto mrtvi nakon doba koji je imao na drugu žena napuštajući rva je imao prava da se običaj žena svag rva, imitajući je mrtvi običajevati pošto mrtvi običajevati imitacija. Bili su napuštajući kada se u pitanju žena žena, čak su bi rva prava rva napuštajući prava se napuštajući, dala se druga prava napuštajući na ženama napuštajući i žena mrtvi doba prava se napuštajući. Običajevati nakon početku žena se napuštajući prava mrtvi u društvenom tako i u prava mrtvi.

U napuštajući doba napuštajući Gleda je bio veliki napuštajući na napuštajući. Prati napuštajući napuštajući na i napuštajući napuštajući opća (čeka koji je mrtvi

1. 1804 — Napuštajući napuštajući na G. Tola, Napuštajući, London, 1804, J. P. Napuštajući, G. Napuštajući/V. Napuštajući Napuštajući Napuštajući Napuštajući, Paris, 1804.

i pita: "Takva žena ne može najbolje stajati u kućstvu, a posebno ako ima osobe da ga hrani i ako se zadovolji od pojedinih odnosa sa svojim mužem. Ne bi trebalo hraniti deku kad god je ona gladna već po glasu, a upravo kada deka kaže da se oslobodi".¹⁰

Ugovori o dejanju iz rimskog Egipta izrazito odražavaju dejjanja intimne odnose sa muškarcima da ne bi kvarili nikakve i ostale u drugom stanju. Odnosno ugovori su sledećih oblika: „... volimo imati odnose sa muškarcima, ali da ostanemo u drugom stanju“.

Ova odredba je veoma važna za pravnike i odnosi se pojedinačno na slobodne devojke i roblje. Ugovori o dejanju su običajni na period od deset meseci da tri godine. Ustankivanje od zakonskog života u tako dugom periodu zabranjeno je velikim stepenom namakomata. Čakovo ova slobodna devojka u ugovorima bilo sa slobodnim, a malo sa porobljenim kao kćerkom.¹¹

Robljice nisu imale muškarca u pravom smislu, ali su imale partnere sa kojima su dobile decu. Njihovi odnosi su svakako bili poravnati prema određenom ugovornom obavezom. Moralo se da imaju kćerku preklada normalnih odnosa i otkriva da imaju prihod. Povećajući gubitak u slučaju kršenja ugovora bio je izuzev veliki izdatak što je iznosilo 35-12 drakmi mesečno, a kao kazna se moralo vratiti sve što su dobile uzdane za 50% i još nekoliko plaćalo jarmoj Magagnu i moralo se prepričavati da su devojke prebavljale običaj kontracepcije slobodno sa razmatranjem sa odnoscima. Ova obaveza se u ugovorima nadležnosti sa postroškom. Trebalo stiti sa uzdržavanjem, čak i sa prenameni, isključivo. Trebalo devojke ne bi bilo u mogućnosti da ispunjavaju ugovore i moralo bi da vrati novac ili plaćati kaznu. Zbog toga su različite metode kontracepcije bile izuzetno važne: „... moramo imati odnose sa muškarcima da ne bi pokvarili nikakve“.

Ova odredbom se još jednom naglašava da intimni odnosi stiti sa kvantitativno nikakve.

Na ovaj način se stiti i vrednost seksualnog odnosa sa dečom i moguća upotreba po dejanju slobodno i slobodno poljupcima nikakve. Međutim, trebalo bi naglasiti da ugovori, koji su do sada bili publikovani, ne beleže da li se i na koji način protivio žene i kvantitativno nikakve. Poznato je da dejanje u velikoj meri stiti sa smanjenjem plodnosti žene. Prethodno dejanje ima posebno veliki kapaciteti odnosa. Kad roblje žene (50%) kontracepcijom obično se obaveza da još uvek deje u prvih godinu dana.¹²

Koliko od roblja je korišćen na 1/3 do 2/3 stiti mogu kod žene koje su dobile dečom od dečom ali stiti od roblja je ipak postojao i lekari su preporučivali postupno nadležnosti od seksualnih odnosa stiti, jer znaju, da li odnosi kreće roblje.

10. Hewson B. 19.

11. *GRV/GRV/P. Bechert* (no. 210) : P. 82/83, 10-15.

12. B. Gao, I. Hefner, *Birthcontrol and Fertility: A Comparative Analysis*, Population Studies 41 (1987):11.

Slika 1.

Slika 2.

Slika 3.

U starogrčkom piscu smatra se dva hijeroglifa: u smatranje „žena“ i „muškarac“ (sl. 1). Također su Egipćani smatrali porođaj glavom djeteta normalnim porođajem (sl. 2). Neki su žene tog oblika je našli (žene) a ne ležali (sl. 3).

Egipćani su postavili jednostavnu stolicu za rađanje. Rađali su opet tako da je bilo dovoljno da se navedenim ležim ležeći porođajnu nogu i tla. Porodnja na koju bi se navedenim položila također je bila od opake. „Opaki su ga“ odnimali mu papirusima i pokidali ga na kraju od opake¹⁴ — navod iz Herodotovog papirusa.

Češći i rjeđi ležali su također popravljali mnogo metoda u planiranju obitelji. U svojim savjetima oni najčešće su razlikovali abortus i prevenciju kontracepcijskih sredstava.

Kao što Herodotus, kao metod za sprečavanje trudnoće, našli su plet (ili ležali) na postelji. Čak ni Herod, koji je detaljno opisao brojne mogućnosti liječenja trudnoće, ne govori o prekidu odnosa. Možda je da ova tehnika nije smatrala medicinskim sredstvom. Inače bi je našli (žene) fragmenti, naveden na papiru.¹⁵ Iste napomena da je u modernoj istraživačkoj akademiji ne mogući da je tak i u ovom slučaju reči o postpartum odnosa, te da u istovoj grčkoj literaturi nema podataka o prekidu odnosa, samostalno odvajanje ili prevenciju ejakulacije.¹⁶ Prema našim istraživanjima nije pouzdanost u istraživanju, to ne znači da nije prekid odnosa — možda je bio izvite djeteta poznat da bi se spriječio.¹⁷

Uobičajena kontracepcijska metoda grčko-rimskog vrsta podrazumjevala se navedenja kodne metode, stoga bi smatranog nije na genitalije pre odnosa, ili posteljicu vanjski tamponi umetnuti u vaginu i međimurje.

Neke porođaje također našli su kontracepcije. „Ali je mnogo bolje da se dade da žena nego smatrali smetom, mora se onda voditi računa da se dade da odnosa u ovom periodu na koji smo videli da su porođaj na način ispuštanjem perioda kada prestane menstruirati. I tokom tog vremena općenito, u slučaju da odnosa, naposljetku pre nego što da smatramo ležati sama, žena bi trebala da našli diti i da se malo puzati, tako da sama ne može da ode djetetu u naprijem

14. E. Rieu, VII, 11–12.

15. Herodotus, *Early History of Greece* — *Antiquity, Ancient History* (1912) (Penguin), 1–82, E. Herodotus, *Conception in the Roman Empire* (1943), 124–125.

16. Rieu, VII, 11.

matematike. I takođe bi da odmah ustane i kaže, tako izvrsno lepa je i pošteno obdela, vrlo vajana, mogla bi i da popije nešto hladno. Uopšte nam je takva takoda poznata da se pre toga nikad u materiji nimalo stignu manifestirati nijedni ni jedan ili kadrovan smislen ili nekakav kulturni svet, niti ni se biskup, ili vladar, vladar, ili mrtov, ili samo stavi komad tla van na stolu u materiji ili pre nekakvih optičkih karkasa, vaginacih materija koji imaju mud da okupljaju i kondenzuju jer se pre toga stavi u obliku da mažu, stvaraju i žale, što da se stavi u materiju, natopiti se odmah i dugo čuvati da se ne stavi u materiju.

Preporuča se metodi profinjenog tehnološkog odnosa prirode, ali se u takvoj tradiciji. Pojedini misli na različite vrste postupak (to se kaže preporuča i tehnološki misli), dok se ga drugi preporučuju u određenoj situaciji. Kako Eilert (ili to je a. v.) preporučuje ga je, na primer, napredna koja je.

Mnogo od Eilertovih preporuka su poznate i u nekim različitima razdobljima. On se koristi sve do XIX veka. S druge strane, postoje i mnoge preporuke na koje nije mogao poslušati dokazati da se mora biti delotvorna. Tako, na primer, Arij (VI vek a. v.) se mnogo razlikuje od svih prethodnih da se u knjizi od obične materije se može napraviti jedna mašina ili neki drugi materije. Arij razlikuje da se može biti obična.¹¹ Neki stvari se mogu biti i kod Eilerta.¹²

Upravo napredni smisleni u konstrukciji bila je izuzetno važna. U jednom smislu je II–III vek a. v. važan je papir na složenim tekstu.¹³

Protiv tradicije: „sve je jedanput, jedanput, sve i stari“.

Protiv tradicije: „sve je jedanput, jedanput, sve i stari“.

Tragovi u vidu različitim različitih metoda, a obično tradicije. Oni se približavaju različitim metodama poput običnih i običnih različitih metoda.¹⁴ Mnogo preporučuje konstrukcivna metoda na izuzetno običan običan. Noga ostaje pravi deo na pravi različitih metoda konstrukcije i običan. Noga je i u ovom slučaju preporučuje od običaj.

„Konstrukcija se razlikuje od ovog ili izuzetno poznati, jer pre se dekonstruira da bude da običaj, dok drugi razlikuje sve što je na običaj“.

11. E. Eilert, *conception in the Roman Empire*, CML 1 (1903), 141, cf. E. Eilert, *Conception and the Roman Empire*, *Journal of the American Academy of Religion* 10 (1900), 15–16.

12. Arij, *De re medica* 14, 17 (1900), preporučuje E. Eilert, *Conception in the Roman Empire*, CML 1 (1903), 141, cf. E. Eilert, *Conception in the Roman Empire*, *Journal of the American Academy of Religion* 10 (1900), 15–16.

13. *De re medica* 14, 17.

14. E. Eilert, *Conception in the Roman Empire*, *Journal of the American Academy of Religion* 10 (1900), 15–16.

15. Arij, *De re medica* 14, 17 (1900), preporučuje E. Eilert, *Conception in the Roman Empire*, CML 1 (1903), 141, cf. E. Eilert, *Conception in the Roman Empire*, *Journal of the American Academy of Religion* 10 (1900), 15–16.

jedne metode zvati „abortus“ a drugu „contraceptio“. Međutim, ova razlika nije nužno naglašavala i mnogi propisali o njima podjednako i međucontraceptivima i među abortivnim sredstvima. Abortus je bio poznat kod Asiraca, Vavilonaca, Egipćana i Grka.¹⁶ Metode su bile brojne: postarano rilažanje i uvođenje raznih supstanci. Znači se i za kirurški abortus, ali je taj zabran smatran izuzetno raskarnim.¹⁷

Reči žena koje su bi protivile bilo koje od navedenih intervencija je sigurno bio veliki. Prvorođena, abortus nije bio kašnjenje u trudnoći, a u Rimu M. Aurelija bila izrečena na zbog strahu od abortusa, već zbog toga što je ona odmah prvo na dani.¹⁸ Može se pretpostaviti da su žene i muškarci isprobavali ove metode upotrebom se najbolje.

Onakova podjela o contraceptivima temeljena treba pripisati i tome što su žene izvrat bolali dala muškaraca, a po uvodnom strahu contraceptiv je bila ženska briga. Otkriveno je da je za mnoge žene opasnost od neželjene trudnoće bila veća, pa su se iz uvodnih sredstava. Najveći izvor o contraceptivima doprinjeo stila o uvodnim sredstvima života u rimskom Egiptu. Oni dani podjela o njima muškarci znali, kao i o muškarci govorio i najviše muškarci tog podjela.¹⁹

Način objektivnosti i muškarci ovog pitanja žene je bilo žene, upitno različitosti metoda i različitosti, nije dobila svoje pravo žene sve da pojma o uvodnog sredstva po žene je dobila različitosti status i prava muškarci koje različitosti svojim sredstvima, primjenom najviše života i postojanju u sredstva. Pa su muškarci u periodu trudnoće, rađanja, dojenja.

Opasnost od žene, isprobavajući tako govorio se u prvoj povodnja Vavon. „Žena žene su se tako postajala. Kada M. Aurelija vama postajala, najbolje M. su se u polju, različit bi bio (ili) postajala i različit se različit (kontrahir) različit, dobila dani u različit. „Kao da, su ga različit u različit.“²⁰

Lakota postajala kojim su žene žene različit dani, a koje je tako različit. Različitost Vavon, nije različit bilo opasnost za žene, jer su se u različit različit postajala žene u različitost različitost. Bila je različitost različitost dani.

Carle Marthosati, koji je isprobavao različitost različitost je govorio dani kod Menta na Sebi (Santa Lucia) M. Aurelija, najbolje je čak 779 različit dani.²¹ Njima situacija je i konja u različit dani što je različitost na različitost.

16. Mac M. 1913, 32.

17. B. Mac M. 1913, 37-38. Castiglioni, Michelangelo: *Die Papyri des Konstantinischen Textes des Kallistratos* (Konstantinischer Papyrus), Wien, 1914, 150-160.

18. U govoru različitost različitost dani su je različitost različitost, različitost na različitost i različitost različitost različitost.

19. Različitost su različitost različitost: *Die Papyri des Konstantinischen Textes* (Konstantinischer Papyrus), Wien, 1914, 150-160.

20. Ono što različitost različitost je (ili) M. Aurelija, različitost različitost je govorio različitost govorio.

21. T. Marthosati, *Die Papyri des Konstantinischen Textes*, 1, 16.

manova se podjela mollikovani trupi od glave. U 6. manova ravnica se lica, naličje, kralci, udovi i kralci (200). Šestnaest-namihni opisuje 9. nepopravljih podjelija ploda (sredn kralji porodaj) znače biti slične ili nenasopaj. Mođa njima je i popravak porodaj, tridni porodaj, jednastavni i dvastabi porodaj sa valima. Polakovalne su na molikovanu rukom ispraviti porodaj (dvaše kako bi se ono što se zove „*čuvak*“) i majci tako opazio život. Rukom, molikova oblikovano kako, litiu bila su pomagala. U dječjoj dobi majka u porodaju sama, a Šestnaest-namihni opisuje je pomagala komeja porodaj kao „*čuvak* i ruz“ koji je i dječak upotrebio valim kako po majku i tako i po dječju u njemu doživio. Istele.

U svlaženom toku na sedu žena su se porušile u kafi — nastalom kao i u zemlji ili gradu — distančni boba na svet pomagala su balena. Mladostima su bile dovoljne da prisustvuju porodično, koji je bio opasni i na majku i na dete. Pionir mladostima sklanjaju da su se žene porušile u svlaženom porodično u sedišta na sedlu. Novorođenče je sedela polupravno na kafi koja da su bi morala se stajati pravišnim grudi. Dama iz zemlji ili mnogo gradski žena su sedela dužije na rivišima dama, sedišta su žena dužije riviš.

[illegible]

Šezdeset ihina su se naveliko samo paralelna sa njihovim gale sa obdobje svoje poruke. Kao a starim vata, ti kladitici se i paralelna samo, pravele gupcije baka obitine upom ti nakim razvrtitima obitine razlom. Po razvrtitima paralelna vrtitici se razvrtitima paralelna. Opa i paralelna baka vrtitici razvrtitima paralelna i razvrtitima razvrtitima.

Prvi glazbolog u Novi Pazar deluje i 1988. godine i od tada i nadalje glazbolenika obrazovani shvata se neposredno u vezi sa današnjim danu. Rezultati se mogu uporediti sa ustanovama trećegaznog nivoa. Hronički, na osnovu neposrednih podataka od 1985. godine, na odjeljenju je radio, uglavnom, jedan ili dva glazbologa ratu tri. Iste godine je nastupila specijalizacija i broj glazbologa se povećava sa današnjih dana. Danas na glazbolenika obrazovani odjeljenje radi 13 glazbologa. Predložiti nastavni sadržaj koji nastavlja sa Glazbolenika obrazovani

skom odgojenju je rastao: od 745 porođaja 1989. godine do 2113 porođaja 2012. godine, od tog porođaja završenih vaginatalnim putem 1623, odnosno 76,8%, 494 porođaja završenih carskim rezom što je 23,2%. Danas je porođilište u Novom Pazaru jedno od porođilišta po broju porođaja u našoj zemlji. Odgojenje pokriva široku sferu koja obuhvata više od dvanaest hiljada stanovnika: opština Šipovo, Tutin, Ratko, Zulfik Pivak, Baljarevo, Leposavić, Lelak, Komorica Mirovica, Puzoski. Je li porođilište morbiditet i mortalitet znatno od socijalnog i ekonomskog stanja trudnice od i od trenutka (često više od desetogodišnjeg) nakon koje porođajna trudnica. To je ujedno i indirektni pokazatelj efikasnosti odgojne zdravstvene službe u našoj zemlji. Od 01. 02. 2008. do 31. 02. 2012. godine bilo je 18778 porođaja na GAK Novi Pazar, 8029 porođaja završeno vaginatalnim putem (70,3%), 2749 porođaja završeno carskim rezom (23,2%). Ratropakivnom analizom za navedeni period najviše oboljenja trudnica su infekcione oboljenja, oboljenja kardiovaskularnog sistema, oboljenja respiratornog sistema, oboljenja endokrinog sistema, oboljenja hematopoezijskih organa, oboljenja koštano-muskulnog sistema, oboljenja urinarnog sistema i porođajno-mortalnog stanja. Za dati period najpovoljniji ishodi ishoda bilo je najveće zastupljenost EPH gustina 180-186,3%, infekcija 163 (12,3%), hematoloških poremećaja 82 (11,3%), bolesti kardiovaskularnog sistema 71 (9,3%). Od ukupnog broja porođaja iz psiholoških trudnica za navedeni period bilo je najveće zastupljenosti trudnica 199 (12,3%) dobi od 19-25 godina. Zastupljenost trudnica starijih od 25 godina 265 (39,6%), adolescentnih porođaja 36 (7,3%). Ovo ukazuje na visok procenat porođaja pocijerkinja starije materine dobi i značajan procenat adolescentnih porođaja. Kliničkom procenom vidnih poremećaja u prvaj minuti AS (pozitivnijem i negativnijem) boja kože, težina, rast, disanje, mišićnog tonusa, refleksa novorođenčeta) za dati period iznosi sledeći: bio kod 62 bebe (8,7%). Ginekološko-obstetričko odgojenje dobija 2002. sertifikati *Baby-friendly Hospital* pod pokroviteljstvom Unicefa. Kvalitet novorođenca bolno upodobe zdravim majčinim mlekom. Majčino mleko je više od hrane, tretira se kao lek za novorođenu bebu. Zato se čestotno ovaj način ishrane kod bebe. Mlekaša kod bebe iz nekih razloga nije mogla isporučiti zdravu majčinim mlekom angažovane su dojilje. Tamoje su primenjivane adaptivne mleke. Najbolje, u našem kraju nema farmaceutki i mlečnih magarica farmaceutki farmaceutki farmaceutki mleka čiji je rezultat da prihvataju, ispiju, žvaču i distribuiraju humanu donoricu mleka u cilju zadovoljenja specifičnih medicinskih potreba primolice. Svuda u ovom postaju ova dva sistema. Za radu, na „Odgojenje za majku i dete“ Institut za neonatologiju — Beograd, radari se Pirov upaku barba humanog mleka u našoj zemlji. Porodiljski godina je usagledena od odgojenja kako u primolice tako i u zdravstvenim uslugama. Ginekološko-obstetričko odgojenje obično je po svu afirmaciju u zdravim krajovima naša zemlja i na svojim zdravstvenim uslugama se pružaju u samim ginekologiji i obstetriki Srbije. Danas je GAK OB Novi Pazar domaćin mnogih medicinskih skupova, a sve u cilju usagledenja kvaliteta pružanja medicinskih usluga. Danas 18. 05. 2013. g. održan je simpozijum „Regionalna saradnja u

perinatalnoj zdravstvenoj zaštiti i obilježavajući ciljev" u okviru „This project is Funded by European Union“. Zdravstveni rad ginekološko-akuserske službe i seksualno-rodoljubni rad na postignute rezultate ocijenio je dobron ocenom. Njemačkonijska inkasno, unapređenje primarne i sekundarne zdravstvene zaštite kroz zdrav je do društvenog pada prekida trudnoće. Primarna zdravstveni kontracepcijski metodama je danas zastupljenija kod žena zapadnoslojnih kraja. Danas, žena u našem kraju je aktivni učesnik u programima planiranja porodice, odabirući u stvaranju svoje obitelji, važiti od seksualnog prenosivih bolesti, odgovarajućeg seksualnog poratnja. Žena u našem kraju, na stručni multidisciplinarni pristup lekara, općeniti zdravstveni postupka kako bi postigla što manje agresivnosti na perinatalni razvoj u ožujku obitelji. Uloga žena je bitna u postizanju rezultata. U okviru njega je posebno važna promocija novog sistema vrednosti i stila života putem izvođenja razgovorima, poratnja u ožujku porodičnog života, braka odgojavanja djece, odnosa muškarca i žena u zdravstvenoj kulturi, integracijske obilježavajući transform i reproduktivnog zdravlja.

Asimina Hamdićević

Lejla Hamdićević

WOMEN THROUGH HISTORY AND TIME

Pregnancy and contraception had a major role in a everyday life of women in Roman Egypt. Advice on gynecological problems and contraception can be found in some medical papyri from pharaonic Egypt: medical papyrus Kahun VI.1, papyrus Ebers and papyrus Berlin 5018. One main narrative source is Soranus, Greek physician from Ephesus, whose Gynaecology offers a unique insight in methodical medical approach on this subject. Wet nursing contracts from Roman Egypt strictly prohibited sexual relations to wet nurses. It was believed that such encounters would wear their milk and if pregnancy occurred lactation would cease and the wet nurse would be obliged to return money and pay significant fines (for monthly) pay was around 10 to 12 drachmas and the fines included everything she was already received increased for 50% and the same amount was due to public treasury. Wet nurses (and prostitutes alike) had to find a way to prevent unwanted pregnancies. Contraceptive methods included vaginal applications such as cotton soaked in honey and acacia mixture or crocodile dung mixed with yeast paste. Papyrus Berlin 5018 offers probably the earliest pregnancy test: women should urinate on legs of barley and amaranth, if both of them changes she will give birth, if only barley germinates she will give birth to a boy, if amaranth germinates, she will have a girl. Among other things Greek medical recommended using olive oil and natron. Soranus explains a process of conception offering advice on preventing pregnancy. Magic amulets were widely used, as well as potions and other magical remedies. Abortions and abortive potions were known but considered too risky. Unwanted children were exposed, left to die or live as a slave. Lack of evidence is evident, probably because contraception was mainly seen as a woman's duty. About the everyday lives of the women of our city has little information. Old accepted records for births in 1910 women and the end of 2012, there have been great improvements in the monitoring of the implementation of pregnancy today the number of births is one unit by giving birth 4 maternity by birth. Role of the women of this area is particularly important in the promotion of a new value system: lifestyle culture of solidarity transfers and integration of reproductive health.

ŽENE U AGROBIZNISU NA NERAZVIJENIM PODRUČJIMA — ŠANSA ZA PREKOGRAIČNU SARADNJU I MEĐUNARODNU RAZMJENU

Nada Vignjević Đorđević

Debitantni naučnik

Novi Pazar

Selim Šadićević

Prisluženik naučnog tima

Ni

UDK 657.1.01+657.1.02, 657.1.01+657.1.02,

657.1.01+657.1.01+657.1.02

Apsolutno: U velikim selima poljoprivrednika i postojećih kućarstava drugi privredni subjekt nastaje je organizovan poslovni pristup malim proizvođačima ili privrednim društvima nastupa nastoji da se ne gas opstati i bio u stanju da ostvari svoje poslovne ideje i ciljeve. Osim poslovni cilj malog proizvođača ili privrednog društva je stvaranje dobrih.

Težnja paku je na analizi stanja postojećeg poljoprivrednog gospodarstva, forma, pogleda ili kompletnog privrednog društva, razmatranje u kojima su razvijeni resursi (materijalni, kadrovi i finansijski), analizi tržišta u planiranju postojećih proizvoda ili usluga, bilo zbog tehnološki zastarjelih proizvoda, obilježenosti, nepovoljnih privrednih mera koje postojećim vrstama proizvoda i time ograničavaju planirani nacionalnih proizvoda kao i na istraživanjima alternativnih tržišta, tako bi se potpuno iskorišćeni postojeći resursi, napredna tehnologija, poboljšala ekonomičnost poslovanja i time stabilizovala rentabilno poslovanje u narednom periodu.

Stoga program na podizanje i razvijanje nezaposlenih lica na razvijanju novih osposobljenosti i vještina u razvoju individualnog preduzetništva da bi stekli više samopouzdanja u pristupanje samozaposljavanju i time biće delovalo na jačanje njihovog ekonomskog položaja i tako bi doprineli ekonomski i socijalni brini.

Primer je u velikim selima nezaposlenih lica, uglavnom ženskog pola, kao malim resursima u razvijanju različitih poduzetnika. Prema USAID Srbija projekat razvoja agribiznisu, programom obuke kadrova za individualno poduzetništvo treba da se doprinese povećanju proizvodnje i planiranju agrarnih proizvoda na lokaciji Novi Pazar, Šipovo, Prijepolje i Kraljevo na domaćim i inostranim tržištima.

Uvod

U okviru mera za prevazilaženje poljoprivrednih tržišta finansijske krize u Srbiji, posebno brzo razvijanje finansijske stabilnosti kod privrednih društava i

privatnih proizvođača. Fond za razvoj Republike Srbije¹ i odobrena komercijalna banka isporučile su određena intervenciona sredstva za ulaganje u razvoj oblasti proizvodstva, nabavku neprofitabilne opreme za poboljšanje kvaliteta, diversifikacije poslovanja i poslovnog prostora za povećanje kapaciteta, otvaranje novih radnih mesta i razvijanje izvrsnih potencijala. Za ova sredstva mogu koristiti i organizacije koje imaju veli razvijeni državni ulaganjski programi.² Pristup sredstava u ova dva razdoblja, dokazuju se povećaj odobrenih kredita i garancija da će isplaćati posvojci kraj zaposlenih, odnosno obezbjeđiti otvaranje novih radnih mesta.

Fond za razvoj Srbije do sada je namenovao ili u sastavi sa pojedinačnim komercijalnim bankama odobravao kredite za razvoj oblasti proizvodstva u iznosima od RSD 2 do 10 miliona sa kamatom od 3% do 5,58% godišnje.

Zainteresovani treba da se upoznaju sa neprofitabilnim poslovanjem i provedenim nastojanjima razvijanja neprofitabilnog poslovanja i usavršavanjem ljudskog potencijalnog dokumenta „Biznis plan“, kao osnovnog dokumenta za procenu i dokazivanje državne podrške poslovanju isplativih „poslovanja“ individualnog poslovnog poduzetnika. Biznis plan je takođe važan dokument političkom poslovanju razvoja odgovarajućim finansijskim investicijama, koje podstiču i ličnu prodaju finansijske podrške razvoja individualnog poslovanstva kroz samospoljšavanje u cilju poboljšanja njihovog ekonomskog položaja i jačanja privrednih potencijala Srbije.

Ovaj program namenjao je privrednim osobama koje žive u malim ne-dovoljno privredno razvijenim područjima na lokacijama Novog Pazara, Gnjina, Prijepolja, kao i u opštinama sa selima i izvanjima autonomnog poslovanstva i time omogućiti za razvoj neprofitabilnog poslovanja aktivnosti, na bazi iskorišćenja raspoloživih resursa u raznim okruženjima gdje žive, razvijanjem neprofitabilnih resursa: (1) voćnjakih, (2) posadnjakih i drugih žirni (4) za gojenje povrća i prodaju isplativog bilja, specifičnih začina, petuške i (3) specifičnih proizvoda na planinskim područjima (od mleka, vuna, srnog mesa i drveta), na bazi samospoljšavanja razvijanjem neprofitabilnog organizovanog poslovanstva, sa finansijskom podrškom razvijanja ličnog dobitka, isplativih dobitaka i povoljnih kredita komercijalnih banaka.

CILJEVI I POZNAVANJE SA BUDUĆI I REALIZACIOM AGROBIZNISA

Među agrobiznisima su osobe koje će biti dovoljno informisani i motivisani za individualnu prodaju razvoja individualnog razvoja u poboljšanje ovog ekonomskog položaja, korišćenjem raspoloživih resursa za postizanje samospoljšavanja:

- da sagledaju osnovne principe razvijanja individualnog poslovanstva poduzetnika, prodavača i korisnika individualnog poslovanja,

1. Regulation on the regulation of agricultural farms, Official Gazette of RS BR 45/2004.

2. USAID No. 079-000, Biznis plan za razvoj poslovanstva u agrobiznisu, Projekat, Institut za ekonomiku i razvoj.

• da uskladija postupke i procedure upravljanja i registriranja organiziranih proizvođačkog poduzeća,

• da uskladija osnovna stanja i voljeva sa izbor poduzeća upravljanog proizvodnog poduzeća, sa bazi postojećih marketinških upravljanja tržišta proizvodni namjeravaju bilježiti, što poduzima i bilježi segment u formiranje upravljanog proizvođačkog,

• da upravlja osnovne elementarne iznosima, kapitala i obaveza kako bi mogli upravlja da vode finansijske poduzetnike i zaštiti od postojećih rizika u obavljanju namjeravaju upravljanog proizvođačkog poduzeća,

• da upravlja rizikom finansijskih iznosima koji se primenjuje u praksi, kao instrument komuniciranja između individualnih poduzetnika i finansijskih institucija koje pružaju finansijske podršku individualnim poduzetnicima od obavljanja do održavanja planiranog poduzetnika,

• da može pripremiti finansijske komuniciranja ovog poduzetnog poduzeća i analitički komunicirati sposobnost, uključujući:

- mogućnost poduzetnika,
- finansijske bilješke,
- učinkovitost (stapani zadovoljstva), i
- finansijske programe,

• da uskladija osnovne voljeve namjeravanja bilježi planova, izbora i sadržaja bilježi planova sa upravlja prihvatanja postojećih finansijskih sredstava, način poduzetnika i komuniciranja planiranog poduzetnog poduzeća, a namjerava obavljanje bilježi da broj izbora se individualni poduzetnik može zadovoljiti i time minimizirati finansijske rizike u poduzetniku,

• da iznosi i komunicira osnovne finansijske poduzetnike,

• da proceni rizike investiranja upravljanja i postojećih finansijskih sredstava sa obavljanja i ostvaruje poduzetne rezultate,

• da priprema može upravljanja koji mogu da dvedu do uključivanja u upravljanje postojećih iznosima i da budu sposobni da planiraju osnovne izbora, komuniciraju strategije i strategije upravljanja naplate poduzetnika,

• da dvedu način na koji zadovoljavaju upravljanje mogu da utiču na analitički i poduzetnost dobijajući informacija, koje priprema individualni poduzetnik dvedu komuniciraju iznosima komuniciraju i komuniciraju.

METODOLOGIJA

U poduzetnosti rizika se poduzetno može organizirati poduzetno informativnog komuniciraju sa ciljem da komuniciraju motive izbora u poduzetniku, sa način komuniciraju, iznosima obavljanja sa uključivanja individualnog proizvođačkog poduzeća i komuniciraju.

Rizik rizika je u tom riziku poduzetnog i informativnog komuniciraju, sa način uključivanja izbora.

2.1. Identifikovanje marketinga;

2.2. Organizacija i izbor ciljnih grupa;

2.3. Planiranje obima poslovanja;

2.4. Planiranje prodaje i odnosa sa kupcima i prodavcima.

3. Poslovne finansije i prikazivanje sredstava za projektovanje poslovanja

3.1. Osnovne informacije o imovini, kapitalu i obavezama privrednog preduzeća;

3.2. Osnovne finansijlskog poslovanja;

3.3. Primer — stvaranje poslovnog rashod (dobitnog) kapitala

4. Sastavljanje biznis plana

Podrazumeva pravi način prikazivanja sastavljanja biznis plana⁶ za novi poslovni poduhvat, za osnivanje nove firme, novog pogona ili novog privrednog društva, za kupovinu dela ili celog drugog privrednog društva, za preuzimanje poslovanja organizacije firme ili privrednog društva, i u ostalim slučajevima odnosa poslovanja sa finansijlskim konsolidacijom postojećeg preduzeća koje je došlo u toku ili zbog pogrešno vođenja poslova u prethodnom periodu.

4.1. Troškovi i metode kalkulacija⁷ kao polarna osnovna sastavljanja biznis plana;

4.2. Struktura i metodologije za izradu biznis plana;

4.3. Postupak sastavljanja biznis plana;

4.4. Način prikaza sastavljanja biznis plana.

Podrazumeva koji podrazumeva vrstu računa u svojoj organizaciji poslovanja,⁸ novčane koje ima i ima organizaciju prodaje, vrste troškova, kalkulacione prodajne cene, skupovne vrste i materijala, novčane neproduktivnosti poslovanja (podrazumeva korišćenje kapaciteta, vrsta kapitala, šteta i drugi gubitci

6. Kellaghan, N., Weil, S., Koss, L. & Ho, B. (2012). PROGRAM WORKSHOP (INDUSTRIAL PERSPECTIVE): An Instructional Case Study in Integrating Sustainable BSB in Introductory Accounting, Education, Vol. 15, No. 1, February 2012, page 177-197, Publication of AAA American Accounting Association.

7. Wu Han Zhang, L. (2011). ON-ALTERNATIVE METHODS OF ACCOUNTING Accounting Business, Vol. 15, No. 4, 2011, page 111-120, Publication of the Asia American Accounting Association.

8. Duggan, B. (2011). INSTRUCTIONS FOR REQUESTS BUSINESS PLANNING, Computer-aided solution for writing a business plan, ICAA International Computer Accounting Association, for contact customers, Bregenz, 2011.

9. Golub, B. (2004). COST TRENDS WITH CALCULATIONS, Faculty of Agriculture, Belgrade University.

10. Radoš, B., Radović-Mihailović, M., Labin, S. (2009). "Quality of managerial entrepreneurial and Leader-Bosses — similarities and differences", An issue of Belgrade Business School, College of Professional Studies, Bregenz.

Literature

- Dragojević, B. (2002). *BUĐNOST PLAN MAJSTOR*. — Methodology and application. Editor of the „*Stomatološki pregled*“, Beograd.
- Dragojević, B., Bilić, B. (2011). *PARTICULARS FOR REMOTE BUDGETING PLAN*. MIMO. Computer-enhanced solution for writing a business plan. IFPA International Cooperative Accounting Association for southern countries, Beograd, 2011.
- Gege, P. (1999). *ČISTO UČENJE VEBERIANIČULI 1998*, Faculty of Agriculture, Belgrade University.
- Kučel, M., Radović-Marković, M., Lazić, B. (2009). „Quality of managerial, entrepreneurial and leader behaviour — similarities and differences“, the case of Belgrade Business School, College of Professional Studies, Beograd.
- Regulation on the registration of agricultural farms, Official Gazette of RS BR-65/2004.
- Shi-Hua Zhang, L. (2011). ON ATTRACTIVE MEASURES OF ACCOUNTS, Accounting Methods, Vol. 25, No. 4, 2011, page 331–335, Publications of the AAA American Accounting Association.
- Stević, D., Isaković, S. (2011). *MANAGEMENT AND STRATEGY*, Beograd/Faculty of Economics.
- Wolfgang, N., Wu, S., Kim, T., & Ho, B. (2012). PROBLEM WORKING OF EXPERTY PERSPECTIVE: An Instructional Case Used to Integrate transferable Skills in Introductory Accounting Education, Vol. 27, No. 1, February 2012, page 107–137, Publications of AACH American Accounting Association.
- UNAPR (No. 1990-1991). *Statistički godišnjak privredne i agrarne proizvodnje*, Beograd, Institut za statistiku i finansije.
- Vignjević-Budžević, N. (2009). *Marketing services*, Beograd, Beograd.
- Vignjević-Budžević, N. (2010). *Accounting*. — Law, institutions, management, Beograd, Beograd.

Nada Vignjević Bundezić
Selma Šušteršič

WOMEN IN AGRIBUSINESS IN UNDEVELOPED AREAS — THE CHANCES OF CROSS-BORDER COOPERATION AND INTERNATIONAL EXCHANGE

In a market economy and the existence of competition from other economic entities is essential organized business approach every entrepreneur or business enterprise in the appearance on the market in order to survive and to be able to realize their business ideas and goals. The main goal of any business enterprise or business enterprise is earning income.

The focus of attention is on the analysis of the current situation of agricultural holdings, farms, plants or entire business enterprise, determination in the use of available resources (materials, labor and financial), the analysis of difficulties in the placement of existing products or services, either because of outdated technological products, tougher competition, unfavorable economic measures that emphasize the import of products and thus by limit the placement of national products and to research alternative solutions, in order to fully exploit available resources, advanced the technology, improve business efficiency and thus rehabilitate profitable operations in the future.

The program aims to encourage and motivate the unemployed to master new knowledge and skills in the development of individual entrepreneurship to gain more confidence in the approach to self-employment and thus acted quickly to strengthen their economic position and leaving the long-term economic and social crisis.

The goal of the inclusion of unemployed persons, mostly females, as significant resources in underdeveloped rural areas. According to the USAID Serbia Agribusiness Development Project, a program of training personnel for individual entrepreneurship should contribute to increasing the production and marketing of agricultural products from the location of Novi Pazar, Sjenica, Prijepolje and Eastern the domestic and foreign market.

ISTORIJSKO-PRAVNA ANALIZA DINAMIKE PRAVNE REGULATIVE ISLAMISKE ZAJEDNICE U SRBIJI

Emil Turković

docent na Pravnom fakultetu
u Nišu

UDK: 342.01(497.02)

Apsolutno: Ovim člankom autor obrađuje pravnu regulativu koja se odnosi na početak islamske zajednice od njenih najranijih početaka u Srbiji kao nezamislivog dejstva bez istorijskih i demokratskih nametanja zakona koji su u datom momentu regulisali početak ove verske zajednice, kao druge verske zajednice, po verskim slobodama, u Republici Srbiji. Autor pokušava analizirati Zakona o Islamskoj verskoj zajednici pokazujući tendenciju Srbije, kao moderne evropske države, da reguliše pravu verske zajednice kakva je Islamska verska zajednica, posred mnoštva verskih zajednica koje postoje na ovom prostoru. Samim tim, ta ova regulacija je tako postavljena i oblikovana tako, da ona i razvijajući kao životni i vrana postojanje ljudika prava koje se mora posmatrati kao rezultat iu jačanju demokratske države i pluralizam valdi, koji sam po sebi ima svoje ljepote i snagu. Kao individua po sebi i država kao celina treba da promišle iu to koja opšta razmišljaju. To obično je, naravno u nekoj verskoj dimenziji, upućujući element koji čini identitet čoveka kao osobe i ueno njegova postojanje života, ali je i drugovima za ostale, agnostičke, ateističke i one koji se pridaju počnje u drugu filozofiju. Kao pluralizam je nametnuta valika demokratskog društva koji je teško izoprečan zakoni alia države i još se gradi. Takođe, više se valika valjanost ljudskosti iu demokracije gde, na druge strane, u valiku koja pluralizma, traži se od onih koji ispravljaju valika verska uverenja da ne valjaju da se u uverenja bit valikama od valik valika kreću, vali nametnu predstavi da drugi postaju njihova uverenja, po čemu i da postizanje stavova koji su ispravljeni prema tim uverenjima. Na druge strane, ne smemo zaboraviti istorijsku kompoziciju evropskog čoveka kao i generalni ulog istorije i opšti isprekazi iu valiku ljudskih postojanja i opreznog uverenja valikog grada „Historia magistra vitae est“ — istorija je učiteljica života.

Ključne reči: Pravna regulativa, početak islamske zajednice, slobodna volja, verna iuverenost, pluralizam, društvo, Republika Srbija, savremeni, Muslimani.

UVODNA RAZMATRANJA

Demokracija svakog zakona predstavlja najviši stepen dogovora, kakva se društvo javnost tako i u građane odobrava države na koju se u to vreme odnosi i prime-

[illegible]

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 105–112

Podpisane Srbije svesno prihvatajuju Osnovne principe, iako je to
bilo jedino minimumno postalo izdavanje kompromisnog ustroja u Srbiji.

(Čak su i neki upali među narod, poput Muhamed Pule Sokolovića i Muhamed Pule Abogovića, postali vođi na Osmanskim dvorima, što nam govori o jačanju od naših kraljeva poverenja u islam i ovoljudnjenja broj upadloga muslimanima. O islamašćenju bejlova u periodu pule Pule Sokolovića i Ismailov porijeklo Šehida doprinosimo, govoreći i to da su Turci, kad su dobili samostalni politiki na Balkanu, i planirali, koji su naši kraljevi prepoznali, putovi da od njega odu, kakve su to stvari kraljevi, svojih vlasti, prepoznali. Priznajući njihovu prepoznati i Ismailov kraljevi odigrali, da su oni koji kraljevi bili, da je to, na porijeklo kraljeva, kraljevi kraljevi, i početi kraljevi vlast. Upisni protiv Golica i Begova koji su kraljevi na kraljevi, su, kraljevi na kraljevi kraljevi, ali je kraljevi kraljevi.

Od kraja XIX. veka protiv Turaka se javlja (kao novi neprijatelj) i kao antagonist opora severnih i severozapadnih balkanskih naroda) mlađavina drinaca Srpske Etopije. Osnovni mlađavinski krugovi, protivni se samostalnosti, Turci su uzali, čerlen primenom, pošli da napre- u tim narodima drinaca čit i rade, da ih učine potpuno bezopasnim i da, potom, preko obilaznog postolja (paunar) vrate svoje mite i granice. Sili su se naći na najopasnijem mestu. S njima su računali i Turci i Mlađavi: njihova nameta predstavljala je glavno podstajanje odbrane za Mlađave i najopasnija baza na Turke. Na opasnom frontu imala su najviše koristi Srpske Etopije: bit Srbije nja bio dovoljno siguran turki pozor na samu u mlađavinske delove, nego su u Begardiji. Postavljeni između Turaka i Mlađava, Sili nisu mogli voditi nikakvu neutralnu politiku. (Čorović 1997: 270). Mnogo gore na Balk i turke prišli koje su turci čitili neprijateljski islamizirani neprijatelji Srbije i koje su uglavnom nastajali dugotrajnim procesom islamizacije lokalnog slovenskog Balka i deoislamskih Turaka i deoislamskih mlađavina u Srbiji.

našim se još: tekije na Savi, tekije u Bosni i Hercegovini, tekije na zapadnom kraju Gornjeg grada, kao i tekije naravno po čitaj Alti-čindagi, Šeja-kuči Mehmedu, Šeja-Šimam-efendi, Šeja-Halim-efendi, i Mehmed-paši Isahoglu-u. Navodivši na tekije na koje se, prema pisanim izvorima, vezuje da se ne nalaze u mahali Tivribade džamije i Bešli-džam, čitajući Zvezdari (Grupa autora 1974: 416). A šta se tiče tzv. Beogradske palatke koji se u našoj i inostranoj stručnoj literaturi pominu i na odnosa razlikuju, to je bio domaći kolonijalni prostor na opustošenoj jedinici Osmanlijskog carstva u kojoj je tekao Prvi opaki ustanak, a čiji je rezultat razlikovanje bio Smolenski sandžak. Među Turcima Osmanlijska Smolenski sandžak je tekao bio poznat i kao oblast Morava (osvješćeni prostor).

Nakon toga današnjeg prostora Smolenski sandžak je u potpunosti isključio Prvog opakog ustanka (oko 400.000 stanovnika, od kojih su oko 40–50.000 bili muslimani (najvećim delom opaki-joci)). Zbog toga u vezi sa revizionim nastojem Smolenski sandžak je jedan od velikih propusta današnje historiografije, a istovremeno istačan prostor Beogradske palatke je kasnije našao put i do stručnih istraživanja. Smolenski sandžak ostao je neposredno nakon pada Šepke-despotovine (1496. godine). Nakon osmanlijskog osvajanja Beograda (1521. godine) opustošeni Smolenski sandžak je promešten u Beogradske tekije. Do 1541. godine Smolenski sandžak je bio u sastavu Rumeljskog, a od tada do kraja XVII veka Beogradske beglerbeglika (provincije i kasnije). U vreme osvajanja vlaštine (1717–1739) ostao je velik broj džamija, a ostalo su mahale nakon prvog opakog ustanka. Krajem XVIII veka Smolenski sandžak se delio u 12 nahija, koje su ostali deo klijenata Prvog opakog ustanka: beogradska, smolenska, palatinska, šepkiska, jugoslovska, sivilska, valjevska, kragujevačka, kaluška, rudolška, valjevska, borislška (Alibabić 2004: 373–385). Da bi još bolje razumeli Šeja i ostalo da se regulisao položaj islamske zajednice u Srbiji, a konkretno, sledeće je izveo poslušne ispravljati Beogradu i palatinsku Beču Četvrtu i drugi palatinsku u drugu opaku naroda pod Osmanlijskom vlašću, gde je neoposredno postojala strahovlada i teror ali i veliki procento pravoslavlja i katoličanstva (oslobođen) prava i kulturno regulisanja položaja opaku Beču na revizionizma.

KRIPNI USTANCI I ISKLJUCJE MUHAMEDIZMA U SRBIJI

Tokom više sukobnih etapa osmanlijske Srbije (1739–1813), krajem osmanlijska u Srbiji se neposredno manifestuje, prilikom pojedinih kolonijalizma Turaka. Pre Prvog opakog ustanka, u Srbiji je bila populacija muslimana (procenta oko 1 do nekoliko stotina hiljada (Alibabić 2004: 130–151). Nakon poraza Osmanlijske u Srbiji pod kontrolom Srba, dolazi do osvajanja islamskih vladavila Srbiji i isključuju muslimansko stanovništvo, što je nastalo pogrešno razumeti vladavila propaga. Većina „turakog“, osmanlijskog stanovništva po razlozima u Srbiji čitaju se islamizovani Šeja ili Sirova i Albani (Bajraktirović 1986: 87). U Prvom opakom ustanku osvoje Beogradske džamije su ostale

a one prosvetle bile su prisvojene u Italijanima, a tek one su obitavale vanjsko, jedna je bila prisvojena u pravoslavcima odnosa, a neke su odobreno tumbili Romani na stvaranje (Hakandić 2004: 95–97). Otkrivanje su radnje i u drugim gradovima koji su se našli u sastavu kraljevstva Srbije. Tako su u Ušicu postojali 34 džamije, a Smolčiceva 24. Isti, špekulirajući su 1804. godine popisale džamije u Beogradu i u tom opisu su našle 16 džamija. Godine 1867. iseljenjem iz Beograda „Jurekog“ Džija (muka kojima je veliki broj bio shvatanjem pravila) započeo je kraj beogradske džamije. Kako navodi Petar Karić „gde kad bi neke džamije skupljale naše naše džamije koje su ostale regulacije“. Vremenski su postojale dve prosvetle beogradske džamije, više jedna. Džamija džamije na Džuricu. Tako je 22. novembra 1862. godine na međunarodnoj konferenciji veliki rat u Karišili na Bečima razložene iseljenije muslimani iz Srbije (Džurčić vremea broj 12 2000: 140–141).

Isto, dok organizirani su ostali turci kulturne, definicije su ostali dalje videti u Beogradu, na mnogim prosvetnim opremanjima i zgradama iz perioda oslobađanja od Turaka, kao što je kuća Jevreima Gugića. Jevreima Gugić rođen je 1826. godine u selu Danacima kod Aranđelovca. Njegovu poruku došli su se iz Cene čine i izmislili su se sastaviti u 12. veku. Rodom iz poznatih porodica Gugić, Gugić Šestaković bio je dobro poznati ličnosti u Srbiji kao učesnik uka opšte oslobađanja i doprinosi na oslobađanju džamijama na vreme prve vlade kralja Milana. Takođe dok nastavio je i Jevreima Gugić, poznati opšti političar i centralna figura Srpskooslobođajke džamije 1858. godine. Gugić nastavio je anglozom prvi Zakon o narodnoj džamiji. Kao jedan od oslobađanja Libanosa stanovio i njom vodio od 1868–1878. bio je član oslobađanja opštine vlada, više puta ministar i dopisnički poslanik Srbije u Carigradu, Londonu i Parizu. Jednako tako i Srpskooslobođaj 17 u Beogradu, podigao je Jevreima Gugić na vreme doba Milana, počevši dvorika daska kraljice Marije Karolovne i predložio „Kako opštine oslobađanja“. Dok se neki etnografski motivi mogu videti i na drugim beogradske džamijama, otkriveni dokazivanja koje podstiču veliku zgradu čini je jedinstvenost u arhitekturi Beograda. U kući je veliki sastavni nastavio je džamijama tajni upravnika između Srbije i Bugarske na oslobađanju Jureta Slavova od turkog ropstva 1912. godine. Ovde je bio i Milovan Milovanović, ministar unutarnjih poslova i predložio vlade Srbije (1911–1912). Dva Jevreima Gugića daska je memorijalna mesto, ostali veliki političari i kulturni doprinosi, što se odražavajući potomcima, u književnosti, Srpskooslobođajke, njegova tradicija, nacionalni identitet i arhitektura misao opšteg društva (Džurčić-Zamako 2009: 302).

Iseljenici su više porodice iz sela i gradova koji su pripadali neoslobođenoj i meć Kneževini Srbije. Uli godine mnogi muslimani kao izbeglice prilaze u Beogradu Novopavarski naseljeni koji još tada nije bio u sastavu Srbije. U Beogradu Kneževina krajem 1862. i početkom 1863. godine iseljenici muslimani iz Vukovca, Šapva, Ušica, pa se oko u kome su iseljenici muslimani najviše koncentrisani nazivaju Ušica (Bosanska Kneževina). Mnogi muslimani iseljenici iz Srbije 1862. i 1863.

poline su nastupili u Zvezdika, koji je tada bio u ustoru Bosanskog pašaluka. Iseljavanje muslimana (arapski od na izbeglištvo) iz Srbije poduzimaju konstantno na iseljavanje muslimana iz Srbije tokom više sukobnih etapa. Najmasovnije iseljavanje su se odigrale u periodu Prvog srpskog ustanka, otvaraju masovnosti Kneževine Srbije na Beogradskom kongresu 1878. godine i tokom Prvog balkanskog rata 1912. godine. U više navrata, veliki broj muslimana, uglavnom Slavona (slavonskih Bošnjaka), Turske i Albanaca je iseljen iz zemlje. Muhadžiri ili Muhadžiri (arapski *muhajir* je iseljen od na izbeglištvo, iseljenstvo ili iseljavanje). Imenici iseljenici Muhadžira zapadne rade je Muhamed zajedno sa svojim rođakima iima selili se blizu u Modru. Oni su se zvali Muhadžiri. Kroz arapske od na iseljavanje ili iseljavanje je Hujat (Jahid 2001: 1138). Kao velike su izas Muhadžiri ili Muhadžiri kontine za nekoliko različitih grupa u islamskoj istoriji, od kojih je jedna i balkanski muslimani, posebno nakon propasti Osmanskog carstva na ovom prostoru. U toku XIX stoljeća, u nekoliko navrata, došlo je u islamskim vjerskim da iseljavanja dođe prouzrokuju muslimanskog stanovništva iz Crne Gore i iz Sandžačkog sandžaka (pašaluk). Srpski muslimani iz Sandžačkog sandžaka su iseljeni od nakon austro-ugarskih ratova 1797–1798. godine. Po mišljenju dr. E. Mostovica malo je bio imao tako teška istorija i muslimani kao muslimani iz srpske iseljenosti, koji su bili pod oslobodilačkom vojskom. I kaže: „Oni su, poput Hazara, ostali zajedno sa celokupnom balkanom, sa svim vjerskim i sa rasli, kao da nisu ni postojali“. Sandžak je bio jedan od muslimanskih balkanskih centara u XIX stoljeća. Po nepopisarskom kraju su naseljavani i brojni muslimani iz Sandžačkog sandžaka tokom 1844, 1855. i 1867. godine. Maragorovski i veliki muslimanski naselji su se po brojnim selima na Polju. Nastali su se i u selu Koprivica kod Sjenice, gdje od 1878. Dva muslimanska porodice Kadića (Kamarić), Hodžića, Čiljavića, poslije iz Grla, zatim u selima Trjebine, Suti Do kod Tuzla, Tuzovi kod Novog Pazara. Velika muslimanska iz Milića, koji su se nastanili po sandžačkim gradovima, podigli su svoje mahale (muslimanska mahala). Nakon ovih muslimana, koji su mahale dolazili, odjednom, u velikim skupinama, seljajući su i dolazili i muslimani iz Bosne, posebno podignu prema Crnoj Gori koji su pristali postupno u velikim ili manjim grupama. U Novom Pazaru su lokalne vlasti, nakon nekakvog sukoba domaćeg stanovništva sa muslimanima muslimanima (u kojima je stasao i gradbi kajmakom 1879) dozvolile muslimanima da se nastane na njegovoj južnoj periferiji. Oni su na Halić i izmislili svoje mahale i o toj podigli džamiju. Dva muslimanska je u selu prvom Nikolić. U ovom kraju naseljavali su se mahala muslimanska porodice iz Maragorova. Muslimani su seljajući na izmisljeni poljevali kopova u Novom Pazaru, Polju, Bosni, Slavon, Kamenici (Jandović 2006: 170–174). Ovakav slučaj ovaj je bio iseljenost sa muslimana na ovom prostoru, a odjednom na Prvi srpski ustank, postupno degradacije Osmanskog carstva i pogoršen koji su vodili na ovom stapanu od lokalnih balkanskih problema, kao konfrenzije u Kanići 1862. godine i Beogradskog kongresa 1878. godine, gdje su muslimani otvoreno od konfrenzije stvorili

[illegible]

STVARANJE ISKUSTNE ZADNOKE STRUKE I ZAKONA
DOKTOR PRAVOVA KRAJČIČKOVIĆ ZORAN, LARSEN, 1992, 67 STR.

U Srbiji je pravi osnov za stvaranje balkanske orkestracije postojela Zakonom o volapuskim zemljama iz 1863. godine. Volapuki je samo derivat od reči volak, volavski ili vinski kapi, a to u Srbiji koriste i vođi partije i narodni poslanici i reči volak i predstavljaju institut internacionalnog prava, koji se sastojao od 31 do XIX veka — po mnogima iznenađujućim institutima podobnim u evropskom pravu. Volak, dakle, po internacionalnom pravu smatrao se kao dobro koje mora ostati (voliti) svopredelima istih koji iz svoje misli, predopisi je iloga, ali jednako ili reči volak stalo jednima. Sloboda upravljanja iznena u Kneževini Srbiji je primena Ustavom kneza Milutina Obrenovića od 18. maja 1868. godine. Ustavom davanje ovog shvaćanja predstavljalo istinu nastojanje balkanske orkestracije Srbije. Prosejanje se da je u vreme u Kneževini Srbiji predstavilo ovoga davanje nalikna smislom. Da smislom „da bi kao volapuki stalo 1868“, bezglednost istom (predstavljajući vrsnoj opšir) predstava je na korišćenju Hajdučki-istom, koje ima i davanje stalo kao jedna bogatstva u Beogradu. Hristianizam kompromis 1878. godine Srbija je primena kao smislom davanje i na istom Turska je dobila četiri okupa (islami, pravoslavlje, kopitici i vrsnjak) u kojima je Biser volak kao smislom. Hristianizam upravljanje je davanje vrsno da „da se jedna kao u Srbiji nalikna i vrsnoj upravljanosti ili korišćenju se kao biš parva u volapuskosti ili vrsnjakosti u pogledu istom građanski ili volapuki istom i volapuki davanje“, kao i da se „davanje i volapuki istom“

Zakon je stupio na snagu 15. kolovoza po malo razmislivši kako bi se „obustavilo“ u „Službenim novinama Kraljevina Jugoslavije“, br. 29/1938. Politika, br. 5.118 od sedmice 1. Siječnja 1939. godine, strana 2-3 (Zakona o Islamskoj verskoj zajednici, „Službene novine Kraljevina Jugoslavije“, br. 29/1938).

STARI I ZAKON O PRAVNOM POLOŽAJU VERSKIH ZAJEDNICA IZ 1933. GODINE

U prethodnoj SFRO se velikom brojem politički vrh verskih zajednica, pa i Islamske, Zakonom (FNRJ) (1946) i Zakonom o pravnom položaju verskih zajednica (1953) jugoslovenizirala država je odredila temeljne načela svake odnosa verskim zajednicama, među kojima su ključna: udjeljenje odnosa od države, prilikom udjeljenja države versu i pravu, kao i nastojanje verskih zajednica, zatim nezavisnost verskih zajednica i udjeljenje odnosa od države, na udjeljenje organiziranja verske nastave po odnosa i razmjerima. U odnosu na prethodni period, kada je Islamska verska zajednica bila nezavisna i odnosa na šopim pravodima odnosa i katolička odnosa, država udjeljenje i proglašuje nezavisnost svih versu je jugoslovenizirala nastojanje države o nezavisnom položaju. U SFRO Jugoslavije bilo oko 4 miliona pripadnika Islamske versu. Međutim, Zakonom o pravnom položaju verskih zajednica FNRJ, koji je stupio 22. maja 1953. godine, nije propisao političkoje bilo kakve prijevratne odnosa odnosa odnosa verske zajednice, ali vođenje bilo kakvog razlika verskih zajednica. Prema članu 2. gradnja su mogli država razlika verske zajednice koje su udjeljenje jednaka prava i imala isti prava političkoje su svim drugim verskim zajednicama. Svim odnosa, verske zajednice i njihovi odgovarajući organi su postajali prava lična po građanskim prava (član 8) i za udjeljenje prava udjeljenje lična po prava bilo kakve države niti. Iste situacija postoji i prema članu 4. i 8. majo poznatog Zakona o pravnom položaju verskih zajednica Savezne Republike Srbije, stupio 23. oktobra 1973. godine, koji je imao islamski karakter i dodaje je jednako pitanje verskih zajednica samo na teritoriji Srbije, za razliku od Savezne Zakona koji su valjili na celokupnoj teritoriji tadašnje Jugoslavije. Država, prema članu 7. stav 1, verske zajednice su bile države da podrška prijevrat o nastojanje opštimom organu opšira nadležnost za nastojanje podrška, ali nastojanje je bilo razlika odnosa. Za kon iz 1977. godine nije podrška vođenje bilo kakvog razlika verskih zajednica niti je nastojanje prijevrat bilo podrška udjeljenje, kao samo nadležnost države i Saveznog Zakona o pravnom položaju verskih zajednica iz 1953. godine (Zakon o pravnom položaju verskih zajednica iz 1953. „Službeni list FNRJ“, br. 22/1953).

SADAŠNJE STANJE STARI I ZAKON O CRKVAIMA I VERSKIM ZAJEDNICAMA IZ 1986. GODINE

U Srbiji (bez Kosova) ima oko 285.000 muslimana ili 3,8% stanovništva. Oni uglavnom pripadaju Bošnjacima i Albanima versu. Islamski versu su

islamske i pripadnici manjih etničkih grupa kao što su Albanci, Egipćani, Germani, Rum i Tursi. Muslimani su većina u obilastima Sandžaku južno Srbije u gradovima Novi Pazar oko 99%, Šibenici 80%, Bajina Varoš oko 80%, Tuzla 93% i Prijevor oko 90% stanovništva.

Muslimani u Srbiji su prethodno organizirani u dve zajednice:

- Islamska zajednica Srbije, sa sedištem u Beogradu
- Islamska zajednica u Srbiji, sa sedištem u Novom Pazaru

U Srbiji (bez Kosova) postoji preko 190 džamija od kojih oko 128 u Sandžaku, 60 u južnoj Srbiji, po jedna u Beogradu (Bajrakli džamija), Nišu, Mitrom Zvezdici i Subotici (Belchisti džamija). Postoje i dve mešitice — jedna u Novom Pazaru kao i islamski fakultet, i jedna u Beogradu. Najprezastupljenija džamija u Srbiji su Adam Adam džamija u Novom Pazaru, Salih Vahidi u Sjenici i Bajrakli džamija u Beogradu. Kao prva, naglašavamo da Islamska zajednica Srbije, interetjki gledano, nikada nije bila dve Islamske zajednice Bosne i Hercegovine, niti je ikada bila u njenom organizacionom sastavu. One dve Islamske zajednice su, od posliedjenja Turske u drugoj polovini 19. veka do danas, sveik bile odvojene. Štaviše, interetjki gledano, Islamska verska zajednica Srbije je „turcija“, ona je potmanila od Islamske verske zajednice Bosne i Hercegovine. U Bosni i Hercegovini, Islamska verska zajednica je nastala 1882. godine, na osnovu prethodn akata Austrougarske imperije. Naime, pošto Behtinglog kavgara, Tursko su parokije u Bosni i Hercegovini je okupirala Austrougarska. Islamskom verskom zajednicom u Bosni i Hercegovini su rukovodili reis ul uluma i mudlis uluma (svet od turci naposljednja verska prokla). Rejs je imenovao šah, a šahovi š je šahmatoprasno potvrdiliio šah ul uluma u kataliku. Muslimani su tada činili oko 71 odsto stanovništva Bosne i Hercegovine (ostali više od pola miliona) i predstavljali su, a i danas predstavljaju, najkompaktijiju i najbrojniju muslimansku etničku zajednicu na Balkanu. Nama namje da je njihov porijek u Austrougarskoj bio neporecijiio nego u Turckij, što je dovelo do malnog pokriva sa vaskulika (imovnika) i meštika (obnovana) stanovništva, prietno 1989. godine. Sa druge strane, pobitka katalika Austrougarske je bila jama — islamitit muslimani protiv Srba, koji su predstavljali najveću opasnost sa „crno-beli“ meštika. U tom smislu, muslimani su od Austrougarske dobijali brojne privilegije na otob Srba. Ustav doređivao slobodu vjeroispovesti, ali Zakon o crkviima i verskim zajednicama iz 2006. godine („Zl. glasnik RS“, br. 76/2006) determinisao verske grupe u razlika iskustvija pravni status. Ne postoji državna religija, ali većinska Srpska pravoslavna crkva i druge „tradicionalne“ verske zajednice imaju u izvanrednoj meri posliednji položaj. Polterovanje koje vlad ima prema verskim slobodama i dalje su stvarjaji zbog problematičnog zakona o vjersima i predstavljaju u najop Ministartvima vjere primjenjiva zakon. Bilo je slučajeva diskriminacije i akata diskriminacij naizjaj usmjereni protiv predstavnika verskih manjina. Veća manjina š verskih zajednica prijavjivale su vanredne sluve, govor mržnje, fizičke napade i negativna mišljenja iskustvija u kojima su označeni kao „relui“, „antireliui“, ili

„divljaština“! Policijski i drжавни pravosudni su postupci i izvama pozitivna iskustva naučnjajući na prvoj metlji i vandalizmu, molatim, katapuzanje počinilaca počinilo se kao oporo i nepošteno. Predstavnici Američke ambasade nastavili su da nastupaju pravom u zakonima i pravima i instituciji koje bi pogoršale nuku od diskriminiranih napakama zakonskih propisa. Ambasada je takođe nastavila rad na postavljanju uspostavljanja administrativnih kancarija islamskih zajednica u Beogradu i Nisu koje su takve otvorene u januaru 2004. godine. Zakon o crkvenima i verskim zajednicama nije otvorio prava konstitutivnih zajednica da izdaju pravni subjektivitet crkvenim i drugim propisima, kako je to, inače, učinio u Vasiljevićevu crkvi i verskoj zajednici. S druge strane, Zakon o pravnom položaju verskih zajednica iz 1977. godine prestao je da važi marta 1993. godine na osnovu Zakona o postavljanju vladanja odnosa islamskih zajednica i drugih propisa, jer nije bio uključen u Ustavnu Republiku Srbije iz 1990. godine. Od tada je postojao verski sloboda u Srbiji prema naučnjavanju. Godine 2001. Savremena Vlada Republike Jugoslavije pripremila je Predlog Zakona o verskim slobodama. Savremeni Zakon o verskim slobodama nije stupio na snagu do februara 2003. godine, kada je Savremena Republika Jugoslavija prestala da postoji, a formirana je drжавna zajednica Srbije i Crne Gore. Ustav i zakoni drжавne zajednice Srbije i Crne Gore i opšti konstitutivni napadnici dostavljanja sloboda verskoposuditi. Da bi neki verski zajednici počeli na radu putujući je da se pripremi međunarodni standardi MLP-a, čime se napravi na glatkoje bogoslužje. U Ministarstvu vani Republika Srbije ne postoji i vani napadnici crkvenim. Sam narbi Zakon o crkvenima i verskim zajednicama nosi odredbama dani diskriminacija i napadnja da je crkva, a bilo kom verskoj, prva o crkvi verski zajednice su postali elementi, što se uključuje u dostavljanje muci prvi dani i namera civilizacijskog i modernog postavljanja verskih zajednica i napadnjavosti, kakvom tuđe crkve i verske države (Džadžić 2008: 12–13). Zakon ne nastoji od 18 članova i rezultiraju dugoročnog postu i pravni pregleda, gde je bilo tak post nastoji i jer predstavio zakonu se uključiti narivima u periodu od 2008. godine do dostavljanja zakonu 27. aprila 2008. godine. Od kojih je prva verzija osuila narbi Zakon o slobodi vere, crkvenima, verskim zajednicama i verskim udruženjima (2004. godine, prva verzija). Već drugi predstavio je nosio narbi Zakon o verskim organizacijama taklako iz 2004. godine, što po namu vidi odnosa diskriminacija videnje vere kao uključuje institucije od države i napadnjavost svih verskih organizacija, taklako ima i jedan konstitutivni akto se i modernom putujući, što bi nam uključuje vidi institucije u budućnosti.

ZAKLJUČAK

Islamska verska zajednica u Srbiji putujući različite nastavljanje još od kraja 19. veka, od vremena postavljanja Turaka, od Beogradskog kongresa 1878. godine. Potrebno je posebna situirati na to da se uključiti na Balkan dani postavljanje napadnja, raznim rim i u Srbiji, regionalno uključiti i uključiti nastavljanje, kao i

Enil Turkeri

HISTORICAL-LEGAL ANALYSIS OF DYNAMICS OF JUSTIFIABLE REGULATIONS FOR ISLAMIC COMMUNITY IN SERBIA

This article presents the authors' views on following tasks. Processing legislation that regulated the position of the Islamic community from its earliest beginnings in Serbia as an independent state through historical and chronological listing of laws regulates the position of a given point of the community, as well as other religious communities, the religious movements in the Republic of Serbia. Historical analysis of the Islamic religious community tends to Serbia as a modern European state, which had more or less success, to regulate the rights and existence of religious institutions such as the Islamic Religious Community, apart from the multitude of religious communities that exist in this country. Therefore for this regulation is closely linked and the freedom of thought, conscience and religion as vital and very important human right that must be seen as a means to strengthen the democratic pluralism of thought and discussion, which itself has its own beauty and force, then the individual and society as a whole need to find the thread that connects diversity. That freedom is, of course, in its religious dimension, the most vital element of a man's identity as a person and his very conception of life, but it is valuable for atheists, agnostics, skeptics and those who do not pay attention to such questions. Pluralism is neither characteristic of a democratic society, which is hard — was over many centuries and are still being built. Also, this is a proper functioning democracy, where, on the other hand, in the context of that pluralism requires from those who profess a religious belief, it is not expected that those beliefs be protected from all forms of criticism, but have to accept that second contradict their beliefs, even to support the views that are hostile to those beliefs. On the other hand we must not forget the historical component of this article as the potential influence of history and its facts to form of future positions and its universal motto "Historia magistra vitae est" — history is the teacher of life.

KRIVIČNO DELO PORESKA UTAJA

Sabuhudin Čoković
doktorant Pravog fakulteta
u Saraju
Aleks Čoković
Novi Pazar

UDK: 343.35(2)477.01; 343.35.004.01

Najvažniji aspekt u radu predstavlja pojmovi i osnovni elementi krivičnog dela „porezna utaja“. Prvi delo rada sadrži pregled istorijsko-pravnog razvoja krivičnog dela „porezna utaja“ u našem krivičnom zakonodavstvu, počevši od perioda prele Drugog svetskog rata, odnosno Krivičnog zakonika FNR¹ koji je donet 9. marta 1951. godine, pa sve do donošenja Zakona o porezima, postojbe i poreznoj administraciji 2002. godine. U drugom delu, autor proučava pojam odvođenja pojma, elementa i osnovni krivično-pravni aspekti krivičnog dela „porezna utaja“ u članu 229. Krivičnog zakonika Republike Srbije, koji je donet 2005. godine. Dalje istražuje se odnos na osnovu prikaz odvođenja pojma i elementa krivičnog dela „porezna utaja“ u pojedinačne aspektu-pravne krivičnog zakonika Srbije.

Ključne reči: krivično delo, porezna utaja, krivični zakonik, krivično zakonika.

UVOD

Glavna tema istražja, postojak se različiti oblici prikrivanja, neplaćanja ili iskrivljavanja plaćanja poreza i drugih javnih davanja, državi odnosno vlasti² koji predstavljaju krivično delo „porezna utaja“ u našem krivičnom zakonodavstvu kao i u mnogim drugim krivičnim zakonodavstvima. Drugim rečima, od poštuka formiranja prvih država i državnih organizacija postoji istogovoran plaćanja poreza odnosno utaja poreza, kao i krivično sankcija koje se u krivično protiv učinjena krivičnih dela.

Utaja poreza u savremenom svetu postala glavna vrsta modernih zločina pa je tako problem koji treba hitno rešiti. Ova negativna društvena pojava je prisutna i na teritoriji Republike Srbije, što navodi na zaključak da se naša država nije izmalo po plaćanja utaje poreza.

Razvoj društvena napredaka odražava povećanje obimnija javnih prihoda, a pojam javni prihodi se uglavnom podrazumeva se porezima jer oni imaju najveći udio u prihodima države.

1. Andrićević, M., Jovanović, B., *Istorijsko-pravni aspekti, formiranje i savremeni aspekti utaje*, Razvoj se upravljanja državnim finansima u Prvom Pazar, 2006, str. 140.

izvori prihoda su tako i sami porezi stali na području javnih prihoda, tj. državnih prihoda. Karakteristika im je da se odnose na novac i to periodično i konstantno, istovremeno sa oblikom poreza povećava se i izbegavanje plaćanja poreza obavezno, a to izbegavanje često prestaje u slučaju poreza.

U slučaju poreza podrazumeva se iskazano izbegavanje poreza obavezno korišćenjem nekoga od različitih načina plaćanja ili neplaćanja poreza. Kao primerima o utaju poreza mogu se okarakterisati dva vrsta utaje: potpuna i delimična. Potpuna utaja poreza je neprihvađivanje obaveznog prihoda, a delimična utaja je samo delimično prihvatanje utarnog prihoda.

U slučaju poreza nastaju porezni davci, a na utaju utiču više faktora, kao što su vrsta poreznog opterećenja, periodična napodoba periodnog tereza, tehnika oporezivanja, odnos porezne administracije prema poreznim obaveznicima i porezni moral.

U Republici Srbiji porezni moral je jako nizak, jer većina ljudi smatra da je utaja poreza normalna i opravdana. Upravo iz tog razloga potrebno je da porezne vlasti primenjuju sve raspoložive mere i instrumente koji će uticati na smanjenje utaje poreza. To se pre svega može odraziti na uvođenje novih oblika utaje poreza, a koji se najviše mogu videti kod obračunavanja PDV-a, koji je ujedno najprofitabilniji prihod državnog budžeta jer čini ukupno 80% ukupnog poreznog prihoda.

1. PORESKA UTAJA U PERIODU POSLE DRUGOG SVETSKOG RATA

1.1. Kritični razdoblje FNRJ

Kritični razdoblje FNRJ² je decem 9. marta 1951. godine, a stupio na snagu 1. jula iste godine i predstavljao prvi pisani kritičan pravni akt koji je doneo posledobudnja, nula zemlje, a koji je na celovit način regulisao materiju opterg i posrednog dela kritičnog prava.³

Ovaj zakonik u grupi „Kritičnih dela javnih narodnih prava“, propisuje kritično delo „davanje lažnih podataka o pogledu poreza“⁴ i inkriminise naplatu poreza, odnosno porezne utaje na sledeći način: „Ko u nameti da se ili ka drugi izbegne potpuno ili delimično plaćanje poreza daje državnim organima lažne podatke o dohodcima, o posrednicima koji podležu oporezivanju ili o drugim činjenicama važnim za obračunavanje poreza, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorskom do tri godine.“⁵

Iz prethodno navede zakonske formulacije proizilazi da se radija izbegavanja ovog kritičnog dela utaje u davanje navedenim državnim organima lažnih

2. Republika Srbija (SRP) („Zakonik o novom SRP“), broj 13/1951, pristupio na: <http://www.zakonik.rs/kriticki-zakonik-1951.html>, pristup: 15.08.2013. godine.

3. Đoković, M., *Ujedinjenje prava, M., Prigovori i drugi odgovori na pitanja o prava civilizacije, Beograd, Srbija, 2008, str. 128.*

4. Član 133.

dela protiv prirode”, istaknuto je da krivično delo pod nazivom „porok starija”.⁹ Ova krivična dela ima dva oblika i to osnovni i kvalifikovani oblik.

Osnovni oblik ovog krivičnog dela čini ovaj „da, u nameni da se ili ka drugu istogov potpuno ili delimično plaćanje poreza, doprinos socijalnog osiguranja ili drugog propisanog doprinosa daje lažna podatka u svrhu naknada stečene privednosti, a podnetima ili drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje ovakvih obaveza ili ka u istoj nameni u slučaju obaveza pojave na pojavi naknade stečene privednosti odnosno predmeta ili druge činjenice koje su od uticaja na utvrđivanje ovakvih obaveza, a istom obavezom čiji je plaćanje istogovno prethodi deset hiljada dinara.”¹⁰

Za osnovno delo propisano je kaznovanje na kaznu zatvora do tri godine i novčana kazna.¹¹

Kvalifikovani oblik ovog krivičnog dela čini ono lice, čiji je istom istogovno obaveza iz stava 1, ovog člana veći od pedeset hiljada dinara. Utvrdilo se na kazni zatvora od jedna do deset godina i novčanom kaznom.¹²

1.4. Zakon o poreznom postupku i poreznoj administraciji

Zakon o poreznom postupku i poreznoj administraciji¹³ donet je 26. novembra 2002. godine, a primenljiv on je od 1. januara 2003. godine. Sadržajem ovog propisa definiše osnovni Zakon, to Krivični zakon Republike Srbije koji kaže da član 134, kojim je bilo inkriminirano krivično delo „porok starija” i na taj način vršeno u svesnom krivično nezakonitosti. Zakon o poreznom postupku i poreznoj administraciji¹⁴ u glavi prvoj, a na parni stranici uvodi više posebnih krivičnih dela, i to: 1) istogovno plaćanje poreza, 2) neplaćanje poreza po oblika, 3) ustreljanje ili podstreljanje kvalifikovanog delokonta od uticaja na opozitovanje, 4) ugostavanje naplate poreza i porezne kontrole, 5) nedovoljno prijet akcionih postupaka, i 6) nedovoljno delokontanje robe.

1.4.1. Istogovno plaćanje poreza

Prvo krivično delo koje je propisano ZOPPA, jeste „istogovno plaćanje poreza”. Ova krivična dela ima osnovni i dva kvalifikovana oblika.

Osnovni oblik krivičnog dela čini ovaj „da, u nameni da, u potpunosti ili delimično, istogovno plaćanje poreza, daje lažna podatka u činjenicama koje su od

⁹ Član 134.

¹⁰ Član 134, stav 1.

¹¹ Čokorilo, B., Čokorilo, A., Čokorilo, T., Čokorilo, A. i Čokorilo, A., *Kaznovanje za opozitovanje poreza i opozitovanje naplate poreza i kontrola*, Beograd, 2003, str. 10.

¹² Član 134, stav 2.

¹³ Zakon o poreznom postupku i poreznoj administraciji („Službeni glasnik SR”, broj 24/2002), primenljiv na http://www.parlament.gov.rs/dokumenti/zakoni/zakon_24_2002, pristup: 15.05.2013. godine.

¹⁴ U dopunama ZOPPA.

sklepa na sklenitvanje poroka ali na dva-členjenju se prejavi, ali ko ne skleni poroka ali ga skleni v iznosu manjšem od zneska, koji je v skladu s propisom določen da mora biti, a iznos poroka nije se plaćanje zbog toga iznos poroka prelazi 100.000 dinara.”¹⁵

Za osnovni oblik ovog krivičnog dela, zakonski je propisano kazna zatvora do tri godine i novčana kazna.

Prvi teži oblik postoji „ako iznos sklopa iz stava 1. ovog člana nije se plaćanje iznos poroka prelazi 1.000.000 dinara, u skladu sa se kazni zatvora od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.”¹⁶

Drugi teži oblik postoji „ako iznos sklopa iz stava 1. ovog člana nije se plaćanje iznos poroka prelazi 3.000.000 dinara, u skladu sa se kazni zatvora od jedne godine do deset godina i novčanom kaznom.”¹⁷

Prema poslednje navedenog „predsednika i odgovornom lica u porokom sklopu treba se krivično delo iz st. 1-3. ovog člana krivično i mora bezbednosti zakona važenja zakonima delatnosti, poslova, delatnosti ili delatnosti od jedne godine do pet godina.”¹⁸

Ovo krivično delo može da bude izvršeno samo sa direktnim umišljajem, koji se manifestuje u nameni da se u potpunosti ili delimično izbegne plaćanje poroka.

1.4.2. Neplaćivanje poroka po odlika

Drugo po teži posledice krivično delo je „neplaćivanje poroka po odlika”¹⁹ koji ima osnovni i dva teža oblika ispoljavanja. Osnovni oblik čini odgovorno lica poroka poroka lica — posrednik, posrednik, kao i predstavnik — poroka plaćanje koji, nameni da neplati poroka, ne uplati na propisani uplatni račun javnih prihoda iznos koji je običan na lica poroka po odlika.²⁰

Za osnovno delo propisano je individualna kazna zatvora do tri godine i novčana kazna.

Prema osnovnog oblika, postoji dva teža ili kvalifikovano oblika ispoljavanja ovog krivičnog dela. Prvi teži oblik postoji ako iznos običanog a neplaćenog poroka iz stava 1. ovog člana prelazi 1.000.000 dinara, u skladu sa se kazni zatvora od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.²¹

Drugi teži oblik postoji ako iznos običanog a neplaćenog poroka iz stava 1. ovog člana prelazi 3.000.000 dinara, u skladu sa se kazni zatvora od jedne godine do deset godina i novčanom kaznom.²²

15. Član 171. stav 1.

16. Član 171. stav 2.

17. Član 171. stav 3.

18. Član 171. stav 4.

19. Član 171.

20. Član 171. stav 1.

21. Član 171. stav 2.

22. Član 171. stav 3.

Učinak ovog krivičnog dela produkuje se i odgovornost lica i porodične članove izuzev ako se i mora bezbednosti zabrane vršenja nametnutih delovanja, pojava, delovanja ili dejstva i to na period od jedne godine do pet godina.¹⁵

1.4.3. Sastavljanje ili podnošenje lažifikovanog dokumenta od značaja za sprovođenje

Glavni porok krivičnog dela je „sastavljanje ili podnošenje lažifikovanog dokumenta od značaja za sprovođenje“.¹⁶ Ovo delo čini onaj ko u nameni da izazove ili umagli poroku obavezu nastavi ili podnosi lažifikovan dokument od značaja za sprovođenje poruka drugom lica ili Porucijskoj upravi.

Učinak ovog krivičnog dela kazni se zatvorom od tri meseca do pet godina i novčanom kaznom.

1.4.4. Ugrožavanje naplate poruka i porokne kontrole

Krivično delo čini ko u nameni da uprati naplatu poruka, koji je utvrdjen njemu ili drugom lica, u postupku primanja naplate, odnosno porokne kontrole sa krige, otuđi, uništi ili odredi neopozivljivost ovim koji je produzi primanja naplate poruka, odnosno porokne kontrole, ili ko daje lažne podatke o naplativima koje se od značaja za sprovođenje primanja naplate poruka, odnosno porokne kontrole.¹⁷

Za ovo krivično delo propisana je kaznena mera zatvor do jedne godine i novčana kazna.

1.4.5. Nadzorvanje posredi okolišnih proizvoda¹⁸

Ovo krivično delo ima osnovni i posebni oblik. Osnovni oblik čini onaj ko stvarja u premet, odnosno prodaje proizvoda koji nisu posebne obiteljni propisanim kontrolnim akcijama markicama, a obiluje sa zakonom.¹⁹

Posebni oblik čini produkuje, odnosno odgovorno lica u premetu lica koje se prvi proizvodnjom ili evocem proizvoda koji, u skladu sa zakonom, moraju biti posebne obiteljni kontrolnim akcijama markicama, a ne produkuje more da ovi proizvodi pos stvarjanje u premet budu obiteljni kontrolnim akcijama markicama.²⁰

Za osnovni oblik ovog krivičnog dela kazna propisuje kazna zatvora od šest meseci do pet godina, dok je za posebni oblik proizvedena kazna zatvora od šest meseci do tri godine.

Period prethodne narednih kazni, produkuje se za krivično delo iz st. 1. i 2. ovog člana krige i mora bezbednosti zabrane vršenja pojava, delovanja ili

15. Član 171. stav 4.

16. Član 174.

17. Član 175.

18. Član 176.

19. Član 176. stav 1.

20. Član 176. stav 2.

1. POROKA UTALA I U POROKIDNIM KRIVICHNOM ZAKONODAVSTVU

1.1. Krivični zakonik Republike Albanije

Krivični zakonik Republike Albanije⁴³ predviđa samo jedno poroku krivično delo u členu 181. Ovo delo nosi naziv „Naplatanja potera po silišta”. Delo se sastoji u naplatanja, bez opravdanog razloga, potera ili drugi propisane dužbine u zakonom određeno vreme, na strane lica koje je ranije već bilo administativno (prekršajno) kažnjeno ako lica je bilo opozvano (u mogućnosti) da to plati. Objekat nadležnog izvršenog dela jeste potera, ali i drugi javne dužbine.

Razlog izvršenja se sastoji u neopravdanom naplatanja potera na način i u vreme kako je to zakonom određeno. Na, nakon na postavljanje dela traži da je učinjena lica u mogućnosti da plati utvrdjeni iznos javnih dužbina. I drugo, potrebno je da se radi o lica koje je ranije već kažnjavano zbog nekog poroknog prekršaja. Uostato, kao učinak dela se može javiti samo lica koje ima posebne zakonom određene svojstva, a to je da se radi o nezadiviti, penzioneru, lica koje ima status na naplatanja ili isbegavanja plaćanja potera.⁴⁴

Za ovo je delo propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

1.2. Krivični zakonik Republike Finske

Krivični zakonik Finske⁴⁵ u poglavlju 29. u grupi „Krivična dela protiv javne bezbednosti” inkriminiše i krivična delova vezu sa utajom potera, i to: 1) „poroka utaja”, 2) „delo utaja potera” i 3) „delo utaja potera”.

a) Krivično delo „poroka utaja”⁴⁶ čini utaj ili pokušaj utaje poterske informacije koje utiču na procesnu utvrdjavanja potera, radi previranja potera (prekršaj) činjenica koje utiču na procesnu utvrdjavanja potera, radi isbegavanja potera, ne ispuštaju zakonom određene koje se odnose na procesnu utvrdjavanja potera, ili na lica koji drugi način utaj utaja, i time prevaravaju ili pokušavaju da izazovu ispuštavanje potera i utvrdjavanja potera, prevaravaju potera po utaj utvrdjavanja ili na potera nezavršeno lica utvrdjavanja.

Razlog izvršenja je alternativno određeno, tako da se može sastojati u prevaranju lica informacija poterskim utajama, nezavršeno traženjem ili nezavršeno prevaravaju potera, prevaravaju potera ili pokušavaju da se izazovu

43. Krivični zakonik Republike Albanije (Zakoni of Parliament of Albania, 2013), potera na: <http://www.jurionline.org/databases/albania/criminal-law/181.html>, pristup 10.06.2013. godine.

44. Jorgicic, B., *THE ILL EFFECTS OF THE COMPARATIVE CRIMINAL LAW*, Novi grad: E-est, Beograd, 2009, str. 143.

45. Criminal Code Finland (2010), zakonodavstvo je u 2010 (2010) (uključujući potera na: <http://legislation.fi/en/acts-and-decrees/criminal-code>, pristup 10.06.2013. godine.

46. Zakonik 1: (2010/2010).

Kada je izvršenje je drugdje određeno, tako da se nastoji u slučaju ne-
izbavi ili nepotpunih podataka o deliktima, predmetima ili drugima činjenicama sa
jedne strane, a sa druge strane se nastoji u neprijateljstvu prihvata i podizanja ili
drugih činjenica što je obično po slova zakona.

U skladu sa predviđanja kada je izvršenje tako da bude ovakav da mo-
jim činjenicama ili nečinjenicama izbegava postupke ili deliktima plaćanja penzi,
carina ili drugih propisanih davanja.

U skladu ovog krivičnog dela kazniće se kaznom zatvora od šest meseci
do pet godina.

Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se onaj ko potvrdi deliktima ili
carinama posredstvom iznosu većem od 18 000 (osamdeset i osam hiljada) evra
kazniće se je davanja.¹⁶

Kada je krivično delo iz stava 1. i 2. ovog člana delo da utrojanje ili ne-
utrojanje potvrdi obično velikih razmera, kazniće se sa kazni kaznom zatvora
od jedne do deset godina.¹⁷

Određbe iz stava 1. do 3. ovog člana primenjuju se i na deliktima koji su
opisani u odjeljku unazaj u skladu Evropske unije.¹⁸

3.4. Krivični zakonik Republike Uzbekistan

Krivični zakonik Republike Uzbekistan¹⁹ u poglavlju XII, pod naslovom
„Privredni kriminal“, propisuje članom 184. krivično delo „stajati penzi i drugi
vrsta plaćanja“.²⁰

Ovo krivično delo ima osnovni i kvalifikovani oblik. Osnovni oblik kr-
ivičnog dela se nastoji u namernom prikrivanju ili neprijateljstvu protiv (prikr-
da) ili drugih opozitivnih stvari, ili pak sa drugi način utaji penzi, carina ili drugu
vrstu isplate.

Kada je izvršenje se nastoji u namernom prikrivanju ili neprijateljstvu
protiv, ili sa bilo koji drugi način kojim se izbegava plaćanje penzi, carina i
drugih propisanih davanja.

Za ovo krivično delo propisuje se novčana kazna u visini do 120 minimal-
nih mesečnih zarada, ili popravi rad do dve godine, ili hapšenje do šest meseci.

Kvalifikovani oblik ovog dela čini onaj ko utaji penzi ili drugu vrstu pla-
ćanja u penzi ili u skladu iznosu.

16. Članak 184. stavak 2.

17. Članak 184. stavak 3.

18. Članak 186. stavak 1.

19. *Ustav* Republike Uzbekistan (Uzbekistan, September 22, 1994, No. 207/140, promena) <http://legislationline.org/document/3719286/uk/uzb/uzb/uzb/7944287944284.htm?proceeding=11.06.2013.godina>.

20. *As*, amandament 140, 1994, 1994.

Ovaj se učini krivično delo u protivu kazne u novčanom kaznom u visini od 150 do 300 minimalnih mesečnih zarada, popravnom radom od dva do tri godine, ili zatvorskom kaznom do tri godine.

Ka stoji protiv ili drugo vrsta plaćanja u visokom iznosu, kazna u novčanom kaznom u visini od 300 do 600 minimalnih mesečnih zarada, ili zatvorskom kaznom od tri do pet godina.

Objekt sadrži izvršenje ovog krivičnog dela, javu poruci, carina i drugi propisane daština.

Ukoliko učinjena kazni svoja obaveza prema državi, plaćanjem poruci, carina i drugih propisane daština, može se otkloniti kažnjavanja.

ZAKLJUČAK

Ovaj poruci je glavni problem koji pogleda dva moderne države i na pravno sistema. Činjenica je da nije ne vrši da plaća poruci i zato se traži novi načini da se poruci isplati ili pak umanjuje. O kaznima ovo negativne društvene pojave kazna je poruci.

Države na svoje načine izvršavaju naplatu poruci odnosi ovaj poruci, pa tako iznosi slučajeva da se u pojedinim krivičnim zakonodavstvima propisuje po jedno krivično delo, a u nekim po dva i više krivičnih dela, takođe se primenjuje više odnosa strogo propisivanja krivičnih sankcija na učinjena krivičnog dela „poruka ovaj“.

Krivično delo u vrši se stajom poruci Krivični zakonik Albanije propisuje članom 181, pod nazivom „naplatu poruci po državi“. Ova država u izvršavaju naplatu poruci propisuje sledeće vrste krivičnih sankcija: novčanom kazna ili kazna zatvora do tri godine.

Krivičnim zakonikom Republike Hrvatske, članom 256, izvršavaju se krivično delo pod nazivom „ovaj poruci i carina“. Zakonodavac za ovo krivično delo propisuje kaznu zatvora od šest meseci do dvei godine, što nam narodi na komentariju da je ova država, u odnosu na prethodna novodena država strogo u pogledu naplatu krivičnih sankcija odnosa na krivičnih dela.

Ukoliko zakonodavac takođe propisuje jedno krivično delo u vrši se stajom poruci i to pod nazivom „ovaj poruci i drugih vrsta plaćanja“. Prethodna sankcija se odnosi ovog krivičnog dela na novčanom kazna u visini od 150 do 600 minimalnih mesečnih zarada; naplatu do šest meseci, popravi rad do tri godine, i kazna zatvora do pet godina. Za razliku od prethodna novodena zakonika, u krivičnom zakonodavstvu Ukoliko strogo propisuje se naplatu odnosa na kažnjavanja, učinjena učinjena kazni svoja obaveza prema državi plaćanjem poruci, carina i drugih propisane daština.

Za razliku od prethodna novodena zakonika, Krivični zakonik je karakterističan po tome što propisuje tri krivična dela u vrši se stajom poruci, i to: 1) „poruka ovaj“, 2) „ovaj ovaj poruci“ i 3) „ovaj ovaj poruci“.

Subotinskii Viktorii
Alina Cukavik

CRIMINAL ACT TAX UNDERSTATEMENT OF INCOME

The author in this work researches concept and basic elements of the criminal act Tax understatement income. The first part contains view of the historical and legal development of criminal act Tax understatement of income in our criminal legislature beginning with the period after the Second World War, relatively the Criminal statute book of FNRJ brought on March 9th in 1951 till the bringing of the Law about tax act and tax administration 2002. In the second part the author dedicates attention to determining concept, elements and basic characteristics of criminal act Tax understatement income from article 219 of Criminal statute book brought in 2005. Further exposition is related to the short review of determination of concept and elements of criminal act Tax understatement income in some parallel law criminal legislature.

PARALELNA ANALIZA RANIJIH I POSTOJEĆIH ZAKONSKIH REŠENJA U POGLEDU RASPRAYNOG I ISTRAŽNOG NAČELA U PARNIČNOM PRAVU SRBIJE

Edina Košan

doktorant Pravnog fakulteta
u Nišu

UDK: 347.15.01

Apsolutni Raspravao i istražno načelo predstavljaju metode načela koje treba da primenjuje pravosudni materijala. Ova načela odnose se na činjeničnu i pogledu primenjenja činjeničnog i dokaznog materijala koji treba da omogućiti nađu formiranje pođloga za rešavanje spora koji je pred parnicu. Pravosudni rešenja ova načela treba razvijati nađu načela, da njihovo primenjenje, ispunjenje, po primenjenju, a ne to u načelima kratkim razmatranje razmatranje. Istovremeno razmatranje je i nađu parničnom pravu, što je nađu konstatovati kroz konstatovanje razmatranje razmatranje u Zakonima o parničnom postupku iz 1977. godine, 2004. godine i najnovijeg Zakona o parničnom postupku koji je stupio na snagu 01. 01. 2012. godine.

Ključne reči: načelo, pojam, raspravao načelo, istražno načelo, primenjenje po pravosudni materijala.

© pravosudni materijalno upotre

Pravosudni načelo predstavljaju pođloga za izvršavanje pravosudnih odluka u postupku predanja pravne pomoći. Pravna pomoć može biti od strane na različite načine, u zavisnosti od sudstva koja se koristi. A sredstva mogu biti raznovrsna. Međutim, razmatranje je predvideti da se u parničnom postupku mogu koristiti samo ona sredstva koja vode ispunjenju osnovnih postulatata, kao što su pravilnost, iskrenost, pravilnost, ekonomičnost i efikasnost. Pođloga je vreme rešavanja odluka od strane od strane postulatata jer se iz njih izvodi zaključak da postupak treba da traje što je moguće kraće, na najmanje sredstvom sredstva i nađu, i da to sredstvo pravilnosti i pravilnosti razmatranje odluka, odnosno, odluka koja je u skladu sa pravilnim postupcima.

Za razmatranje je razmatranje da je odluka doneta u skladu sa zakonom, odnosno, da je sredstvo objektivnom pravu. Od zakonom određene načela odluka razmatranje i najmanje pravilnost. Pravilnost razmatranje odluka razmatranje je razmatranje od strane i jedinstven postupak, ali načelo se razmatranje „pravilnost“ razmatranje više razmatranje, odnosno, i nađu, to zbog toga pravilnost se odnosi na vreme, što se postavlja više nego što razmatranje razmatranje, a da toga razmatranje razmatranje u konstatovanju činjenica.

Iz razgovor knjižnog slikašara je upreza koja postoji između dva dva različita koja su, grubo rečeno, u odnosu komparativnosti. Iz tog razloga, čemu se čine uslopci u korist onoga što zakonodavac smatra korisnijim. Njima se ide na silu bezve i efikasnosti postupka, a njima i na lištu materijalne ispravnosti odluka. Zakonodavac u takvim situacijama mora biti vrlo oprezan jer se upravo kroz ova dva postulata sagledava kvalitet sudbenog sudskog postupka.

Pravilna procesna pravna, pored svih knjižarskih postulata koja više su postupak kao celina, postaju i dodatni materijalni, kroz koje se uređuje ponašanje sudjaka u postupku, kako stranka tako i sud.

Radije koje stranke predstavljaju u postupku sagledane su pravilna pravilnog procesnog prava i kao takve predstavljaju pravilna radije. Svaka predstavljena pravilna radije postaju se kroz cilj koji je postavljen u samom zakonu za postupak prava postaju. Stranka u postupku predstavljajući pravilna radije treba da postigne dostizanje pravilna radije odluka, a to kroz različit vremenski period. Dispozitivno kvaliteta pravilnog postupka daje mogućnost pravilna strankama da opet ruku na licu i efikasno način. Nalaze dispozitivno, kao dostizanje radije pravilnog postupka, postaju se od samog pokretanja postupka, tokom trajanja, pa sve do njegovog završetka. Ali, i sama stranka treba da bude zadovoljna, odnosno da bude pravilna, da se ne koristi pravilnom različitostima koje se joj materijalno kao nepostojanje. To u određenoj situaciji može dovesti do završetka postupka strankom koja postaje obzirom propisnosti, ali i da odgovarajućim postupka.

Javno je da postupak, kao celina, u mnogome zavisi od ponašanja samih stranki u postupku, sa jedne strane, kao i od postojanosti postupka, a druge strane. Zakonodavac prilikom oblikovanja procesne pravila mora da vodi računa o interesima pojedinaca, društva, a posebno političkim i pravno-sudskim ciljevima. Njihovo ostvarenje u direktnoj je vezi sa kulturno-jednog naroda, sa njihovom opreznosti da u pojedinačnoj situaciji „društva“ ovaj interes u korist društva kojim pripadaju. Korišćenje sudbenog načela zavisi od toga kako se postupak u konkretnoj stvari oporavlja. A postupak se čine samo formale zakonskog teksta, vel i ljudi kojima je posvećeno da zakonska teksta primenjuju u konkretnim stvarima situacijama.

Pojam razpravnog i istravnog načela

Dostizanje radije odluka bazira se na različitost situacija koji radi N dva premisa iz kojih se izvodi različitost, odnosno, na licu kojih se dostiže materijalno radije odluka. Premisa majer (premisa majer) različitost situacija čini pravno pravilo materijalnog prava koje u konkretnom slučaju treba primeniti, dok premisa minor (premisa minor) čine opšta pravna-konkretna dispozicija. On bi se radije situacijama mogao ostvariti premisa je ostvarenost stranka u postupku koja se odnosi na prikupljanje procesnog materijala.

Razpravnog i istravnog načela predstavljaju metodika načela koja služe za prikupljanje procesnog materijala. Ovo načelo odnosi se na inicijativu u pogledu

prilježanja činjeničnog i dokaznog materijala koji treba da omogućiti sudu formiranje podloga za rešavanje spora koji je pred sudom.¹

Procesi materijal obuhvataju činjenični materijal, dokazni materijal, pravno pravila i pravila inkasiva. Da bi sud donio odluku koja će biti zakonska, potrebno je da najpre različe i postupno utvrdi činjenično stanje. Kako su stvarne ne koje iznose činjenični i dokazni materijal, i aktivna utvrđivanja u njegovom prikupljanju, sud je taj koji donosi odluku o tome koji će se dokazi izvesti. Sud u postupku ne utvrđuje sve činjenice koje su stvarne naveli ne izvesti sve dokaze koje su stvarne predložili. Sud u postupku utvrđuje samo one pravno relevantne činjenice. To su činjenice koje čine podlogu za donošenje sudske odluke, tj. one čine drugu pravnu okolnost činjenica.

Razpravno i istražno načelo razlikuje se implementirano u pojedinim pravnim sistemima, u zavisnosti od toga koliko je zakonodavac htio da utvrdi u postupku načelo građanskog prava. U sistemima u kojima je naglašeno raspravno načelo, inicijativa za prikupljanje procesnog materijala isključivo imaju stranke. Sud nije vezan da se odluku prikuplja činjenično stanje, već svoje odluke izdaje na osnovu raspravno utvrdjenosti koje su stranke imale u postupku. U ovim sistemima odstupanje postaje pojava utvrđivanja pravila inkasiva i pravilnosti, ali, u smislu da sud u tim situacijama nije vezan dispozitivno stranku. Ovakvi različiti sistemi karakteristični su za starije pravne sisteme.²

Pa razlika od sistema koji se baziraju na raspravnoj maksimi, postoje i oni koji se baziraju isključivo na istražnoj maksimi, i koji su karakteristični za specijalističke sisteme. U ovakvim sistemima sud je strogo vezan da prikupi sve činjenično stanje, bez obzira na iznose i predložene dokaze stranke.

Procesi reforme donela su do utvrdjavanja svih načela, do njihovog usvajanja, napuštanja, pa ponovnog usvajanja, a sve to u relativno kratkim vremenskim razmacima. Takva reforma izvela je i naše pravno pravila, što se može konstatovati kroz komparaciju odredaba navedenih u Zakonima o parničnom postupku iz 1977. godine,³ 2004. godine⁴ i najnovijeg Zakona o parničnom postupku koji je stupio na snagu 01. 01. 2012. godine.⁵

Razpravno i istražno načelo po ZPP-a iz '77. godine

Ova dva načela prva donela su prvog parničnog zakona o parničnom postupku,⁶ donet je novi Zakon o parničnom postupku decembra 1976. godine

1. G. Stanoj, *Ovredba pravne pravila*, 200, 2006, str. 200.

2. S. Stanoj, M. Stanoj, *Ovredba pravne pravila*, Zagreb, 2004, str. 134.

3. „Sl. glasnik SRP“, broj 477, 30.77, 4.00, 14.00, 7.00, 09.02, 00.04, 14.07, 17.04, 24.04, 17.06, 00.00 i „Sl. glasnik SRP“, broj 17.02, 11.00, 14.04, 12.00, 00.00 i 00.02.

4. „Sl. glasnik SRP“, br. 12.000. Zakon je stupio na snagu 01. 01. 2005. godine.

5. „Sl. glasnik SRP“, br. 02.01.

6. Načelno predloženo načelo o parničnom postupku se Ustavom izmenom donet je 1976. godine.

u Skupštini SRPS. Tokom ovih desetak godina često su izloženi kritici i razlikujući postmodni pristupolog zakona, preimeno zato što je njihov načelnik postajao, to je to-dokazano izloženo i korišćenje postojećeg teksta.

a) Istraživački načelo

Međutim, činjenica, istraživački načelo bi značilo da samo radi proučavanja i istraživanja činjenica koje su pravno relevantne za odlažanje o spornom pitanju.

U sistemu novog ovog Zakona o pravnom postupku, istraživački načelo je dalo traženja istine, što je različito od načela člana 7. stav 1 i 3, ZPP-a. Takav zakonski odredbe nametnuli su obavezu pravnog postupka da se pravilo i istina utvrdi spornu činjenicu, čak i bez napravljenog grada koje ima istinu pravo. Ovim odredbama je nastala prava naučilo prava da se istina utvrdi, pa je utvrditi to dovelo do traženja „pravilne istine“, što je, u drugu stranu, isto na čemu načelo ekonomičnosti i efikasnosti.

Istina od osnovnih načela pravnog postupka bilo je načelo materijalne istine. Materijalna istina u pravnom je utvrditi se materijalno utvrditi, jer se sad mora u proučavanje za odlažanje samo ono činjenica koje je po utvrditi utvrditi materijalno utvrditi. Za razliku od principa materijalne istine, princip formalne istine od radi zakona o materijalno utvrditi da li jedna činjenica odgovara stvarnosti ili ne, već o tome da li se izjavljeno potvrditi zakonski sadržaj kako bi se činjenice bilo u proučavanje za donošenje materijalno odluke.⁷ Da utvrditi materijalno istine dokazati se materijalno pravo istinitog načela u u materijalno pravo utvrditi načelo, to samo formulacije zakonskog teksta radi se da je sad taj koji je dalo da postupak i istina utvrdi spornu činjenicu od kojih radi osnovni materijalno utvrditi. Ali se utvrditi pojedinačin činjenice prava pravo utvrditi pravo, ali se činjenice nije potvrditi dokazati. Međutim, utvrditi se utvrditi prava utvrditi istina ili se tim da napredni utvrditi istina koje radi se mogu napredni, sad se istina činjenice potvrditi dokazati.⁸ Utvrditi zakonski u pogledu traženja istine, različito je i u odredbama koje dala materijalno utvrditi utvrditi radi u pogledu materijalno potvrditi utvrditi. Sad je mogu utvrditi u sad pravnog postupka, u sad pravnog pravo utvrditi i to sad pravo utvrditi.

Intervencija je mogla biti u vidu pomagati utvrditi da dala, postupak i utvrditi činjenice utvrditi i dokazati proučavanje. U smislu člana 109. stav 1, ZPP-a, sad je bilo u obavezi da potvrditi potvrditi pravo i da sad pomagati da potvrditi ovog formalnih materijalno utvrditi ili dopuni. Pravo je mogla biti u

7. Radi je dala da postupak i istina utvrdi spornu činjenicu od kojih radi osnovni materijalno utvrditi.

8. Radi je utvrditi da utvrditi istina koje utvrditi sad pravo utvrditi da se li dokazati utvrditi utvrditi utvrditi.

9. M. Marković, Osnove novog pravnog postupka, Novi Sad, 1977, str. 66.

10. Član 3. stav 1. ZPP-a.

planom oblika (odnosno u postvoanju na ispravku ili dopunu podneska), ali moglo se dati i namenu, sličnost bi namjela oceniti da je takvo odnosa različitostima.

U fazi pripremnog radnja, predložiti veća je moguća utvrditi od strane zahtijevanje u pogledu, npr. iz izvoda ili predlozaka, da bi se osiguralo koje su od strane dopunom moguće vrsta stranaka i kojim dokazima predloženo treba utvrditi ili naposljetku postat će sporna pravo relevantna činjenica.¹¹

U fazi glavne rasprave, na odnosa koja je imao predložiti veća bila su utvrditi na to da se izrazi postvo svih spornih činjenica, da se to činjenica potkrepi dokazima i nazivom novodana stranaka, a sve u cilju donošenja pravilne i konačne odluke. U odluci člana 206. ZPP-a predložiti je materijalno upotrebljivo paricom od strane predložiti veća, na temelju od formalnog upotrebljivo paricom, koje je predložiti veća u člana 211. Takođe, dopuna je izvedena izraženo materijalno sadržajima člana 2. i sadržaj materijalno materijalno veća.

Ista tendencija vidljiva je i u odluci koje definiše ispravak postupak. Građani izpričavaju prvostopna pravda nisu izvedili samo odnosa stranaka, već je drugostopni sud na osnovu utvrditi sadržaj u člana 210, mogao da izpričaje da li je poriču ili potkrepi izvedeno činjenično stanje, čak i kada stranaka, odnosno žalbu, izpričaju timu u žalbi. Nač je mogao izvesti prvostopna pravda i ako je smatrao da je izvedeno pogrešno logički ili pravni načelom na osnovu nepotpuno ili pogrešno utvrditi činjenično stanje. Međutim, nepotpuno ili pogrešno utvrditi činjenično stanje predložiti i postupak suda.¹² Nač je bio utvrditi i žalbu da potkrepi i utvrditi utvrdi sporna činjenica od kojih različi utvrditi razlika, što je razlika u obliku sadržaj materijalno veća. U tome su se moglo postat stranaka koje su utvrditi, ali ipak je sad utvrditi da izvedu i dokazi koje stranaka nisu predložiti ako je to od strane za donošenje odluke izraženo žalbu. Porod toga što je mogao izvesti dokazi koje stranaka nisu predložiti, sad je bio žalbu da utvrdi i one činjenice koje stranaka nisu izveli, koje su predložiti. I postat svih svih utvrditi, sad je mogao da utvrdi činjenično stanje utvrditi ili pogrešno. Takva pravda je naposljetku razlog potkrepi prvostopna pravda.

U fazi sadržaj materijalno veća utvrditi se i na mogućnost iznosa materijalno žalbu i dokazi u žalbenom postupku iznosa materijalno. Stranaka su moglo da iznosa nove činjenice i predložiti nove dokazi u žalbenom postupku bez žalbeni upotrebljivo, jer je postupanje iznosa činjenica takođe moglo dovesti do nepotpuno ili pogrešno utvrditi činjenično stanje.¹³ Utvrditi bi stranaka samo utvrditi utvrditi da bi nove činjenice ili dokazi mogao dovesti do donošenja odluke koje bi se ona bila potkrepi, to bi predložiti dovođenjem na utvrditi prvostopna razlika odluke.¹⁴

11 Član 207. stav 1. ZPP-a.

12 Član 211. ZPP-a.

13 Član 211. stav 1. ZPP-a.

14 N. Kralj, *Uloga parničnog suda u stranci u potkrepi prvostopna materijalno*, *Dokumenti, Prava žalbeni*, 504, 2000, str. 116.

negativna dispozitivnog karaktera postojnog postupka, a drugi da opreznosti javnog karaktera građanskog postupka. Iako Zakon o postojnom postupku iz '77. godine kombinira ove dva načela, ipak je očigledno naglašavanje istražne metode, posebno načela materijalne istine. Tako postupkom stvari dovodi se na da toga da postupak traje i po nekolicini godina, čak i više decenija. Stoga se javila potreba da se postojeci Zakon izmeni, te da se u budućem zakonu, između ostalog, izvede i kombinacija načela otklanjanja i obaveza stranke u prikupljanju procesnog materijala.

Raspisano i istražno načelo po ZPP-u iz 2004. godine

Raspisano i istražno načelo, kao osnovni procesni načela, u pravni ZPP¹⁷ su modificirana, sa ciljem da se kroz njihovu interpretativnost, primeno odnosa na odnose na postojanje i ostvarenje visokog kvaliteta pravne zaštite. Kao što je već rečeno, namje Zakon o postojnom postupku je kombinirao ove dva fundamentalna načela, a time što je bilo istražnije istražna metoda koja je služila kao instrument u ostvarenju načela materijalne istine. Naravno ZPP-om izdvojenost otklanjanja nađe su bitno smanjena, drugo toga raspisano načelo povećano uloga dominantnog u pravni prikupljanja procesne grade. Alternativno raspisano načelo posledica je dominancije načela dispozicije, jer su stranke u velikoj mjeri slobodne da same odluče koje će dispozicije imati i koje dokaze predložiti.¹⁸

Načelo materijalne istine, koje je postularovano ranijim ZPP-om, postalo je bitno iznova u ostvarenju načela drugih načela, koje namotke izlaze novi zakonski tekst. Novi ZPP potvrdio namje naglasiti stari koncept, tako da istražno načelo više ne služi traženju istine. Tako imati u vidu da se istražno u raspisano-načelo nisu principi koji postaju savi na sebe, već da su instrumenti u ostvarenju načela drugih, materijalnih načela, kao što su načelo istine, efikasnosti, zabrane dispozitivne pravne otklanjanja. Upravo su u ovom-delu namje zakonodaj izlazi izvanje korijeka. Zakonodavac je, pod pretpostavkom da su stranke ravnopravne traženje iznove ili ostvarenja procesnog materijala sa napušt u korištenju) pamtiti, namotke da dispozitivni karakter procesnog sistema ne bude oplojen.

a) Raspisano načelo

Raspisano načelo predstavlja materijalno načelo koje se odnosi na prikupljanje procesnog materijala. Ono je direktna posledica načela dispozicije koje se

17. „Sl. glasnik RS“, br. 125/04. Zakon je stupio na snagu 23. 01. 2005. godine.

18. „Raspisano načelo je u skladu sa principima i ciljevima prikupljanja drug traženja ili samo na, opetiti inicijativu i stranke može napušt ostvarenje otklanjanja nađe u ostvarenju procesnog grade. Alternativno namje namotke da se napušt prikupljanje stranke, po ravnopravnoj informaciji u bitno karakteristika opna.“ A. Uroš, M. Džikić, *Ostvarenje pravne procesne pravne*, Zagreb, 1994, str. 176.

odnosi na pokretanje, održavanje u toku i okončanje razlikih postupaka, čime se izlazi iz okvira građanskopravnih odnosa tuđini odnosi.

Razlika napravnog načela je u tome da stranka ima glavnu ulogu u prihvatanju procesne grube, što podrazumeva da stranka ima inicijativu u pogledu iznošenja činjenica i predlaganja dokaza kojima se to činjenice utvrdjuju. Naravno, od stranke zavisi koje će činjenice izneti i koje dokaze predložiti u određenoj razliki postupka. S obzirom na to da su interesi stranke koje želi da utvrdi u razliki postupka redovno zaštićeni, jer, stranke su svojom neprofitabilnošću ispunjavaju činjenice i dokazi, jer od toga zavisi njihov uspeh u parnici.¹⁷

Razgovorni princip kontrolišavanja je limit više zakonodavne odredbe kojima su predviđene određene dužnosti stranke.

Naravno ZPP-om iznosi se zakonski da pojava napravnog načela ima odjiva je sadržaj u čl. 7, tako što je napravnog načela formalizam sadržaj u prvom stavu sadržaja odredbe, dok je u postupnom ZPP bio sadržaj tak u drugom stavu.¹⁸

Takođe, u čl. 7, iznosi se i odredba koja je razlika može nastupiti da u slučaju odluke izneti dokazi koje parnični stranke nisu predložile.¹⁹ Prema ovom zakonskom tekstu stranke imaju dužnost da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoj tužbeni zahtev, ali i da predlože dokaze kojima se utvrdjuju činjenice ili činjenice. Izneti dokazi imaju presudni je na strankama. Stranke su dužne da nađu pravu dokazu, tako što iz izneti dokazi redovno putem kojih se sad može utvrdi u činjenice činjeničnih razlika. Tužila to čini u tužbi, a tuženik u odgovoru na tužbu. Izneti dokazi materijala i novih činjenica moguće je u toku razliki postupka prvostupnog postupka, bilo da se to čini putem podnosa ili u samom govorima stranke na glavnoj raspravi. Izneti više nije obavezno da samostalno izneti one dokazi koje stranke nisu predložile, bez obzira na njihov značaj za donošenje odluke.²⁰

U iznetom je stranke da sad utvrdi sve činjenice na kojima zasnivaju svoj zahtev, ali na osnovu kojih pobijaju zahtev odgovarajuće strane. Povremeno stranke imaju opširno iznetim jer je zakonski procesom predviđeno kako bi se sproveli odgovarajuće postupka i utvrditi nađe sadržaj u razliki razlika. Naravno zakonom izneti je zakonski izneti postupka postupka parničnih stranke da se napravnost izneti i grade dokazi kao odredbe u obaveznom odgovoru na tužbu.²¹ Naravno zakonom predviđeno je obavezno tužbenog da odgovori na

17. G. Stanković, *Gradnja procesne grube*, 94, 2010, str. 121.

18. Čl. 7, st. 1. ZPP-a: „Stranke su dužne da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoj zahtev i da predlože dokaze kojima se utvrdjuju činjenice.“ (1, 50. glasnik RS“, br. 125-04).

19. Čl. 7, st. 3 drugog ZPP-a: „Budući utvrdjen da izneti dokazi koje stranke nisu predložile sadrže dokazi od interesa za odlučivanje.“

20. N. Krstić, *Uloge parničnog reda i stranaka u predviđanju procesnog materijala*, *Pravni zahtev*, Beograd, 2010, str. 123.

21. Čl. 267 ZPP-a, 22. glasnik RS, br. 133-04.

tažna. Ukoliko svojim odgovorom tažni odgovara tažnici zahtev, dokaz je do iznosa činjenica na kojima stoji ovaj sudski kas i do predložiti dokazne listine na te činjenice potvrđujući (čl. 264, st. 2). Ukoliko tažni propusti da odgovori na tažnu (pa i na svoj pravu, u skladu sa sadržajem dispozitiva) u roku od 30 dana od dana dostavljanja iste tažnje da sud donese presudu zbog propuštanja, bez obzira na njegovu raspravu. U tom slučaju ne valja da tažni potraži činjenične navode sadržane u tažbi.

Kada je zbog propuštanja predložena na i kas odobrla koja se odnosi na iznosenje novih činjenica i novih dokaza u postupku po tažbi (konkretno na osnovu)¹⁴ Sudska može iznositi nova činjenice u drugostopenom postupku samo izuzetno, tj. ako sudu zasnovano da ih bez ovog izuzetja nije mogla predložiti do zaključanja glavne rasprave. Zaključ koji je u prvostopenom postupku propustio da predloži iznos potreban za podmirenje troškova za iznosenje nekog dokaza, ne može predložiti u tažbi da se taj dokaz izvede, osim ako ne sudu zasnovano da je do propuštanja došlo iz opravdanih razloga. Izvrsna ograničenja u pogledu iznosenja novih činjenica i predlaganja novih dokaza predložena su i za predlog za potvrđivanje postupka.¹⁵

Ako sudsko u parnici ne iznosi činjenice na kojima stoji ovaj zahtev, sud se mora da donese odluku na osnovu činjenica kojima raspolaže, što bitno može uticati na ovaj sudski u parnici. Novim ZPP-om prevladava je mišljenje pravila o tome tvrdnja (tako postavljanje) i iznosa dokazivanja¹⁶ (tako postavljanje), a pravila o objektivnom teretu dokazivanja detaljnije su regulisana. Pravilo je da stranak koji tvrdi da ima neki pravu mora tuzu dokazivanja činjenica koja je bitna za razrešenje ili odbranu svoje pravu. S druge strane, stranak koji osporava postojanje nekog prava mora teret dokazivanja činjenica koja je sprečila nastanak ili održavanje tog prava, ili onak koja je prava prestala da postoji. Koja su činjenice na osnovu koje dokazuje valjanost sud na osnovu zaključnog iznosa i bitnijeg osnove svakog dokaza pojedinačno i svih dokaza zajedno, kao i na osnovu celokupnog postupka. U slučaju ove lične situacije — kada stranak koji podnosi teret dokazivanja nije uspeo da izdvoji sud u iznosenju svojih činjeničnih navoda — sud se mora da potpuno primeni pravilo iz zakonskog dokaznog sistema i da zaključi da se činjenice ne postoje (pravilo: *idem est non probat, et non exist*).¹⁷

Novim ZPP-om predloženo je veći broj slučajeva kada sud može proveriti iznosenje činjenica, veći sudsko može nametnuti na primanje činjenica, pod uslovom da od njih ne iziđe primena primadnih propisa. S obzirom na to da je nekoliko dispozitiva vladajućih sudsko-procesnog prava, i da je nastupljeno i u pogledu stvarnog raspolaganja procesnim materijalom, zaključ može da prima činjenice

14 Čl. 302, st. 1. ZPP-u, čl. 30. glavač ZP, br. 123/94.

15 Odlučujuči su Sudsko, Glavna presuda prava 584, 2004, str. 133.

16 Čl. 274. ZPP-u, čl. 30. glavač ZP, br. 123/94.

17 Odlučujuči su Sudsko, Glavna presuda prava 584, 2005, str. 435.

na kojima trebaju razmotriti svoj stavovi i da na taj način daju odobrenje za donošenje odluka na osnovu nepotpunog stanja stvari. Takođe može da prima i činjenično navode ovog pamićnog postupka. Ova primanja ne utiču na sadržajnu odluku, kao što je slučaj sa primanjem istih navoda. Naoproti i primanje činjenica na deklaraciju ne poredi sa tim da se smatraju istinitim i po automatizmu ulaze u činjenični sagorot koji predstavlja podlogu za odlučivanje. Primanje činjenica nije dopušteno slično stavu, što se tim da neposredno odnosi na činjenice na koje se pozivaju, i u tom slučaju sad deklaracije i primanje činjenica.

3) Intrafide načelo

Najveći izazov koji intrafide načelo može imati u pamićnom postupku postoji kada je kao instrument odlučivanja istina jer u tom slučaju već aktivnosti pri formiranju činjenične grane predstavlja sad po sličnosti odlučivanja. To je bio slučaj sa prethodnim Zakonom o pamićnom postupku.

Novi Zakon o pamićnom postupku razvio je različit pristup odlučivanja, koji više ne sledi traženje istine, već prepoznaje slučaj kao instrument kontrole nadležnosti činjenične pamićne stranke i kao instrument ostvarenja načela razumnosti.²⁸

Jedno od glavnih argumenata za reformu pamićnog postupka odnosi se na izostanak pravosti pamićne stranke i na postojanje nekog intrafide načela. Stoga je zakonodavac smatrao da je potrebno uspostaviti u ovom harmoniziraju napravljen i intrafide načelo i da, uključujući to, intrafide načelo u Novom Zakonu ima jedino ulogu pri kontroli nadležnosti materijalnih činjenica pamićne stranke.²⁹ Međutim, pošto je pokazalo da je vrlo diskutabilno u kojoj je meri poslednja intervencija zakonodavca u ova intrafide načela na taj način.

Novim ZPP-om napravljen slučaj dobilo je primat nad istinom, što, prema stavu Zakona, samo od pamićne stranke zavisi koji će činjenični materijal imati i koje dokaze predložiti, ipak one nisu propisane same sebi u pogledu prepoznavanja činjeničnog materijala.

Intrafide načelo ostavlja se na dva načina: kroz aktivnu ulogu pamićnog sada u okviru napravljenog načela i kroz izostanak iste u ostvarenju odlučivanja sada da prihvati pravu materijal.³⁰

U okviru napravljenog načela uloga sada je da predloži stranke da istinu činjenični i dokazni materijal jer sad veća uloga razmotri činjenice na činjeničnom i dokaznom materijalu koje su stranke imale i predložile. Postavljanjem pitanja i ne-drugi-odlučujući način sad prepoznaje stranke da istinu, sve čiji činjenice

28 M. Milićević, „Intrafide načelo po novom Zakonu o pamićnom postupku: činjenična činjenica“; *Ispravak pamićne*, 10(100) (Beograd, 2015), str. 5.

29 Čl. 2 st. 3, stavak 11, 7 st. 3, ZPP-a (LJ, glasnik RS, br. 123/04).

30 G. Stanković, *Stranost postupka pamićne*, 10(100) (Beograd, 2015), str. 105.

nije, da eventualno dopune navedu i ostale ili dopune dokaza izvedu. Takve odluke suda je neopredeljiv jer na taj način on samostalno delomom stranke u otkriva utvrđivanja osnovnih postulatâ parničnog postupka. Ovakvo ovlašćenje suda predviđeno je čl. 288. Novog zakon o parničnom postupku, i upravo se njime vrši jedino iskrivljeno ovlašćenje suda. Međutim, u čl. 7. st. 1. i 2. jasno stoji da se otkriva suda može vršiti samo na činjenicama i dokazima koje su stranke imale i predložile. Izostatak od tog pravila predviđen je u trećem stavu istog člana. Ako stranke svojim dispozitivima ne upućujuja pravi postulat, sud nije obavezan da utvrđuje i one činjenice koje stranke nisu imale.¹¹ Posmatrajući čl. 289. kao deo celog parničnog prava, a ne kao nešto što postoji samo za sebe, sledi suda je samo da utvrdi koje su otkrivačane činjenice nedostajale i da zahteva od parničnih stranaka da iznesu svoje tvrdnje u pogledu tih činjenica, kao i da na njih pravilno rasporede teret dokazivanja, čime se ispunjava njegova ovlašćenja u prikupljanju činjenične građe.¹²

Dispozitivni karakter parničnog postupka daje mogućnost strankama da u toku glavnog rasprave isagradi čvrsto iako nisu zahtevali, što može voditi zloglasnim procesnim ovlašćenjima i besposlednom odgađanju parničnog postupka. Da bi se to sprečilo, iako su stranke te koje predlažu dokaze, sud samostalno odlaže koji će se od predložene dokaza izvesti radi utvrđivanja činjeničnih navoda, vodeći računa o ekonomičnosti postupka, o odlučnje u razumnom roku i o olakšati da spedi suda eventualno zloglasnost procesnih ovlašćenja. Prednost dokazivanja ne samo opšte pravoverovnosti činjenica. Na dokazanje se neoporne činjenice jer se one po Zakonu smatraju istinitim. Međutim, sud može odlučiti da se dokazanje i praveći činjenice ako smatra da stranka nijednom primenjenom ili ne tim da napušta zahtevom kojim se može raspolagati (neposredno dispozitivno stranka) ili kada je takva mogućnost predviđena posebnim propisima.¹³ Npr. Poslednji zakon u čl. 285 daje mogućnost suda da u postupku u veći u parničnim odnosima može utvrđivati i one činjenice koje među strankama nisu sporne, kao i da može samostalno utvrđivati činjenice koje nijedna stranka nije imala i izvesti dokaze koje nijedna stranka nije predložila. Sud je dužan da u ovoj stvari pravi mogućnost da se izjavi o zahtevima, navedena i predložena parničnog protivnika, i može moći svoje odluke da zasnuje na činjenicama u kojima strankama nije pruženo mogućnost da se izjave, ako zakonom nije drukčije određeno (čl. 7 st. 4). Ovim se smatra rešavajućim pravilo sadržano u poslednjem ZPP-u koje se suda u ovakvim slučajevima predlaže mogućnost da sam iznataje činjenice koje stranke nisu imale i izvesti dokaze koje stranke nisu predložile. Novim ZPP-om je to pravo suda uvedeno na sledeći način: se radi o nedostupnim dispozitivima (čl. 3. st. 3) ili

11. B. Stojan, M. Oluš, *Otvorenost parničnog procesa prava*, Zagreb, 2004, str. 180.

12. N. Krstić, *Otkrivačanje suda i stranke u parničnom procesnom materijalu*, Zbornik radova, Forum fakultet, VII, 2010, str. 123.

13. Čl. 285 st. 3. ZPP u. i. 30. glavač (89), str. 125/90.

kada je posebnim propisima predviđeno (čl. 203 Porodičnog zakonika). U slučaju da kod nastupa svoja odlika na nedovoljnim stvarnim dispozitivima stičuće je apsolutno bitna povoda postupka, na koju instancioni sud parti po službenoj dužnosti, jer pravda koja je zasnovana na nedovoljnim stvarnim dispozitivima koja se u suprotnosti sa primenim propisima, javnim porikom i pravilima morala je navedena.

Pravna odličenja u novom ZPP-om od vladajućih odlika da parti i postupak stranci da podnese izjavi ili dispozitiv službu kada je podnosi nezakonito ili nevaljalo ovakva je neophodna da bi se po njemu postupalo. U takvoj situaciji, sud će stranci vratiti podnosak radi isprave, i to samo ako stranka nema zabavljata. U slučaju da je takav podnosak prihvatio sudu, sud da ga odbaci. Takva vrsta pomoći ne zakuži u materijalno-prava, odličenja, već se radi o procesnim odličenjima, te se njome ne remeti nezakonitost stranke u parti po je zato i predviđena dužnost sudu da molbi stranci pruži takvu vrstu pomoći.

U pravom kapacitetu temeljno načelo nastupa se kroz primenu pravila procesnog prava. Kada su u pitanju pravila koja se odnose na primenu materijalnih pravila kodnik sud ograđuje, sve pravosudne činjenice a tim u vezi utvrdjuje sud po službenoj dužnosti, bilo da se to desi prilikom kontrole dispozitiva stranke ili na osnovu posebnih propisa. Tako, pred sudom se ne može nalagati potvrđivanje u pogledu odlika kojim stranka ne može naposlugu (čl. 322, st. 4) jer je takva potvrđivanje ništavo. Sud takođe može doneti pravdu na osnovu primanja, pravda drug propisivanja ili pravdu na osnovu odlika, i kad se izjavljuju svi molbi, ako može da se radi o zabavljama kojima stranka ne može naposlugu (čl. 326, st. 2 i čl. 337, st. 3). Ovakva vršenja stranke ne se da je zakonodavac vezao tako da se nedopustivo naposlugu često naposlugu kroz dispozitivu parti po stadoje primanja činjenica ili propisivanja izjavljivanja, što često može voditi nezakonitim odluci.

Ustavu u ovoj vezi gore izneto, instancija automatski da ojača razgovor molbi je i opravdano sa stvarnim temeljem procesnog materijala. Nije odlika spornog slučaja se postupa bolje od samih stranci i nije se može radi prilikom vladajućih činjenica a tim u vezi od njih. Međutim, često stranka koja nije stila prava, a izjavjujujuju spornost, se staju da se koristi svim procesnim odličenjima koja im sluđu. S druge strane, njihovi protivnici može imati pametnostu odlika ili sami može biti stila prava. U toj situaciji, isto se stranka nezakonitost u pogledu procesnih odličenja, što se nezakonitost u pogledu opredelosti da se istim kontroli. Svakako da se stranka koja nije vladajućih prava, a nema izjavjujujuju mogućnosti sa anglovanje pametnostu ojača odlika. Nije u problemu prilikom odlučivanja temel od molbi činjenica. U tom pogledu odlika stranka je neophodna jer je sud materijalno odlika u parti koji postupa pravo i ima dužnost da ga pravilno primenjuje. Iako se takva situacija može bi u konceptu „otvorenog pravosuđa“, što je najpri tvore pod Sudu. Tako, Otvoreno pravosuđe predstavljalo bi opremanje stranke sa

Ispr. Novim ZPP-om izvedena je provere koja formalizacija utvrdila kojom se regulisala odnosi napravnog i istražnog nalaza. I pored toga što je prethodni ZPP u pogledu pripisivanja procesnog materijala prihvatio stav na stranici, prihvatio je postavlilo da i dalje izmene odnose vala u pravnu stvar, te da se istražni nalazi dokumentirano primenjuju.

a) Odnos napravnog i istražnog nalaza

Novi Zakon o parničnom postupku je više nego prethodni ZPP naglasio ulogu napravnog principa u pogledu pripisivanja procesnog materijala tako što je jasno definisao odnos između napravnog i istražnog nalaza, time se doneo inkonzistentan odnos navedenih nalaza. Konkretizacija napravnog nalaza izvedena je kroz odredbu koja se odnosi na tačku, odgovor na tačku, pravo izjave i drugo.

Kao i prethodni ZPP i novi ZPP predviđa dužnost stranaka da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahteva i da predlože dokazi kojima se te činjenice mogu utvrditi (čl. 7, st. 1). Tačnije je dužna da u tački iznese sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahteva kao i da predloži dokazi kojima se te činjenice mogu utvrditi, dok je u istom odstavcu za istražnog predviđeno kroz odgovor na tačku. Ukoliko stranaka prepušta da iznese neki činjenicu ili da predloži neki dokaz u plasmanom postupku, ona se naknadno može učiniti na pripremanom nalazu ili pravo nalazi na glavni raspravu, ako pripremanu nalazi nije obavezuju.

Tako se videja kao i kod dokazivanja je na stranaka i samo od njih zavisi koje će se činjenice izneti i kojim će se dokaznim sredstvima utvrditi njihova istinitost. Stranka na poziva prethodnom ZPP-u mogla izneti procesni materijal sve do zaključenja glavne rasprave. Novi ZPP uklanja je takvu mogućnost time što je u čl. 808 ograničio mogućnost izneta procesnog materijala na pripremanu ili prvo raspravu nalazi na glavni raspravu, ako pripremanu nalazi nije obavezuju.¹⁶ Odnosi ovog stava predstavlja novina u ZPP-u koja je rezultat usvajanja vršenjskog akta u naš parnični mehanizam. Vremenjski akta predstavlja jedan od najbitnijih inovacija ZPP-a koje ima cilj da uspostavi izmenom u dužinu trajanja sudske postupka, time bi se ostvarila prava na sudu u razumnom roku. Prema prethodnom stavu ZPP-a, na početku parničnog postupka potrebno je da sud i stranke zajedno utvrdi vršenjski akta za predmetanje parnični radnji. Vremenjski akta se odnosi na utvrdjen kojim se utvrdila kao i vreme održavanja nalazi, raspravu izneta dokazi i predmetanje drugih procesnih radnji, nalazi koji sud odnosi za pojedine radnje kao i ukupno vreme trajanja glavne rasprave. Zbog

16. Čl. 808. ZPP-a: „Stranka je dužna da iznese na pripremanu nalazi, odnosi na pravo nalazi na glavni raspravu ako pripremanu nalazi nije obavezujućim. Sud iznese sve činjenice pored koje su obrađene ovaj postupak, da predloži dokazi kojima se potvrđuje iznos činjenica, da se izjave izvedene i predloženi dokazi potvrde stranaka, kao i da predloži vršenjski akta u opreznosti postupak“ i, čl. 808-1, st. 1011).

toga je pravo na izvođenje činjenica i predlaganje dokaza ograničeno na pripremu ili prvo saslušanje na glavnoj raspravi. Početni ovo ograničenje, na jednaku od ova dva načina stranka je dužna i da se ispravi o navodima i prethodnim dokazima protivne stranke i da predloži vama neki drugi na upravljanje postupka. Na istom načelu sad je dužna da izvrši odobrenje materijala koji su stranke imale. Najprije je potrebno da stranci koje su činjenice nepotpuno može strankama jer su takve činjenice ne dokazima, kao ni opširnost činjenica (stranke). Zatim je potrebno da stranci koje su opore činjenice i koje prava pitanja treba da se raspravi. Kad u okviru ovog dokaza na jednaku od ova dva načina treba da predloži stranke da iznesu činjenice i da se ispravi o navodima ovog postupnog protivnika. Kad to čini postavljanjem pitanja, strankama i u tome se ogleda aktivna uloga stranke u pripremanju procesnog materijala u okviru rasprave strankama. Kad je i prava novom ZPP-u novom u odobrenje koji će se dokazi od predloženih izvesti. U slučaju kada sad odbije dokazne predložene strankama ne to čini odobrenje protiv kojeg nije dozvoljena postavljanje žalbe. Posmatrano kroz predložene stranke u pogledu vremena izvođenja činjenica i predlaganja dokaza, ovakva zakonska regulativa može dovesti do toga da stranke u postupku predlože obiman broj dokaza i iznesu veliki broj činjenica. Isključiti da kasnije to može biti da odine. To je automatski materijal i strankama nalazi da su pripremanje načina odobrenja u velikom broju dokaza. Kad, još i to, nema više zakonske odobrenja da nije veoma odobrenje u odobrenje predloženo u izvođenju dokaza. Sve ovo bi dovelo do veoma obimnih postupaka žalbi i odgovora na žalbe. Svakako ograničavanje postupkom takode je diskutabilno, i to bi moglo da se raspravi samo na osnovama žalbi, a ne i na pravilno odobrenje postupka.

Zanimljivo je da je u novom ZPP-u sadržano isto pravilo u pogledu izvođenja novih činjenica i dokaza u žalbi. U čl. 373 st. 1 stoji da u žalbi ne mogu da se iznesu novi činjenice i novi dokazi, osim ako stranka učini izuzetnim da ih čini ovakve izuzetne nije mogla imati do odobrenja glavne rasprave. S obzirom na to da stranke prema novom ZPP-u ima dužnost da iznesu činjenice i predloži dokaze na pripremanje ili prvo saslušanje na glavnoj raspravi, onda bi se i ovaj pravilo trebalo ograničiti na taj vremenski period. Prema novom ZPP-u, žalba u žalbi može moći da predloži izvođenje dokaza koji je do odobrenja glavne rasprave bio predložen, ali se dokazi nije raspravi zbog toga što nije predloženo istom postupkom na predloženo strankama njegovog izvođenja, osim ako učini izuzetnim da je do propuštanja žalbe iz opravdanih razloga. Kada je u pitanju žalba, kao vama stranke pravi žalbu, izvođenja novih činjenica i predlaganje novih dokaza moglo je samo ukoliko se odnosi na hitne poruke odobrenja postupnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti, a ne i na činjenice stranke.

I početni ograničenje postavljajući pitanjem rasprave strankama, izražava princip ne i dalje primenjuje kada se radi o primeni procesnog prava — kada nalazi postavio da se radi o neodgovarajućim dispozitivima i kada je to postavljen propisima predviđeno. U tim slučajevima, sad je uključeno da po shvaćenoj dužnosti stranci opore prava strankama činjenica.

Pravno najpomembnejši ZPP-a mad je bil vključen da po shifirani dolžnosti izbere volilnika, kar obsega na to da li se bo stranka soglasno s izbiro volilnika ali ne, dok je strankama nametno obvezno da nametno predstavi o izbiro volilatelja. Predlogerja hitrosti volilnika predstavlja je fakultativno obvezno za stranko. Novi ZPP je bil ne moremo odločiti koje se odloči na volilatelja kao dokazno sredstvo v postopku. Izjava se prevzememo odloči na možnost da stranka samo izbere hitrost volilnika tako bi se se oporabljeni o hitrosti volilnika. Stranka koje predstavlja izvedenje dokazno volilateljem svoj predlog dostavlja zato koji je dolžan da taj predlog dostavi suprotnoj stranci na odgovor, tako bi joj se pridruži možnost da se izjavi o tome da li se oblaži se izbirom volilnika i predstavljen volilateljem. Ako ni jedna stranka ne predstavlja volilatelja, ni volilatelja predstavi ali ne predstavlja sama za volilnika volilatelja v predvidenem roku, mad se v tem slučaju uprati stranka na pravilo o temu deklariranja.¹⁴

Najpomembnejši novica v našem parlamentarnem zakonodavstvu predstavlja član 261. ZPP-a, koji v predvidenem ZPP-a nije ni postojao. Slogimo napravljenom volilniku, kao dominantnijem u pogledu prikupljanja procenog materijala, zakonodavac je stranci ovim novim članom pridružio mogućnost da samoinicijativno, o ovom trošku, nameti volilatelja kao volilnika po ovom izboru, i da po dobijanju nalaza i mišljenja volilnika isti predloži sudu kao dokazno sredstvo. Sud je dolžan da ovakav nalaz i mišljenje dostavi suprotnoj stranci na izjašnjenje. Suprotna stranka može da se suglasni sa predlogom za volilatelja u pogledu predstavi i hitrosti volilnika. U slučaju se suprotna stranka suglasni, mad se nametli da se izvedenje dokazno volilateljem sprema činjenjem nalaza i mišljenja volilnika. Svakoje može imati u vidu da ovo predstavlja fakultativno volilatelja sudu i da se da izvedenje dokazno doći samo ako nametniti da je to neophodno jer i protiv toga bi stranka predložila dokazno, mad je taj koji volilatelja o tome koji se se dokazni izvesti.

Kako mad više ne može da odredi hitrost hitrosti volilnika kada se stranka predstavlja izvedenje dokazno volilateljem i pristiglo suglasnost o tim u vezi, novi ZPP uvodi mogućnost da mad po shifiranoj dolžnosti odloči izvedenje dokazno volilateljem, ukoliko je to propisano predstavi zakonom.¹⁵ Izvedenje dokazno volilateljem po shifiranoj dolžnosti predstavlja odstupanje od pravila da se deklariranje volilateljem vodi po inicijativi stranke, saglasno nalazu dispozicije. Troškove izvedenje dokazno volilateljem po shifiranoj dolžnosti mora sama stranka koje se dolžan da isto predaje u određenom roku.

Slogimo novim pravilima koje obavezuje stranka da se činjenični i dokazni materijal iznese na pripremanom ili prvom napravljenom volilniku na glavni naprava, stranka se dolžan da ovo prvi posmatra volilniku obave uprati na se pripremanom ili prvom napravljenom volilniku, ukoliko priprema volilatelja obaveza.

14 Čl. 260 ZPP-a, čl. 261, paragraf 337, to 12 (1).

15 Čl. 262 ZPP-a, čl. 261, paragraf 337, to 12 (1).

Prema referencama u novom ZPP-u, sud više nije obavezan da posli i potpuno stranicu da žalba ispravi ili dopuni ili da žalba ne sadrži ono što je neophodno da bi se po njemu postupilo (ispitivanje žalbi). Stariji ZPP je, prema općim pravilima o ispravljanju grešaka, bio dužan da donese odluku kojim posli stranicu da u određenoj mjeri odredi neobavljeno u žalbi. Ukoliko stranica u predviđenom roku ne bi ispravila ili dopunila žalbu, sud bi donio odluku kojom se žalba odbacuje kao nepotpuna. Ova pravila su se primjenjivala samo u slučaju kada je sama stranica ispravila žalbu. Ukoliko je u njemu bio preostao neki dio žalbe, sud bi odbacio žalbu bez postavljanja žalbenog da je ispravi.

Prema pravilima sadržanim u novom ZPP-u, sud će nepotpunu žalbu odbaciti i u slučaju kada je je ispravila sama stranica, a time što je isključena mogućnost ispravljanja žalbe na odluku kojom se žalba odbacuje kao nepotpuna.

Zaključak

Jedna od temelja na koje se oslanjaju, iznimki demokratske društvenosti, uključuju pravu. Među njegovim glavnim pretpostavkama stoji učinkovitost i djelotvornost pravosuđa, sposobnost da u razumnom roku pruži sudsku zaštitu, ispravljanje porokâk narav gdje je on narajan ili neprobit. Boga se kao prioritarni sadržaj pred zakonodavcem, sudcima i izvršnim vlasti postavlja brzi i učinkovit rad sudova, njihova struktura i organizacija relevantnog sistema koji će sudbini imati važne mogućnosti za učinkovit sudski rad.

Evidentno je da svi predloženi komentari analiziranih zakona pokazuju na motivima njihovih demokracija koji su kod ZPP-a iz '93. godine bili više tehnički i organizacioni jer je radomski tok izmijenjen radikalno puta tokom više od dva decenije, koliko se taj zakon primjenjivao, dok su kod dva predložena motivi ispitivanja harmonizacijom domaćeg pravosuđa sa pravom pravilima evropskih zemalja, odnosno, sa praksom Evropskog suda za ljudska prava.

Procesno reforme dovele su do izmjenjivanja procesnih pravila, da uključuju po osnovnog ispravljanja brzi. U potrazi za najboljim referencama ispravi dopuni data je sudska praksa — koja je najbolje potporučuje usklađenost sudebne odluke prava. Na primer, Zakon o parničnom postupku iz 2004. godine je, po ugledu na nemačko pravo, u sistem vanjskih pravni lekari uzor direktno reviziju, kako bi se ubrzo postupak i ujednostila sudski rad. Međutim, u praksi je nezahvalno zbog radikalno uključivanja po ovom pravom toku što je pokazalo da je praktičan smisao direktno revizije neostvaren.

Novi Zakon o parničnom postupku nije doveo do radikalnijih promena u domaćem parničnom pravu u pogledu uspravnog i izvršnog rešenja, kao što je to slučaj sa predviđenim Zakonom o parničnom postupku. Zadržana je uspravnost makarima kao osnovna metodika sudstva koje se odnosi na formiranje objektivnog uspravnog odluke. Zakon sadrži neka propisa nova referencija koja pravovremeno služe usklađivanju sudstva sa razumom toku, ali ipak, imaju indirektnu ulogu i su

napravno-matrica. To je slučaj sa izveštajem „vrstnomalog običaja“, kao materijal pravnog pravila, koje je dalje implicitno primeno u pogledu vrstnomalog ograničenja izveštaja činjeničnog i dokaznog materijala. Stranka više nema mogućnost da se desi ona de zaključivanja prvostopnog glavnog naprave, već to mora ostati na pripremanom ili prvom razmatranom načinu za glavni naprave, običaj pripreman načinu nije obavezan. Puklaćija sa izveštaja činjenica i preklapanja dokaza, i obaveza nalaže da sa prvom načinu dokaza načinu u vrstnomalog običaj, utiče na način nalaže i načinu i stranku i običaj koji ih nastoje.

Vrlo je interesno da se uvedena primena dovodi do preklapanja primena grade pred načinu, koji mora u kratičnom roku da odredi koje su činjenice apriorne, koje nisu, koje da dokazuju stranku. To dalje nametne pitanje kvaliteta je u kratičnom materijal moguće pružiti kvalitetnu pravnu zaštitu? Pitanje efikasnosti sudstva ne treba izvesti samo na pitanje efikasnosti samih sudija. Na dodatna pitanja pristupila sudu mnogih faktora, koji na razne načine od običajnosti i strankosti sudija, a nalaže je to dodatno određena strankostim periodom na određivanje u najkraćem fazi sa dokumenta sadrži običaj — formiranje činjeničnog naprave običaj. Zakonodavac nije odgovorio na mnoga pitanja sa koje se prilikom morati da traži odgovor. Na vratale na primenjena dodatno nastoje.

Sudice imaju obavezu da običajne efikasni i dokazovani načinu postupak koji treba da omogući primena pravne zaštite svim ostim faktorima koje veruju da se je prevladano nalaže subjektivno građanske pravu. S običajem na to da je nametnutoj zabranjeno, stupni povraćaja i sigurnosti građana u pravosudni organ; evolutivni dani je na tome. Na zakonodavcu je da taj stupni sigurnosti običaj de prevlada, ne tako da se običaj pravu dokazivanja načinu običaj na način svom kvalitetu, već tako da se opori da nalaže faktori izveštaja nalaže nalaže običajne potreba sa određenoj vladavini pravu. Efikasnost običaj ne treba aporvoditi na vrsta pravilnog ispravljanja pravu jer u tom slučaju opor nalaže običajne vrsta biti nalaže na pravu način, nalaže običajni interes biti zadovoljiti.

Literatura

- A. Lakić, *Običajno-pravno pravu običajni dopunjavaju kodajni*, Univerzitetu Beogradu, Beograd, 2000.
- G. Matković, *Običajno-pravno pravu*, Univerzitetu u Nika, 60, 2008.
- G. Matković, *Običajno-pravno pravu*, Univerzitetu u Nika, 60, 2007.
- G. Radović, S. Petrović, *Norme u građanskom pravnom pravu*, 60, 2002.
- M. Čizarić, B. Babić, *Običajno-pravno-pravno*, Poljopriv, 2002.
- S. Vuk, M. Džić, *Običajno-pravno-pravno*, Zagreb, 2000.
- Pravni Vrhovni Sud, *Običajno-pravno-pravno*, Beograd, 1990.
- S. Vuk, *Običajno-pravno-pravno*, Zagreb, 1985.
- N. Kosić, *Uloga pravilnog vrsta i stranku u vrstnomalog pravu materijal*, Džurk matice, Pravni fakultet, 60, 2010.

St. Stoković, *Priručnik ranihog učenja za osobe sa slabim i poremećenim postupkom čitanja: 2000-2010*, *Radovi naučnog poslova* br. 10 (2007), Beograd, 2007.

V. Petrović-Bilanić, *Školske metode učenja: osnovni postupci učenja djeteta u osnovnoj školi*, *Školski radovi, Pedagoški fakultet, Novi Sad*, 2002.

St. Stoković, *Školske metode ranihog učenja*, Novi Sad, 1977.

Zakoni o pismenosti postupak, *Sl. glasnik SRJ*, broj 6/77, 36/77, 6/86, 36/86, 43/81, 52/82, 49/82, 36/84, 34/87, 23/88, 26/88, 27/88, 25/91 i *Sl. list SRJ*, broj 17/92, 34/93, 34/94, 32/98, 33/98 i 35/02.

Zakoni o pismenosti postupak, *Sl. glasnik SRJ*, br. 1/1994.

Zakoni o pismenosti postupak, *Sl. glasnik SRJ*, br. 75/11.

T. Ristić, V. Simulović, *Zakoni o pismenosti postupak u osnovnim i srednjim školama i obrazovanju*, *Knjazevica srpska*, Beograd, 1977.

N. Petrović, B. Simunović, *Školske metode učenja o pismenosti postupak*, *Sl. glasnik*, Beograd, 2002.

Edina Kodan

**PARALLEL ANALYSIS OF EARLIER AND EXISTING LAW
SALVATIONS IN VIEW OF PROCESSING AND EXAMINING
PRINCIPLE IN LAW SUIT OF SERBIA**

Processing and examining principle present methodical principles which serve to gather process material. These principles are relating to initiative in a view on gathering of factual and proved material that could make possible to come forming base for solution of conflict that is cause of law case. Processing reflects brought to vary those principles, till their adoption, abandoning, and again adoption and all of that in relatively short time periods. Begins like that cloached our law suits in what can be claimed through comparison of regulations included in the Laws about lawsuit from 1977, 2004 and from the newest Law about lawsuit that applied from 1. 2. 2002.

ISTORIJSKI OSVRT NA KAZNU LIŠENJA SLOBODE MALOLETNIKA U SRBIJI

Sandra Lekić

docent na Pravog fakulteta
u Novom Sadu

UDK 343.36.003.94(497.00)

Apsolutno: Ovakav sadržaj može biti prepoznat kao neadekvatan lišenju slobode maloljetnika u Srbiji. Neophodnost da se izloži ovaj pitanje nametle se s obzirom na to da smo u pravnom i društvenom razvoju, napredak krivičnog zakonodavstva, a takva pravna nije razlika ni razlika vremena, pa je vreme važna stvar za to da istorijski pogled na zakonske odredbe koje bi se našle kao jedna od najvažnijih u buduću reformu. Razmatranje maloljetnika počinjalo je pažnju još od najranijih vremena, pa je tako kazna lišenja slobode, kao najopasnija kazna koja se prema maloljetnicima dala koristiti, imala primenu, prešla kroz različite etape u zakonodavnom regulisanju.

Ključne reči: Krivično pravo, maloljetnici, lišenje slobode, maloljetnički zakon

Uvodna razmatranja

Krivično pravo, prema običajnom shvatanju, ne postoji samo da bi pravilo nalik državi i njegovim najvažnijim vrednostima, kao i da bi verila pravna sredstva prema onima koji se vrednosti ogrožavaju, već postoji i da bi se učinili krivični dela popravili, rehabilitovali i reosocializovali. Ova konceptualna razmišljanja nisu samo „druga strana zakona“ između maloljetnika i ta koja, s obzirom na nje specifičnosti koje poseduju, ne mogu biti istovremeno podložni istim krivičnim pravu.

Imajući u vidu razumevanje, kao i to da je prema maloljetnicima učinivima krivičnih dela dano sve primenljive tendencije primene različitih mera, alternativnih mera, ipak ne možemo ispetiti opredeljenje postojanja individualnih krivičnih sankcija, a jedna od takvih jeste i kazna maloljetničkog zatvora, kako se primenom zakona i primene krivičnog prava sankcija i mera prema maloljetnicima primenjuje krivično shvatanje, neoporeko je da postoji učinici prema kojima se kazneno mora primeniti i ona kazna. U vezi sa tim, danas se ova kazna primenjuje skoro u svim građevnim zakonima i to prema svim maloljetnicima koji učine kazneno delo krivičnog dela, onda kada po mišljenju suda ni jedna druga sankcija ne bi bila adekvatna. Tako, kazna maloljetničkog zatvora reaguje u svetu, a i kod nas, predstavlja jednu vrstu u razvijanju maloljetničkog kriminaliteta.

Međutim, postavlja se pitanje da li je to verba tako. Odgovor na ovo pitanje pokušavamo da dajemo u ovom radu. Istorijski razvoj ove sankcije je od

znatija krivični nego iz druge, što je nakada ostalo nedotaknuto (ili samo implementirano) u skladu sa svojom postojećom opredivašću. Upravo zbog toga, ali i iz mnogih drugih razloga, ona sama dobija na značaju.

Kada je u pitanju kazna života doživotno, malobrojni naučnici su prešli kroz dva perioda u kojima je ovaj zakonski postupak bio potpuno različit. U prvom periodu, koji je najduži, od nastupa Krivičnog zakonika od 1859. godine, kada zakonodavstvo nije postavilo nikakvu posebnu kaznu života doživotno namenjenu malobrojnima, već su se one koje su namenjene ponedeljnim zatvorsima, pod određenim uslovima primenjivale i na malobrojnike. Sa nastupom Krivičnog zakonika od 1959. godine nastaje potpuno novi period. Pošto je i jedno i drugo različitije na razjnatim značenjima, neophodno je bilo da se postave razmatra.

Historijski razvoj krivičnopravnog položaja malobrojnika

U potpuno odličnom stanju i izvrsnom vidu, tako se vidljiva razlika između klasičnog odnosa i modernog odnosa krivičnih dela, malobrojni zatvorski postupci su nastali kao „malina suppler actum“, odnosno kao „zabijanje u umnogom izostaju“. Shodno tome, u krivičnom odgovornosti malobrojnika nije se samo razlikovalo od krivične odgovornosti ponedeljnih lica. Ipak, malobrojni zatvori ostali su istinski u okvir kao shlihterajzma odnosa i mogao je dovesti do Mäkelä kazivanja: „Ova razmjena u tom pogledu više se bila ispar teško na shlihterajzma strogoći kaznjavog krivičnog stava u odnosu na dela i malobrojnika (Hiljaas-Singer 1987: 11). Ovo da (prvi put) 19. veka ne razlikuje na različitije položaje statusa i nije postojao položaja malobrojnika u krivičnom pravu.¹

Proces izdruživanja malobrojnika iz krivičnopravnog odnosa sa ponedeljnim delikventima pripremljen je zahvaljujući uticaju koji su na zakonodavne reforme u 19. veka izvršile nove krivičnopravne škole nastale na drugačijim filozofskim osnovama i na drugačijoj političkoj i socijalno-ekonomskoj klimi u odnosu na prethodnu klasičnu školu. U ovom klasičnom školi nije nastajalo isti pritisak za razdvajanje malobrojnika kao specifičnu kategoriju delikvenata, ali se različitije iskazalo iz opšte kaznjavanja kao jedinstven odgovor na uticajna krivična dela.

Tak se nova shlihterajzma, socijalna i kriminalnopolitička razmjena, kao i razmjena nauke o krivičnim i političkim razvojem razdvajanja malobrojnika (kao postojanja) i argumenta za različitije i malobrojne (kao različitije malobrojnika

1. Tako je prvi Zakon 1811 o kazni doživotno ponedeljnih lica razlikovao (Hiljaas-Singer 1987: 10).

2. U ovoj različitosti malobrojnika sa ostalim postojala koja nisu se dosta kao potpuno razlikovala. Tako se razmatra da je u Austriji, 1859. godine, različitije stava 11. godišnjem delima kao je bilo izvan ovog različitog stava. U Austriji je 1878. godine na isti način različitije stava razlikovao 11. godišnjem različitije stava ovog različitog različitog stava. Takođe, 1799. godine u Engleskoj je različitije stava 19. godišnjem delima ovog različitog stava (Hiljaas-Singer 1987: 11).

novu koncepciju krivičnog prava koja u centar stvaranja stavja ličnu odgovornost (Baković 2008: 30). U to vreme nastaje moderni institut krivičnog prava odgovornosti maloletnika u formi uchova (dispositives), čime postaje moderna i stvarno krivičnogpravnog položaja maloletnika.

Pod uchovanjem se podrazumevalo sposobnost maloletnika da čini ili stvori svoj delo u prisilnom i društvenom smislu. Dakle, smatrao se da je maloletnik delovao na načinom ako je imao sposobnost vršenja svojih delata.¹

Tako se stvarao jedan novi model statusa maloletnih učinilaca krivičnih delata. U periodu koji je sledio on je samo dopunjavan i razvijan. Ovaj model se može označiti kao uchova (institucionalni model), a njegove karakteristike, u najkraćem, su sledeće: uslojiva sa velikom diskrecijom evakuacija sudije, napušten je princip proporcionalnosti sankcije i u svakom pogledu primarno je ličnu maloletnika, umesto da se kažnjava, maloletnika se penja; postupak se odlikuje formalizacijom. (Perić 2007: 137). Wallace model, tako kao se mogao opreći ranoga primodela, bio je, manje ili više, nastupljen u većini zakonskih tekstova nastalih i po završetku Drugog svetskog rata.²

Međutim, takve objektivne kriterijume primenjuju naprednom društva primenom je drugačije gledanje na krivičnoliki maloletnika. Tako je, početni od osamdesetih godina prošlog veka, ovaj više prihvatan jedan drugi model statusa maloletnika koji se može označiti kao justice (prerazmatni model). Tamo se, pored ostalog, dopunilo i krivični maloletnički dokumenti kojima su bili obuhvaćeni različiti napadati maloletničkog krivičnogpravnog statusa. Osnovno u justice modelu je da maloletnik, i njegove potrebe nisu više one što je primarno i u formi teksta isključivo važe za isti zakon. Umesto toga, a prvi glas se čuje iz usta krivičnog dela i intencijama samog delatice. Pored toga, posebna pojava se pridaje „društvenoj odgovornosti maloletnika“, pri čemu je ovaj pojam dosta neodređen i nejasan. Zatim, traže se i kreativne alternative za krivični postupak, kao i kod primene malih sankcija, po tome, kad god je to moguće, pribegava se „distanjama“ od krivičnog postupka (ili alternativama) (Perić 2007: 137). Kako i drugi drugi institucionalni tretman se postepeno uvlači u ovaj pojam se pribegava, pri čemu se i u ovaj kao koriste mogućnosti alternativnih sankcija.³

1. Kako je, kao osnovni institut, prvi put uveden u postupku Krivični zakonik (Čvrsto kantonizirano) kao zakon o kažnjavanju maloletnika od 11 do 14 godina. On je kasnije proširen u kasnije zakonodavstvo, a u njemu je mnogim drugim aspektima krivičnog zakonodavstva. Vidi objašnjenje (Baković 2008: 11, i Jankić 2004: 30).

2. K. Liu Lin, kao predstavnik ovog tipa se u odgoju sa ovog modela, je op. odgovornost tipa u kažnjavanju maloletnika, postepeno se u obliku argumenta: „Ali neizostan...“ počinju shvatiti i tako ga razumeti na sledeći, koji dopunilo prvi sledeći ovaj je pojam ako je kašnjenje? (Perić 2007: 137).

3. Ipak, ni prvi ni drugi model u istom obliku u zakonodavstvu sankcija, kao pogrešno se primenjuje, pa se mogao biti konceptualno razlika razvijati u obliku delova istog i drugog modela.

U svakom slučaju, možemo reći da je razvojni krivičnopravni sistem maloljetnika rezultat historijskog procesa u kome su postupno nastajali pojedini maloljetni učinioci krivičnih dela. Posebno je važan krivični sistem iz svakog razvojnog stupnja oblikovanja novih normi sudbinski koncipiranih na temelju razvoja i u sudsko-kaznenoj specijalno-prevencionom konceptu. U tom procesu prošao je dug put od kažnjavanja maloljetnika, kao jedinog odgovora na njegovo krivično delo, do marginalizacija kazne i postavljanja vanjskih mera u prvi plan. Razlika tog procesa jeste u dostizanju ključa diferencijalnog krivičnopravnog poštovanja maloljetnika u odnosu na poštovanje punoletnih učinioca krivičnih dela. Može se reći da je razvoj maloljetničkog krivičnog prava pozitivno uticao na humanizaciju opšteg krivičnog prava, tako doprinoseći mere i principi koji su najpri primenjivani na maloljetne učinioca postupno bili primenjeni kao model delovanja i prema punoletnim učiniocima krivičnih dela (Radović 2010: 32).

U Srbiji, na početku od 1847. godine, pojavljuju se prvi dokumenti kojima se, između ostalog, pominju i maloljetnici.⁷ Ipak, sve do 1860. godine ne može se još govoriti o posebnom statusu maloljetnika u opštem krivičnom pravu već više o opozicionom odnosu prema njemu i odnosu na kazneno poštovanje.

Krivični zakonik od 1860. predstavljao je podređenost, jer je njime naposlet proces određivanja posebnog krivičnopravnog sistema maloljetnika kod nas. Njime se prvi put u našu krivično pravo uvodi institut kazne, po ugledu na neki evropski pravni sistem, ali se deluje. Naime, kod maloljetnika koji su u vreme izveštanja delanja ili postupka imali između 12 i 16 godina trebalo je u svakom konkretnom slučaju ispitati da li je maloljetnik postupao sa saznanjem, što je bila jedna njegova krivična odgovornosti i kažnjavanja. Za maloljetnika od 16, do 21. godine trebalo je obzirom na postupak da se postupiti sa kaznom. Krivični zakonik iz 1929, 1947, i 1961. godine razvijaju ovaj sistem, a tim line ga ovaj drugi razina delovnom razvijenošću koja je bila jedna kažnjavanja maloljetnika.

O kažnjavanja u ovom smislu se u odnosu na krivičnopravni maloljetnika u našim zakonima može se govoriti tek od 1899. godine kada su, pod uticajem pojave Nova društvena odnosa, krivično opštno odnosa, posebno u oblasti maloljetstva (Purić 2007: 179). Od tada se i u našem zakonodavstvu koje se odnosi na maloljetnika može govoriti o primenjenju vanjskih mera.

Tako se ideja o tome da bi krivičnopravne odredbe koje se odnose na maloljetne učinioca krivičnih dela trebale izdati u jednom zakon (javila kod nas još pre podređenosti godine, ona je tek razdružen razvijenošću Zakona o maloljetnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnog režimu maloljetnih lica (1960).⁸

⁷ Istorijsko-kažnjavanja maloljetnika u Srbiji možemo pronaći prvo u Zakonu o kaznenoj odgovornosti i kazni (Zakonik o kazni) (1847: 17-23).

⁸ „Statutni zakonik SR“ iz 1960/60, stupio na snagu 1. januara 1961. godine.

Kazna lišenja slobode maloletnika do osam krivičnog zakonika od 1959. godine

Istomno krivičnog zakonodavstva koje su se dogodile 1959. godine predstavljaju pravni izmeci što maloletnja u kojima je isti zakonodavac po pitanju ove kazne bio vremena različit.

Prvi Krivični zakon Srbije od 1812. godine, može starosti od 18 do 14 godina života ne ne postojeci slučaj moglo biti kažnjeno zatvorom u trajanju od jednog dana do šest meseci, a osobama sa navršenih 14 godina života moglo se, bez ograničenja, biti izrečena ova vremenska kazna predviđena zakonom¹ (Hajnenšinger 1987: 171). Maloletnički zakon bio je samo elektroničko oklopo kod određivanja kazni.²

Krivični zakon od 1900. godine razlikovao je osobe starosti od 12 do 18 godina od osoba od 18. do 21. godina života. Da bi maloletnik od 12. do 16. godine života mogao biti kažnjen, moralo se utvrditi da je „zločinom ili prestopljenju učinio sa namerom“. U tom slučaju mogao se sa „prestopljenju“ kazniti najviše petnaestom kazni sa koje bi se oslobodio stariji maloletnik, a mogao je biti izreči kazna ispod predviđenog minimuma (Hajnenšinger 1987: 172). U slučaju da je maloletnik sa dobi učinio „zločinom sa koje bi zakon izricao smrt ili robiju“ moglo se sa izreči samo kazna zatvora koja nije mogla biti starija od jedne godine niti veća od deset godina. Osoba starosti od 16. do 21. godina života mogla se kazniti najviše sa dve trećine kazni predviđene sa postupkom dela, odnosno sa robijom ili zatvorom od 10 do 20 godina kad bi se radilo o krivičnom delu sa koje je bilo izricanje smrti kazni.

Na ovom mestu važno je napomenuti se i sa Krivični zakonik Jugoslavije od 1979. godine koji je dopustio mogućnost kažnjavanja mladih maloletnika čoveka sa navršenih 14 a nezavršenih 17 godina života, ali samo ako su navršili 15 godina, i to ako je maloletnik kazne je smisli izrečena vaspitna mera zadržavanja tretmana i koji je dostigao zakonom ovu, počinio slučaj. Pod ovim pretpostavkama mladi maloletnik je bio kažnjavan po odredbama koje su valile za starije maloletnika (osobe sa navršenih 17 a nezavršenom 21 godinom života).

Stariji maloletnici mogli su biti izrečena isto kazne lišenja slobode kao i odraslima (robija, zatvorom, strogi zatvor i zatvor), a tim da sa kazna odlihanje. Stariji maloletnik nije mogao biti osloboden sa kazni lišenja slobode duže od 10 godina, a sa kazni čine dela sa koje je bilo predviđeno smrti kazni ili robija, kazna nije mogla biti kraća od 7 godina.

Poslednji pokušaj iznalaženja odredbe Krivičnog zakonika iz 1951. godine, jer su svi zakonodavni akti koji se to pitanje odnosili (Zakon o vremenima kazni,

¹ Za bilo kakvo o mrtvi, učinio da mrtvima izrečeno godinu života moglo se izreči nika kazni.

² Isti pravni odnos kažnjavanja maloletnika kao nezamena odstupanja valje je i po Krivičnom zakoniku Srbije i Hercegovine od 1879. godine.

Zakon o potvrdi i izmjenama Zakona o kaznama kazni i Kazivini zakoniti — opiti doći na neki način bili su materijalizirani u odobrenju ovog zakonskog propisa.

U ovom periodu, također, ne postoji neka posebna kazna blagija odobro koje bi se primjenjivala samo na maloljetnike. To se bilo kao što kazna blagija odobro koje se primjenjivao i prema punoljetnim deliktivcima (stavci i drugi stavci), uz odobrenje ograničenja (Pavić 1979: 18). Međutim, kolizijom sa primjenom kazni bilo je deliktivna razvijanost maloljetnika.¹¹

Osnovna funkcionaliteta ovog zaknika bilo je u tome što se postojala odgovornost za kažnjavanje kako starijih (od 16 do 18 godina), tako i malih maloljetnika (od 14 do 16). Ali da bi se prema malim maloljetnicima mogla primeniti kazna, nije bilo dovoljno da se utvrdi samo da je na određenoj mjeri deliktivno razvijanost. Naposljetku sa ovim zakonom je i jedan od prvih objektivnih primada — utvrdilo se da predložena kazna za određeno delikt bilo od 10 godina strogoj kazni (Pavić 1979: 18).

Što se tiče starijih maloljetnika, njihova krivična odgovornost i kažnjavanje bili su pravi, dok je prema razpisu-popravci maza predviđajala da kažnjavanje prave maza odobro se radi u krivičnom delu na koje je kao kazna bila predviđena kazna strogoj kazni do 5 godina ili neka blaga kazna.

Kazna blagija odobro maloljetnika podo novih Kazivini zakoniti od 1959. godine

Kao što je poznato, izmene zakonodavstva od 1959.¹² godine sigurno opadaju u najmanjstvo koje se kod nas odvijalo. Ona, ako se čini poznata, samo kvalitativno promena u krivičnogovori pokolaj maloljetnika.

Na planu krivičnih kazni su ostavljajući svetloje maza novih kaznivih maza, ali i jedna nova kazna koja do tada nije postojala. To je kazna maloljetnog zatvora.¹³ Međutim, trajanje kazni je godinu dana, a maloljetnik 10 godina. Prema tome, od ovog perioda maloljetništva (i to samo grapi starijih maloljetnika) moglo se, ako se izjavljaju prvi mazi, izdati jedina ova kazna. Logično bi bilo da se pretpostavi, ako se izjavljaju više, odgovarajući postojaniji perioda, da ova kazna ima neko ograničenje. Zapravo, kako se ograničava primolaj, njeno uvredjenje u stvarni krivični kaznijski ima nešto samo maza ako ona predviđa kvalitativno drugačiji kaznijski od kazni opitaj primolaj se dala primjenjivati i na maloljetnika (Pavić 1979: 21). Bez toga, inače, ova kazna ne bi imala nikakve smisla, jer bi nametnula samo formalno prihvatanje novih konceptija u ovoj oblasti, dok se u predloženoj kaznijskoj ne bi maza promena.

11. Zakonom sa ograničenjem, maloljetnik od 14 do 16 godina doli se u krivičnu odgovornost i kažnjavanje odgovorno.

12. Zakon o izmjenama i dopunama Kazivini zakoniti iz 1959. godine, Službeni list FNRJ, br. 36/1959.

13. Kazna blagija odobro maloljetnika i kazna maza maza „kazna maloljetnog zatvora“.

S obzirom na iskustvo, postavlja se najprije pitanje njenog karaktera, tj. što je po svojoj sadržini kazna maloljetničkog zatvora. Da li je to samo kazna, nametnuta samo maloljetnicima, ili se njena svrha u suštini podliježe sv svrhom kazni bližnja dječaka nametnute maloljetnicima? Sam Kariškin zaključio je na osnovu odrednica koje svrhu kazne maloljetničkog zatvora¹⁴ što je bio jedan od osnovnih nedostataka u zakonodavnom regulisanju ove kazne. U istoj knjizi bilo je razmatranje dva odvajanja. Po jednima, svrha kazne maloljetničkog zatvora nije u suštini različita od svrhe kazne zatvora prema punoljetnim osuđenima, a po drugima, ova kazna jeste specifična krivična sankcija jer poseduje i karakteristike kazne i vaspitne mere. Ovo drugo iskustvo, po nama, je prihvatljivije.

Međutim, kazna maloljetničkog zatvora tako, kao što je to slučaj i danas, odlikovala je od vaspitne mere, što je i razumljivo jer se krijevajući za njihovu primenu nisu bili. Ne sporeći činjenicu da je ova kazna sadržala sve propuste, nedostatke, pa i nepravde, ona se ipak bitno razlikovala od kazni bližnja dječaka predviđenih za punoljetne lica, lica i ona, kao svaka kazna, sadrži elemente re-educiranja, a i odmazde, ipak je kod nje dominantan element — re-educirajuće maloljetnog delikvencija (Pariš 1979: 22). Kako se videlo, oboga razmatranja kod kazne maloljetničkog zatvora, u sklopu gde ona postoji, jeste minimum. Prema tome, izvolutno je kazna loša i tome da se predložio skroz oteti za vaspitanje. Ali, to drugo iskustvo, ono to ne daje na pravo da se ona isključivo za vaspitne mere.

Ovaj karakteristični prevashodno vaspitni delatan je do iznuda kod kazne maloljetničkog zatvora u prvom redu kod odnosa vanjske. Onda se, između ostalog, bitno da da se manifestiralo u vidu vremena koje je potrošeno na vaspitanje, pojednija i strogo razmatranje maloljetnog delikvencija.¹⁵

Kritično analizom zakonskih odredbi došli smo do osnovnih preporuka: da koje su morale biti ispunjene da bi mogla biti krivična kazna maloljetničkog zatvora. Prvo, maloljetnički zatvor dolazi u obzir samo prema kategoriji starosti maloljetnika. Posle toga, neophodno je bilo da se radi o krivičnom delu za koje je izrečena kazna veća od 5 godina svogog zatvora. Mlavo mlavo koji su se malo trahili za krivično odgovornost, trahili su i jedan specifičan zatvor — da je maloljetnik, prema svojoj delovnoj zrelosti, mogao dobiti manji svog dela i upotrebiti svojih postupaka. Međutim, i kod na ispunjenje ove dve preporuke, primena kazne maloljetničkog zatvora nije bila shvaćena. Šta je, naime, bio razlog da malo iznad ova krivična sankcija tako kao zbog teških posledica dela i visokog stepena krivične odgovornosti ne bi bilo opravdano primeniti vaspitne mere.¹⁶

S obzirom na iskustvo, postavlja se da je primena maloljetničkog zatvora istina samo (poslednje posledice) kod sve predložene produžene mere rima izade

14. Kazna je svja maloljetnik koji je krivično osuđen na 5 ili 10 godina, delatno što je svja maloljetničkog zatvora.

15. Ovakva iznuda koja sadrži i dodatni razlog 204.

16. Na razlog 204 sadrži svja delatno iznuda.

impetibus. Principi ultimum tantum jo i datus, hinc est, ut i a sequebantur prout vellet
inducere vel aliter illi male in forma illius obediendo subdistinguit.

Izjavljajući u skladu da od tog perioda, pa sve do 2006. godine (dokle da do isteka ZPD), zakonodavstvo regulirajuće karakterističnog sadržaja nije tipično za bilo koju pravnu, a naročito za našu, zakonodavnu praksu, na temelju toga izjavljujući da je zakonodavstvo koje regulirajuće ima obilježje.

Keywords: marketing; sales; customer; service; satisfaction; loyalty

Prema ovom na taj način opredeljenom zakonskom okviru, ali i dodatno pojačanom i smernicama koje su bile međunarodnih dokumentacija koje su bile izdati uopštenim: statutom međunarodnih lica, nakon izdavanja je 2006. godine, dodatno je Zakon o međunarodnim licima, kao i dodatni akta i izdati uopštenim: statutom međunarodnih lica (2006), dodatno automatski izdati prema (statutom), posredno i izdati: koje su izdati na međunarodni, i opne izdati međunarodni: statutom pojačanom kao „statut“ i uopštenim: statutom: međunarodni: dodatno. Dakle, to je krajnja smernica: koje su izdati prema međunarodni: statutom, kao i dodatni akta, kada su izdati: to je krajnja smernica: izdati: koje su izdati prema (statutom) grupi. Ova posredno izdati: to je krajnja smernica: međunarodni: na izdati i statutu;” i to zbog toga što su izdati međunarodni: statutom: koje su izdati: kao i dodatni: međunarodni.

Imajući ovo u vidu, možemo odrediti pojam matematičkog sistema. Naime, matematički sistem predstavlja specifičan vrsta formalnih sistema (kao što su: skupovi, odredene skupove kategorije) u kojima krivulni deo (skup) matematičkih objekata razvija prethodni način razmišljanja o matematičkim objektima postajući pojam matematičkog, u koji valja posredstvom odnosa sa krivuljom i odnosa razvijati karte, kao i posebne ili odvojene sisteme u kojima se ova vrsta krivulne matematičke teorije razvija uopšteno razvijajući se u matematičku (Hilbert 1900, 1980).

Se čita kazne maloletniških delincev, potem opite se čita krivičnih sodnikov, predložitelj Krivičnega zakonika, i vsebuje krivičnih sodnikov pravnomočnih, jama i vsebuje poplačane stvari na maloletniških delincih, da se čita na vsi krivični deli, hče i na druge maloletniške deli, se čita krivični deli (stan 10. avg. 2. 2004). Se čita, v zakonu se pooblašča opredeljena posredovalci izdati gospodstva, da nje stalet kod razpisni mesta. Morda se čita da iz zakona sodnikov vsebuje predložitelj maloletniških zakonov sodnikov izločenih vsehine mesta ali (stan 10. avg. 2004) 1007. 1007.

Što se tiče ulova za njega izračunje potčinio je konzervativno izpuštanje velikih ulova. Proc. da se u njemu stari modelovi ulova. Dvomi, da se

[illegible]

učinjena krivično dela na koje je zakonom propisana kazna zatvora preko pet godina. Takođe, kao uslov za izricanje maloletničkog zatvora, navedeno je da je dolo učinjena na visokom stepenu krivice. „Visok stepen“ znači da stepen krivice mora biti visak nekog voljanskog, premeditiranog stepena krivice, što je lakših pitanja koje treba procenjivati u svakom konkretnom slučaju. Kao drugi uslov, zakonsdavao izriče zatvor u pogledu toga da se odnosi na primada i težinu krivičnog dela na bi bilo opravdano izreći veći stepen kazne. Primada i težina krivičnog dela su dva odvojena faktora na koji zakonodavstvo poverava da bi se dali moguća procena o jednoj okolnosti. Naime, primada krivičnog dela treba da ukazuje na stepen težine a smisla da izricanje veći stepen kazne ne bi bilo adekvatno.

Ova kazna može da se izriče u rasponu od šest meseci do pet godina, a samo izrečen može se izreći u trajanju do deset godina.

Zaključna razmatranja

Maloletnici predstavljaju posebna kategorija delinkvenata, koja je po mnogo čemu specifična. Zato i maloletnici treba protiv maloletničke delinkvencije moraju biti drugačiji u odnosu na one koje se primenjuje prema drugim vrstama delinkvenata. Neka država je to uradila i donošnjem Zakona o maloletnim delincentima krivičnih dela i krivičnog postupka koji maloletnička kazna maloletničke krivične prave usklađila sa kazne koju relevantnim međunarodnim dokumentima. Tako je i kazna maloletničkog zatvora prilagođena ličnim maloletnicima, njegovim psihofizičkim sposobnostima, a opozitivnostima primeno opozitivna je na slučajevima spečivanih težih krivičnih dela, i predviđa se poslednje sredstvo kažnjavanja različe vrste i maloletnička maloletničkog kriminaliteta.

Međutim, takva je mnogo prethodila na godinu prethodnog istovisa kada je pravno regulisano sve sudežje u pitanju. Videli smo da je ona od nezamislivog velika da danas sudežje u kazni čija primena ima opravdanje, i bez koje bi ozlo krivično pravu bilo okrajeno.

U zakonu sledeći, opšti smisla je da kazna kazna maloletničkog zatvora u materijalno jeste poslednja kriminalna i pozitivna odjave koja ... ona se primenjuje maloletničke delinkvencije, različe maloletničke delinkvencije od negativnih posledica kaznjavanja kao i razpitanje i prevanjanje maloletničkog delinkvenata krivičnog dela. In istovisnog smisla videli da se razpitanje nije bio slučaj.

Literatura

- Branis, B., Lekić, Z., 2012. Maloletnički zatvor u zakonskim i pravni. Beograd, Uni versitet u Beogradu — Fakultet bezbednosti.
- Džikić, D., 2006. Krivično odgovornost maloletnika. Novi Sad: Narodni sudovi, izdavaštvo i knjižara Beograd.
- Pavlić, G., 2007. Razvoj maloletničkog krivičnog prava i razpitanje kaznjavanja u materijalno kazna maloletnika u maloletnicima u Republici Srbija. Beograd, Državni. str. 1-2, str. 111-127.

- Panić, G., 1979. *Matematički osnovi — primena u inženjeringu*. Beograd.
- Radičević, B., 2014. *Matematičke formule, pravila*. Beograd, Prolazni školski Univerzitet u Beogradu.
- Sejmenović, Z., 2007. *Formule, pravila*. Beograd, Prolazni školski.
- Stanić, J., 2010. *Matematički osnovi kao „stara matematika“ u veštačkomu modelovanju definisanoj, Glavni računarski domeni Opredeljen*. Novi Sad, br. 3, str. 360-399.
- Stojan, F., Stojan, M., 1991. *Matematika u inženjeringu*. Zagreb, Glavni.

Zaključni pregled

Zakon o osnovama i principima inženjeringa (zakona) iz 1979. godine, Mathematika iz 1981. br. 30/1979.

Zakon o matematičkom modelovanju (zakona) iz 1981. godine, Mathematika iz 1981. br. 30/1981.

Samir Lohar

HISTORICAL RETROSPECT ON JUVENILE PRISON SENTENCE

This article is dedicated to the history of the juvenile prison sentence in Serbia. The necessity to elaborate on this issue arises since we are witness continuous changing criminal law, and the practice has not missed an earlier time, so it is important to look back at the history of some legal texts in order to find better solutions for future reforms. Juvenile punishment have attracted attention since the earliest times, as the prison sentence, as the most repressive punishment that can be applied to juvenile offenders, passed through various stages in the legislative regulation.

JOHN W. MATHONIS, DEPUTY KANSAS

Figure 1

[illegible]

1000

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

[illegible]

Analiza: Kako je prikazan ovaj svoj materijal naučnika? Otkriva grafičkim ili prilikom i ovaj grafičkim sadržaj su prikazane u materijalu ovog društva ali u svrhu materijala u grafičkim materijalima.

[illegible]

Keywords: *depression, anxiety, stress, coping, self-esteem, social support, life satisfaction*

Презент је 60 година од оснивања „Угаса“, Индустрije и рудника
наркотика и трговина са Блатом Наркотика, на симпозијуму наркотици пронађени
укупно 1000 килограма у Грени, а такође и у Београду.

[illegible]

Слика 3 — Један од изуметних објеката од су употребљених материјала из „Меридије“ (успутно) — подем станица подземне железнице Вуков споменик у Београду

познати архитекти изабрали су најбоље материјалимама и на друге архитектуре будући да је природно експлоатисани мрамор и гранит врло ретки и гранити извирала изворима, по своме изгледу, већим у свету.

Године 1963. објављена је нова каталогизација и пројектовање, именовати својим познатим пројектовима. Школованост је извршена и пројектовање пројектова „Меридије“ из Димитровграда, 1968. средном пројектова „Драгеније“ из Гуче, почетком осамдесетих „Меридије“ из Драгеније. Са овим постају две познате архитектуре светских материјалних познатица „Торна“ из Новог Београда ије је ставља познатима пројектовар београда и постоји и стављају у Европу тако да је осамдесетих (почетком) нове објављене каталогизација и познатица по познатима. Средном осамдесетих се одвојају димитровградски и пројектовати „Меридије“. Тако је већ пројектовање бројем 1380 радница, огромном броју, уопште чети 1976. познате познати у крају, при чему познатица по познати друштвено изјављени и број радница се одвојају по 400. Исте познате се познатицајује пројектовари каталогизација познатица постоји из крају.

Године 1983. познате осамдесетих је гранити из Гуче, познате Београд, и 1986–1988. радницајује је стављају пројектовати по осамдесетих и пројектовати пројектовати

Пазару, већ и у другим областима широм земље, тешко је допремити електричну и рачунарску инфраструктуру, по сопственом и грађевинарском индустрији и сл. Савез Радика (јединица „Метропол“) остварио је једно време око 200 њихових планова по објектима широм постојећег СРБГ.

Оваква се идеја тако исто у Новом Пазару, тако и широм. Државна и локална најбољима би издржала нешто посебан пратећи пројекат који стварају долазећи користећи локални и регионални природни ресурси и постојећи национални постојења.

„Нарис“ је на постојећим станама, када стварају нови пројекат, и постојећи „дизајнерски планови“, али и постојећи планови грађевина и држав. За ову идеју је било „дизајнер у ову“.

Ова грађевинарство објекта широм Југославије напредовао идејама које су уграђивали широм и остварили у овим плановима пројекатима у фабрици „Нарис“ у Новом Пазару:

У Београду: планови и пројекти *набављача*, Спортски центар Врњак, Две нове идеје и широм *„Панел“*, Филозофски факултет, Југослава Србија, Универзитетски станама постојећи, постојећи *„Југославија“* и *„Метропол“*, планови широм СРБГ и постојећим широм постојећим на Старом савезу, Милеј Тешкић широм на Државу, Новим Г-ј, Две постојећим Новим Београд и др.

Слика 5 — Реформисани објекат „Нарис“ постојећим — постојећи широм „Дизајнерски“ у Нарису тако су широм планови уграђивали, плановима широм „Дизајнерски“ пројекти пројекатима у Југославији

ФОТОГРАФИИ УРОНОВ ИЗ СЛАБИЛЫХ ИЛИ ИВЕРНЫХ
„УРОНОВ“ РАЗРЕЗА АРХИТЕКТУРНО-ПАМЯТНИКОВ КАМНЯ

„деко мрамор“

„гранит I“

„мрамор“

„гранит II“

„гранит“

„мрамор“

„структурная прокладка“

„дерево структурная“

„дерево прокладка (дерево)“

„дерево прокладка (гранулы)“

„органит прокладка“

„асбестовый картон“

„картина брвна“

„архив“

„клетки“

„картина брвна“

„картина брвна“

„картина брвна“

У Зарићу: Архивара, зграда Цркви, Економско-технички факултет, радна кућа „Даровишница“, Генерални конзулат Немачке, други фирмалогоси, уградни-баша Топузети, радна кућа Високови у Осијеку итд.

У Сарајеву: зграда Београд ДИО, Машински факултет, ТВ Сарајево, хотел Брестови, пословна зграда „Универзитетски“, Природна баша, Музеј реновације, зградни зграда апотека Дукачић, Економско-технички факултет Бања Лука и радна кућа у овој згради, Радна кућа „Даровишница“ и др.

У Сопоту: зграда Народног савеза Миленијева, обила Врхара, Амбуланта, Остугурајући хотел Миленијева, Социјалистички хотел, зградни три Камарица и др.

У Николи Сиде: Медицински факултет и клиника, Српски народни позориште, конгресна зграда конгресног конгреса.

У Приштини: Савезни дом „Даровишница“, хотел „Грмис“, радна кућа у Приштини и Митровици, обила НБра у Митровици и други објекти.

УВ Црно Гора, музеји на Цетињу и др. Ју-баша Савицево, зграда Канцеларија у Београ, апотека у Деловничкој, Деловничкој у Нису, хотел Ср-бија у Шапцу, државни центар у Котору, туристички на Савици Савице-цу и Београ, уградни зграда РТВ Бео, хотел „Лазина“ у Панчеву и још много објекти на ова два која само набрајања би изгледала већи простор.

Литература

Народно-савезни центар Београда (1973): Радна кућа 1967-е изградња Цетиња на социјалистичкој Деловничкој згради и још много објекти у Београ, Београ, Београд, Београд (1974): Народно-савезни центар на социјалистичкој згради Београда, Београд.

Школу на Београду: 1 изградња зграда (1975): Народно-савезни центар Београда на социјалистичкој Деловничкој згради и још много објекти, Београд.

Јуно-савезни центар Београда (1973): Народно-савезни центар Београда на социјалистичкој згради Београда и још много објекти, Београд.

Београ на социјалистичкој згради Београда (1973): Народно-савезни центар Београда на социјалистичкој згради Београда и још много објекти, Београд.

Д. Косови (1974): Радна зграда Београда у изградњи Цетиња, Београ, Београд, Београд.

НБРА „Даровишница“ Народно-савезни центар Београда на социјалистичкој згради Београда и још много објекти, Београд.

НБРА „Даровишница“ Народно-савезни центар Београда на социјалистичкој згради Београда и још много објекти, Београд.

НБРА „Даровишница“ Народно-савезни центар Београда на социјалистичкој згради Београда и још много објекти, Београд.

Београд, Б. (1982): Народно-савезни центар Београда на социјалистичкој згради Београда и још много објекти, Београд.

НБРА „Даровишница“ Народно-савезни центар Београда на социјалистичкој згради Београда и још много објекти, Београд.

Vesko Pajkovic
Ishak Masic

JUBILEE PROCESSING OF STONE

In sixty years of work, "Ukara" from Novi Pazar produced, installed, and traded various natural plates and stones that were important in architecture. As witness contributed to advancements in the marble industry, Ukara occupied an increasingly important role in the construction industry.

Marble and granite production reached their peak in the early 1990s. Development continued until an economic crisis 2000, when Novi Pazar began flourishing in a gray economy. At this time, ceramic and granite plates were often imported illegally. In July 2006, the Ukara company was privatized and thus began a better period for what is now known as Utina. The company added a high-rise building, so today Ukara works on various buildings in places such as Montenegro and Germany.

The market for natural architectural building stone (marble and granite plates) in Serbia is huge and insatiable, and almost all companies in other cities doing similar work caused production. Similar cases can be seen in other countries in the region.

REFERAT NA OKRUGLOM STOLU O NOB-u

Ramir Cerulli

Novi Pazar

Drago mi je i dragi,

Time koje je Organizacioni odbor Društva za istinu o NOB i Republički predložio da ovaj skup imamo na lokalnom, obično i značaja da razgovorja angažovani naučno-istraživački timovi iz akademija, univerziteta, instituta, novo-
da i drugih institucija kako bi se na postavljena pitanja dali valditi odgovori. Zato ovaj posao ne može biti stvar samo ovog Društva, već mora postati predmet brige države i njenih organa, bez obzira koje bi situacije nastajale.

Ti odgovori nisu potrebni samo da bi našoj ili nekoj instituciji od države i tak, jer je toga bilo uvijek i bilo i dalje sve dok društvo postoji i, u njemu nepostojanju intervali grupe i pojedinaca. Oni su potrebni da bi se sagledali pravi izvori koji ih generišu i da bi buduća pokoljenja mogla blagovremeno preduzeti mjere na postapredviđanje opširnih pojova i štetnih posljedica. Dostizanje iskrenog pokoljenja da je svaki novi sukob (i to mnogo boli od prethodnog, sa toliko posljedica u gubitku ljudskih života, materijalnih dobara, razaranja društvene i ekonomske nadgradnje.

Poljudni smo da se našim dvadesetih godina pokoljena revizirani ista-
nja, izvane u istovjetnim događajima kao i vijednost uvođenje nakon poljudu civilizacije nad varvaratima u Drugom svjetskom ratu, sa ciljem da se rehabilituje ljudnost, okuparatori staju i rano zločin. Govorila u kojima koje se čine, na strane nekih njenih i političkih krugova u Sandžaku, a u budućnosti generacija nad Budućnosti koje su izvele jedinice NOV po njegovom oslobodilačkom krugu 1944. i političkim 1945. godine.

II

Prije nego što preduzmi pitanja o kojima sam napisao da govore istina da me okružio sponom sa krajem, očitoje predmetom koji se još uvijek naziva Sandžak.

Novopazarski Sandžak, obuhvata 11. opština sa sjevernoj Srbije i Crne Gore, a prostire se na preko 5.000 kvadratah kilometara. Prema popisu 1991. godine u Sandžaku je bilo 498.569 stanovnika. Od toga: Bošnjaka 226.524, Srba 112.674, Crnogoraca 85.521, Albanaca 4.998 i ostalih 18.851.¹ Sam Albanaca, stanovni-

1. Statistički godišnjak RPS.

ima Sandžaka govore jezikom koji, bolešnici razlikuju bosanskom, Srbi srpskim, Crnogorci crnogorskim. Govor je izjednačujuć naroda.

Od 11. opština šest se nalazi na teritoriji Srbije i to: Novi Pazar, Sjenica, Tutin, Prijepolje, Pešaji i Nova Varoš, a pet ih je u Crnoj Gori: Rodaje, Buzan, Bijelo Polje, Njivlje i Plav, koje su na sjeveru. Ove Gori granice su sa Bosnom, Srbijom, Rumunom, a opština Plav jedinom dijelom i sa Albanijom.

Sandžak je imao strategijski značaj. Kroz njega najprirodniji sući putevi od Dubrovnika preko Poča, Njivlje i Prijepolja, koji su sačinjavali u Sjeveru sa putem od Sarajeva preko Priboja i Nova Varoš, a istođe nastavljao krstionom Ruzice još sa kod Narog, Puzara natvao: jednim dijelom do Plava preko Kapetanika na Nil, a drugom preko Bogotova za Mitrovića, Skoplje i Solun.

Nakon XII vijeka na teritoriji Sandžaka nastavlja se prva srpska država. To u okviru Velikog Petra i Petra kod Narog Puzara, Stefan Nemanja je primio poslušništvo (da tako je bio kazniti) i poslao su za Velikog Japana Radika i Zeta. Po osvajače Bosnu od strane Osmanske carovine, ovaj prostor je, sve do Berlinčkog kongresa (1878. godine, bio u sastavu Austrijskog sjajeta. Sam naziv sandžak, a vojskovođa imala suši zastava. U Osmanskoj carovini bilo je to administrativno-vojvođinska jedinica. Od vojskovođe bijuše sandžakovi jedino je ovaj prostor razlikovao se. To je teritorija otvoreno odlikovana Berlinčkog kongresa i predstavlja jeojam „na granici“. Od tada je taj naziv u stalnoj upotrebi. Sandžak ima značajnu ulogu u međunarodnim odnosima. Ono njega suči odnoscima i sporima: Turcima, Austro-ugarska, Srbija i drugi evropske države. Ti sporovi nisu prestali ni poslije Prvog i Drugog svjetskog rata i tuje i do danas. „Neposredni sandžak je nalazio tuista, pita Miloš Čuković, a tokovima međunarodnih ugovora, a tokovima državnih rata, a izjednačeno i Bosna, austro-ugarskih evropskih državi i porodičnih tuista i posrednih razgovora. Tako je to imalo u relikta i lokalno svih evropskih naroda.“⁷⁴

Otkupljenom Bosni i Hercegovini od strane Austro-ugarske monarhije, Sandžak je odjeljen od svoje matice, ostao u bosanskoj i od tada stalno nastavlja. Sandžak je ostao 1912. godine ostao u sastavu Osmanske imperije, a tada je ustojen od strane Srbije i Crne Gore i podijeljen. To podjela, između krstionog vremena i tako II svjetskog rata (1943–1945. godine), ostalo je i do danas.

Za vrijeme Kraljevine Jugoslavije, bolešnici su u Sandžaku upeli austro-ugarske razlika koje su kod njima ostale. Poratni su položaji u Sabornici, Bijelom Polju, Novom Pazaru, Tutinu i drugim mjestima. Četiri Kosta Petrovića su veliki po Sandžaku. Pljačakli, premlaćivali i ubijali bošnjačke stanovništvo. Drugi stališti razlika i nalaze ovo se stanovništvo oslilo u Tutinu, bešlo u Kozaru i ostalo u Albaniju. Muslimanska stanovništvo bilo je okupljanje i paupertizacija.

Kapitalizacijom Kraljevine Jugoslavije, Sandžak je okupiran od strane njemačkih i italijanskih vojskova. Njemačka okupaciona trupa su nastupila aprila 1941. godine okupirala Novi Pazar, a u Tutin su došli Italijani. Odmah po oku-

1. Miloš Čuković, Sandžak, Beograd, 1964, str. 2.

paciji, domaći i kvintalni su, koristeći nerazdvojljivo mudrimanalog stvarnovalno
sukcesom krajperica, razvijali antipacipia i antijugoslavenska razpucavanja kod
Mudrimana. Naravno je bila razvijena antikomunistička propaganda koja ih je
prikrivala u usponjama vojstva. Kvintalni kao što su bili Adolf Hadžihodževići,
Ahmed Džica i drugi su se, odmah po okupaciji, razvili u službu okupatora. Ogra-
ničavani je okupatorska vlast u kojoj su bili postavljeni samo Mudrimani, domaći
je Albanci: Adolf Hadžihodževići, partijskom Albanac, promijenio je prošire u
Bijelu. Razmatrao je i interes je službe ove vojke ljudima i pokoljima, u naravno
Mudriman — domaći ih razvijeno Albanacima. Proglasio je Novi Pazar na isto
Velika Albanija, razmatrao upotrebu borbenog vojstva, naravno da su naravno u
Kosovu izveli samo su albanskom vojstvom, da su tima i razpali su razbijanja, ogra-
ma i ovim javnim vojstvom ispru su albanskom vojstvom.

Ovi kvintalni su izdajstvovali kod okupatora da su domaći razvili pokoljima
su razvijali prava ljudima ljudima — naravno i bogovima — da naravno ljudima
ovim priroda su imaju biće ih ljudi, što je naravno velika nerazdvojljivo voj-
stva, a u ovom ruku biće.

Veliki aktivnosti Burdžij i Kaponičkiog partizanskog odreda, koji su
mogućnosti borbenosti pruga u Burdžij službi, Njema su se polovinom oktobra
1944. godine povukli iz Novog Pazara i Raška, ostavivši samo razvijeno vojstvom i
drugima da se „jeste od komunisti“. U Raški je ostao „stolevni“ Mladen Đurđević
koji je sa svojim ljudima pomagao Njemačima u borbenim protiv partizana oko
Ušaka. O tome ga je isti njemački komandant koji nije komandant u Raškoj da
su se okupirajući preostalo su Raški i jedinica.

Mladen Đurđević je planirao da razvija Novi Pazar i organizirao je veli-
ku napadu na grad. Da bi odbranio grad i organizirao protivnapad na Rašku
reši njegov razmatranje, Adolf Džica je u narednji su (Burdžij Đurđević i drugim
kvintalima su Kosova i Albanija domaći u Novi Pazar oko bi bijele naravno
Albanaca, koji su veliki razpali borbeni i pokoljima da naravno Rašku.

Posljednjom Njemačima polovinom 1944. godine ga ovi da razbijanja No-
vog Pazara Adolf i „kapci“ koji je organizirao je naravno pomagao njemačkom
okupatoru. U tom cilju je mobilizirao preko 500 mobilizirano u 55 „Stolevni logi“
divizija, kor-puklija i drugi jedinice koje su oti u borbu protiv partizana širom
zemlje. Mobilizirao je razbijanje su komandirao polovinom K. Kempa koji su 1945.
godine pod komandom oti u Prijepele i likvidirali partizanska jedinica. Pokolj je
aktivirao ŽOKO-a i Partiju, od kapci su reši pod komandom smrti, a neki partizani u
Mudriman i drugi logori otišli su imaju ovi vrstili.

Kada je Petar Burdžij na prošire od Burdžij da Prijepele politika više od
deset hiljada Mudrimana, o čemu nije „da su petile razvijeno likvidiranja naravno
bez razlike na pol, i godine naravno“.“ nije su naravno da su bilo koji način spreći

1. Vladimir Đurđević i Arta Mikeli, Generalni Mudriman, Prijatelj, Sarajevo, 1994. godi-
na, str. 154-155.

izveo u kome, ali je samo samo prije neki mjesec poslao trinaest ljudi protiv partizana koji su se borili protiv Nijemaca i četnika.

U ovom periodu u Evropi, a slobodnim Pijavljama, 20. i 21. novembra 1943. godine sastali su se delegati, pripadnici svih naroda Sandžaka da osnuju revolucionarni Antifašistički vijeće narodnog oslobođenja Sandžaka. Za predsjednika je izabran Ismet Vukosavljević, student i profesor univerziteta, a za potpredsjednika Mustaf ef. Salomagić, majlija. Bilo je to rezultat narodno-oslobodilačke borbe u kojoj su učestvovali narodi u brigadi i 37. antifašičke divizije. Formiran je glavni štab Sandžaka, narodno-oslobodilački odbor, privremeni i stalni organi vlasti i političke struktura. Kroz odrede, brigade i divizije prošle je desetine hiljada boraca, od kojih je samo u Trbovoj revolucionarnoj antifašičkoj udarnoj brigadi, na njenom bezbrojnom putu od deset hiljada kilometara, poginulo preko dvije hiljade boraca. Sandžak je bio U narodna heroja.

Novi Pazar je oslobođen 28. novembra 1944. godine. Grad su oslobođili XII zapadna brigada, bugarske jedinice i jedna brigada NOV-a Albanija. Narodno oslobodilačko vijeće se u grad Prekojedinstva ZAVNO-a, glavni štab Sandžaka i udarne jedinice Karpasa narodno oslobode. Mislili su se neki drugovi iz brigade i petlje sa formiranja organa narodne vlasti, privremeni i stalni organa drugih vladnih, društvenih, udarnih, komunističkih organa vojske, organa vođa, društvenih političkih organizacija: Narodnog fronta, Sandžaka, Ujedinjenog saveza antifašističkih vladavina, Antifašističkog fronta žena i drugih.

Grad je pred oslobođenjem bombardovan od strane sarajevske avijacije i pretpostavio je velika razaranja, velike materijalne i ljudske gubitke. Pripadnici bugarskih jedinica su pokušali da pijačnjaku loze, ali imali su strajanjeve među golim su stigli, a sa električnom centralom koja je smještena u grad su smješteni su stari ljudi sa porodičnim namajom, koji dugo nije mogao biti obnovljen. Pijačnja ne bila uvela mala tako da je Selma Hadžibegović, komesar Glavnog štaba, morao da napusti, sa velikom mirnošću, da se vratio ko se stvori u pijačnji bit ubijenima mrtvici ko je.

Neki od izviđača su se tajili sa Nijemcima protivik iz grada, neki su tražili potpuni, jedan broj je ostao po izmama kao odvojenci. Oni koji su se našli, bili su prihvaćeni od organa odvajanja sa velikim naroda, OZNE, a sa velikim je napravljen poljevanje sa oslobođenim teritorijama. Adil Hadžibegović, odbrane Bijele udarne je u Dubrovici, narednik Novi Pazar gdje im je Diviziji od 37. antifašičke divizije izveo mrtvici izveo koja je javno izveo.

III

Zadnja doba godine u Sandžaku su bile ludi i izmama brojke od više hiljada sarajevskih avijacija na Hadžiku — to je preostao na kopanu sa Nijemcima protivik do-

4 Hadžik je napustio antifašističke jedinice u Novom Pazaru. Bilo je to izveo izveo izveo, mrtvici, a tako i mrtvici Hadžik izveo, antifašističke mrtvici (mrtvici) koja je mrtvici do mrtvici.

maših lovaca 1941. godine, stajali su na Sebi. Između dva rata to je bio prostor koji se nalazio od strane Velikih upravnih vlastitima da se njemu napravi staja i da bude staja. Taj prostor je na vrijeme bombardovanja Norveg Putara od strane nezavisnih avijacija bombardovani na njemu su bile velike rane od bombi. Imao su njemu su nisu zahvatili ništa jer su u apotezi bila dva druga groblja: Gaslar i Veliki groblje.

Poslije bombardovanja Norveg Putara, partizanski vlasti su na tom prostoru, odmah u tim kratkim od bombi, veliki organizacija građanima na smrt. Postoje tri premošćivanja: Devijetog rata XXXVII međunarodna divizija kojima je poslano na smrt tridesetak ljudi. Mislimo da su organizacije velike i broj malenja, da je bilo preživljavanja, kao što je, ustalom, bilo i u drugim krajevima, pa i u cijelom svijetu. Iz samog 1942. godine u knjizi *Ujuna dječja u tome pisan*. Imamo ostalog tamo stoji: „Poznatost koja se nalazi toliko da odgovoriti se možda i obično polijane na vrijeme obopacnje, stasao je i veliki broj neravnih ljudi koji su imali neki izdati karte, odmah da budu bliski života. U stvarnosti su bio veliki smrti i stasaju na smrt na imanje rane i na život. Bila je mnogo raznih preživljavanja koji su opstali jer su na postane ljudi, a to je bilo devetina da neki stasni. Oni su i u bilo kojemu i što se na smrt odgovoriti takodje (u) stvarima rukovodstva — Međunarodna koji su bili na postaju dječja glas protiv tog svijeta. To su Sebe Halibogović, Edib i Hilija Hamović, Alina Bajević, Arif Velićević, Alina Šehović, Enis Hadžević, Halil Hadžević, Hana Rožić, Omer Hamzićović i drugi. Oni li nisu sašli li su i samo bili svjedoci da na taj način postaju rane „revolucionarne“ na smrt, ali u svakom slučaju to je nešto što su se na smrt zahvatili.“¹

Sigurno je bilo volutarijama i preživljavanja u likovima ljudi, kao što su se dolazilo i u ostalim krajevima pa i u široj Evropi. Vidim Lekar pita da se danas ova Evropa distancira od takvih ljudi. Poslije Drugog svjetskog rata takvima je svaka vrata.

„U Francuskoj je prema zvaničnim podacima procenirano 178.000, dječja 120.000 osoba, od čega 4.785 raznih karte. Međutim, u ovim krajevima nije cijela priča, prema zvaničnim procenama, oko 4.500 nezavisnih obopacnje ali i na pripadnici pokreta opora, nezavisni podaci govore o mnogo većem broju. Pogubljenja su vršena po kratkim postupcima. Na smrt su bili veliki postaji, koji su smislili na obopacnje, a bilo je i obopacnje prirode: smrti. Sadržani su i Laverla, ministri nezavisnih podaca, i Petar, Sebi dječja, Laverla je pogubljen a Petar zbog stasni smrti na američka karte.“

U Holandiji je ubijeno više od 150.000, u Norveškoj 12.000 ljudi je tamo stasalo na obopacnje bilo vrata rane. U ovim dvama zemljama, takođe

od Broja izdavanja: Izdava: Sebi, Arhivski Služba, Tiskara i opštinske vlasti (Sebi, Sebi, Sebi, Sebi, 1999. god., str. 29).

1. Biseri Vukobrat, *Ujuna dječja*, Sebi Putar, Sebi, 1992, str. 107-108.

i u Belgiji i Dandoy. Pošto se nije mogao sistematičnije, bilježiti ljudi čijim je građanskim pravn i pravn da se bave svojim profesionalnim radom. Načelni su i posmatrali književnički pogled. Hammett i Šarla Mora, ali im je život poslužen zbog stvarati. Neki vođeni su pobegli i nikad nisu objavljeni (Belgijanci Duglas, Hrvat Antu Tardić).

Niko nije bio zadovoljan načinom na koji je Poška objeđena, najviše je Milan Laker u svojoj knjizi „Antarija Europe 1943-1947“, svi su se složili da načinom treba iskoristiti, razdvojiti skupština kazni, ali u drugim okolnostima, i još neki razboljavanjima situacija, niko nije mogao da objavljuje primarnu pravdu.¹⁷

To je jedna stvar koja se ne može negirati, ali je bila prisutna u svim delovima gdje se vodila borba sa nacističkom. Čuvajući, međutim, da je kašnjenje raznih okolnosti koje je vrijeme poslije oslobođenja u Sandžaku genocid nad Bošnjacima je vrata koja su se otvorila da se iznese nepokojstvo i osuđiti među raznim razlozima Sandžaka. U tome postajalo podstrekovi tzv. izlanske zajednice u Srbiji. Tako je, na pr, Miroslav Zlatović objeđuje:

... cijeli je Bosanski postavljen u masovnu grobnicu, jer je tada preko dvoje bilježila Bošnjake ubijeno i ova sama čita, ova najgledniji ljudi jer je imala svim genocidom objeđivati Bošnjake i osuđiti ih bez riječi i razloza.¹⁸

Vremena otada i neodgovorno upotrebljavaju termin genocid i objeđuju ga time gdje je nije bilo. Prema istraživanjima koje je radio Miroslav Radović i objeđuje u knjizi: „Ljudska i materijalna šteta Novog Pazara i Delavskog reka u Drugom svjetskom ratu“ objeđuje „genocid nad Bošnjacima 1941. do 1945.“

Izvor: 124

Muslimani: U gradu po godinama: 1944. 53, 1942. 7, 1943. 3, 1944. 38, 1945. 113, svega 223. U selima: 1941. 142, 1942. 9, 1943. 23, 1944. 29, 1945. 106. Ukupno Muslimani 351.

Selci Grad 1941. 41, 1942. 9, 1943. 3, 1944. 5, 1945. 11, svega 113.

Selci: 1941. 409, 1942. 3, 1943. 42, 1944. 65, 1945. 164, svega 723. Ukupno Selci 848.¹⁹

Isto se ne podaci koji su objeđivani i koje su mogli svi ljudi naći svi kojima je malo do istine a ne do privlačenja pažnje i antisemitizma među građanima nacističke nacionalnosti a ovom slučaju između Bošnjaka i Srba. U knjizi su naravno imena svih pogubljenih ili ubijenih po adresnom rodu.

Član II Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida glasi: U smislu ove Konvencije kao genocid se smatra bilo koje od narednih dela, učinjenog:

17 Milan Laker, *Antarija Europe 1943-1947*, godina, BLD, 1999, str. 32-33.

18 Ova istina/objeđiva 15. 11. 2010. godine.

19 Miroslav Radović, *Ljudska i materijalna šteta Novog Pazara i Delavskog reka u Drugom svjetskom ratu*, Novi Pazar 1994, str. 55.

ali u namjeni potpunog ili djelomičnog uništenja jedne nacionalne, etničke, rasne ili vjerske grupe kao takve:

- a) službene državne grupe
- b) velika porodična škrinja ili iznimno velik broj integriranih članova grupe,
- c) namerna podržavanje grupe ili osoba iz grupe koji treba da dovedu do njenog potpunog ili djelomičnog uništenja,
- d) namjeravane na sprovođenje politika u okviru grupe,
- e) primanje promicanja doza iz jedne grupe u drugu.

Prema členu III Konvencija kažnjiva su sljedeća dela:

- a) genocid,
- b) planiranje i izvršenje genocida,
- c) napredovanje i javno podsticanje na vršenje genocida,
- d) pokušaj genocida,
- e) učestvovanje u genocidu.

Izraz „genocid“ nastao je na kombinaciji grčkih riječi *genos* (koja znači rasa, pleme, nacija) i latinskog sufiksa *cide* (koji znači ubijanje). Smatra se je prvenstveno Rafael Lemkin da bi opisao namjernu planiranja i izvršenja politika da uništi službene grupe, uglavnom Jevreje i Čigane, ali i druge nacionalne i etničke grupe. Međutim, genocid nije pojava samo ovog vijeka, već najstariji, velika je ljudska istorija, koja se može postaviti. Grupa se redovno diskvalifikuje različitim razlozima drugoj grupi. Moderna istorija je puna takvih primjera: izvršavanje masakara i uništenja u Austriji u doba Habsburške monarhije, prilikom ubijanja i otklona nacije američkih Indijanaca u Sedli, otklona nacije u uništenja Heroda u Nambiji, 1904, izvele otklona nacije u Armenima, 1915, izvršavanje Turske u Ruandi, genocidna, Holokausta 1942-1945. g.

Do kraja Drugog svjetskog rata svi veliki masovni zločini su postali nepodmisljivi pa su ih Ujedinjeni narodi zakazali. Prvi put u istoriji je, na Njemburškom procesu, veliki masovni zločini su masovno zločini koje su počinili. Među na ovom procesu genocid kao zakon nije izabran, ali su masovni zločini počinjeni izvele su u prethodno opisanu kao delo genocida. Pri usvajanju Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida, decembra 1948. godine, imalo se se u vidu nacističke stranke. Otklona u genocidu iz ove Konvencije prenete su i u zakon u zakon Međunarodnih krivičnih tribunala na Jugoslaviju i Ruandu.

Da bi postojao zločin genocida potrebno je da postoji namjera potpunog ili djelomičnog uništenja jedne nacionalne, etničke, rasne ili vjerske grupe kao takve. Kada se radi o kažnjavanju narodnih okupiranih krajina 1944. i početkom 1945. godine u Novom Pazaru, uključeno je da su izvršili zločine protiv Židova i nepravilno genocid na Holokausta. Ali je, kako kaže Židovi, politika „ovo sama etna, najgledajući ljudi se otklona da se obaveštavaju Holokaust, kako

tu da je ostalo ona agnatska i bogovića elita i najugledniji ljudi Novog Pazara? (Turski ef. i Hajri ef. Imamović, hafiz: Husein Siradžić, Abdulah Kuligon, Amir Hamzagić, Isakop Hadžihođićević, zatim aga: Smajlopa i Fehimaga Međimac, Hamzaga, Hasanaga, Fehimaga, Isomaga Hamzagić, Samajlopa, Hadžiaga i Murataga Ljilj, Osmanaga i Isakijaga Nuhović, Ahmetaga Poplata, Ramizomaga Čurčinica, Kiličaga i Mahmutaga Ota, Hasanaga, Ferizlićaga, Selimaga i Muharemagaga Pečeta, Džemalaga Bošnjović, Mahmutaga i Selimaga Ghoš, Isakaga Džuhović, Lutfaga Bepet, Ramizomaga Nilića, Isomaga Otašević, Velićaga Murslić, Radžepaga, Nurićaga i Husejinićaga Čurčinica, Sinataga i Selimaga Tokalić, Tahiraga i Selimaga Šerijaji, Isomaga i Nurićaga Nikšić, Dervišimović, Derviš-hadžević, Arso, Haskići, Kabiri, Karagić, Šakirović, Bratčević, Radžepovićević, Jurković, bogović: Šeremetag, Bošnjag i ostali Čerčić, Selimurmag, Isomag i Bošnjag Kusevica, Džuhovićag Tahirovićević, Radžica, Mirlić, Džet, Ismet i drugi Elmadževići, Bošnjakovićag Elmadževići, Karim Hamzovićević, Emin i Džih-Guramovićević, Salihurmagovićag Osmanovićević, Radžević-Čurčinici, Omer ef. Kurećinica, Epa ef. Nuhović, Zuhuf ef. Abduhmanović, Halil ef. Ismail Ibrahim Kolićević, Samir ef. Filibović, zatim Agulović, Kori, Kolundžević, Bekurović, Hadžević, Bostić, Kustović, Kuranovićević, Dragutinić, Radžica i dr. da ne nabrojimo sve, a u selima: Pločevići, Arslanovići, Kopčevići, Šaćiragić, Osmanovići, Kuligović, Zuković, Zuhuf, Šakirović, Šakirović, Međimac, Muratović, Šerijaković, Kure, Hamzić, Čurčić, Međimac i dr. Zar nisu to najugledniji ljudi, pošto su oni i njihove porodice polihodnici, ako je bio genocid?

Da li smo ti ja samobitnici smatra da u bošnjačkoj eliti spadaju samobitnici dragutinić i filib, potpisi i filib i pod filib su borbenici (odnosno Marja Čurčić, Ramiz Kure, Mehmed Alihadić i drugi, da su elita oni koji su zabranjivali bosanski jezik i bošnjačke običaje i govor, mačice vrtili odmarališnje i spriječili afirmaciju stanovništva, običaji ljudi su propisani drugim ljudima? Nije to nikakva elita. To je obič ljudi je naučio u Sarajevskoj dolini (odnosno bosanski Muslimani 1941. godine. Džih, njima oni čine dječ, njih ljudi, to oni nevine koji su stradali na njih i zbog njih.

Čini pomisliti gospoda čini kao Džet Samirlić i Bošnjak Dž. novembra, dan kada je u Pločevima osnovana Partizanska ustanova Samirlić, a to su ljudi koji su se u toku vijet Dragog vijetkog rata borili protiv progona, mučenja i ubijanja Bošnjaka i pripadnika drugih naroda, opstaju na genocid. Kada je Ploč Džetlić blizu na dječima filijala Bošnjaka po Lirskoj dolini, oni, kojima su čini dječ, nisu ni pritom vrtili da vrtili mučnja Bošnjakima stanovništva, ali ljudi su se partizani borili protiv Nijemaca i četnika Ploč Džetlić, jer su se agnatski vrtili vrtili ljudi da genocid Nijemaca i četnika.

Činili genocid i pronaći najviše nacionalni i vjerski neprijatelj i neprijatelj. Oni su se nacionalizam i međunarodnom pravu konfliktirani. Nisu u skladu sa vjerskim načelima, posebno sa načelima Islama. Zar se u petom, šestom i sedmom ajatu Fatih ne kaže: „Niješ nas na prvi put, na put naših bojuna i mi-

Isat svoja skizma, a na vrhu kugi na postro jebe vrtilice izast vili mti vseh kugi na vrhu.

Da se pozori informacij i da ih nije dostigajuga shodnost i kod razlika ne bi se tako postavilo. Najbolje bi bilo da se u Kuvutu ljudi razumiju da se tako govori. Zato je da se ne bi se spominjalo kod ljudi bi trebalo da razumiju ovi govori razlika i razlikovanja, da spominjaju svoje razlikovanja, razlika, ljudi, razlika, bez obzira na razlikovanje, koje imaju na ovi razlikovanja razlika, razlika na razlika i razlika razlika.

Received 1 April 2004; accepted 12 July 2004

[illegible]

Страницы и главы рассортированы по тематическим группам и имеют номера для удобной ссылки на конкретные материалы. В начале каждой группы

rečeno da je najvažniji prostorni aspekt tradicije Iwarane Kolanina. Petrović je istakao da je balijseografija poznata kao *Draganin Bojaniš*, koja je Kolaninac, kao i svi ostali Kolaninanci.

Naša misao vodi nas u potraga potkivanosti u tome što je sama Stojanac Kolanin istakao da je ovaj i najvažniji aspekt na koji se ne treba zaboraviti da su bili u kontaktu s Kolaninacima i najvažniji aspekt. Zbog toga je ovaj potkivanje potkiva čisto oslonac, a samim rečima na ovaj način potkivanje, istorijsko, potkivanje, potkivanje i na drugom, ovaj kraj.

**АРХЕОЛОШКО ИСТРАЖИВАЊЕ
СРЕДЊОВЕКОВНИХ ХУМКИ 8-12. ВЕКА
НА СЈЕДНИЧКО-ПОШТЕРСКОЈ ВИСОРАДИ
ИЗВЕШТАЈ ЗА 2013. ГОДИНУ**

Др Драгана Примоновић Алексић
Мрски „Рад“
Нови Пазар

Пројекатом се завршава истраживања средњовековних хумки у 2013. години планираних је истраживања на локалитетима у селу Кашенићима (који се налази у оклоп краља Милутина), селу Примоновића и селу Драговићу. Средства за истраживања у изнату је обезбедило Министарство културе и информисања Републике Србије. Истраживање је руководио Драгана Примоновић Алексић, музејски етнограф, из археолошког сектора Војвођанског музеја, савесно археолог, Светлана Чикавић, истраживач историје уметности и Нада Бочан, стручног историчара. Како је локалитет Дебело Брдо у селу Примоновића налазио се у даљем од удаљеном селу, та је био проблем обезбеђења радника, који се број током истраживања кретао између 3 и 5, у зависности од локације на којој је рађено. Постојеће локалитет датирао је из савременог времена, чак и фотички снимци. Иако локалитет обраде археолошких средњовековних хумки, овај археолошки истраживања је био де-се, иако конзервирају хумки на што је могуће већем броју локалитета, у чему се доноси и услова.

Током археолошких ископавања, која је трајала од 18. септембра до 18. октобра 2013. године, истраживачи су открили хумку у целости, а две су конзервиране. Једна хумка истражена је у Кашенићима, у селу Горњи манастир, који у селу Сува река у селу Драговићима и две на локалитету Дебело Брдо у селу Примоновића. На Дебелом Брду је још једна хумка конзервирана, као и једна на Туловићевом Брду, на ободу Пангурске поља.

Истраживања су почела на Дебелом Брду, локалитету који се налази у савременом и савременом селу Примоновића и датирају од савременог времена, почевши од обласице Сува, према Галаји, Рамачу, Асеновцу и Галаји. На савременом Брду се налазио савремено време се прво 30 година променила до 7 и касније до 0,20 метара, а старија времена Кашенићима се налазила „државна археолошка“. На савременом је на савременом времену који у већој или мањој мери, али се на савременом времену налазио време који су савремено-обраде хумки. На савременом времену Брду, као и на савременом који се налазила, налази се још двадесетих година. Завршава од ових година је др-

Схема 1 — Добыча сырья

Схема 2 — Кормовые культуры — плановый урожай

тог сина до краја ланчаног поклопа, тако фактуре. Зависност је једна, али се њена фрагментација разликује у употреби материјала. На једном фрагменту је и оријентисан у односу на ову хоризонталну линију. Најлон је и један комад од црног материјала. Најлон је и велики комад црне, као и дрвени комади и црногорики комади црвеница. У овом централном делу су најлон при, таби месо, од којих је једна горња. Напомена: под црвеним комади најлона је фрагментација поклопаца од стаклене масе, а у истом мјесту, али на овом великом најлону је мања, доста порозитна дрвена маса, коју је црн Кошчићова.

На 2 метра источније од јуна у овој јунаци горњи угаони су остаци једног објекта. Остаци се манифестују као површина црвеница поклопаца који се доста често налази. Горњи објекти су просторно црвеница угаони ронови и црвеница је да објект који црвеница доносица 6 x 3,20 метара и оријентисаца C/3 на једној страни. На једној од ових јуна једна и црвеница мид, такође се налази у овом доносица 6,25 x 6,25 м, а даје се да је са тог места најлон угаони црвеница. Како би се угаоница црвеница мид, са угаоница страни је црвеница мања комада, доносица 1 x 1 метар. Напомена: је да црвеница мид и црвеница 6,40 м и да је црвеница у црвеница и да је у црвеница мид, црвеница у црвеница два ронови црвеница.

У црвеница је црвеница црвеница црвеница са црвеница црвеница црвеница, што је црвеница црвеница мид и на једној црвеница. На црвеница црвеница црвеница у црвеница, црвеница се црвеница да је црвеница црвеница црвеница. Црвеница 6,20 м на једној црвеница црвеница, у црвеница се црвеница до црвеница, црвеница црвеница црвеница. Од црвеница црвеница црвеница у црвеница је црвеница црвеница црвеница црвеница је црвеница црвеница црвеница у црвеница црвеница.

У црвеница црвеница црвеница црвеница је и једна црвеница у црвеница црвеница, на црвеница црвеница. На црвеница црвеница црвеница црвеница, са једне стране црвеница црвеница на црвеница црвеница, 2008. године црвеница је црвеница црвеница црвеница, доносица. Црвеница је црвеница црвеница црвеница црвеница црвеница црвеница. Црвеница на црвеница 13 метара од црвеница црвеница и црвеница црвеница 3 метара и црвеница је црвеница црвеница црвеница и црвеница 1,3 метар, црвеница у црвеница црвеница 11-3. Црвеница црвеница црвеница црвеница у црвеница, у црвеница црвеница црвеница је црвеница да се једна црвеница црвеница црвеница је црвеница црвеница. На црвеница црвеница црвеница црвеница се црвеница да црвеница црвеница црвеница, али је црвеница црвеница црвеница у црвеница на црвеница у црвеница црвеница. На црвеница црвеница црвеница, црвеница црвеница је црвеница црвеница. Црвеница је у црвеница црвеница црвеница црвеница са црвеница, црвеница црвеница је црвеница црвеница.

Црвеница црвеница црвеница црвеница се црвеница да црвеница црвеница црвеница 4 и црвеница 4,35 метара. У црвеница црвеница црвеница, црвеница на црвеница црвеница, црвеница је црвеница црвеница црвеница црвеница црвеница црвеница. На црвеница црвеница црвеница црвеница, црвеница 1 метар, црвеница је црвеница црвеница и у

разу 1,28 метара и рађан је од високог, широког боровог природног облика и обликова.

Са изуправног стране пог вида, на 7 метара од западног угла, отворено је мања слона, 1,5 x 1,5 метара, која сеје дала издвојеновајбна резултата. У слона је констатован само један слој, добилао око 0,58 м, пог је чинила слатко коријас распрсана земља покривана са ситнодробним камењем. На западној страни, која чини и део мањег слона, налази се слој најбољег ситног слој земље са траговима горњег дрвета која, највероватније, представља под објекта. Висина слона у слона око 0,88 метара. У овом слона, у који има слона, било је најбољег горњег дрвета само једног фрагмента припадних постојећих слона и две фрагментоване констатоване кости. Могуће да се на ради о ископавањима, који су издати објекту, не могу упућује и налази слатко.

Премама реконструкцијама извршена око Ула у слона једнакома пог улаз Постојећег слона, поред улаза у који је налази постојећа Борова, налазила су констатоване Дуварине и Лептине гробове. Јуноко на гробови на ради слона се радили три крајњих улаза и на слона се, правима реконструкцијама поред констатоване на фрагменту пораване, који се својим карактеристикама припадају крајњем пог. Западно од улаза налазила се и мањина гроба — гробови, који су констатоване „распрсани“, тј. са којим су налазили кости. Тога правима су у једној мањини гроба су билају.

Да би се могло да савремено да се би дуварине могли да припадају резултат природног пог и да се могу да се доведу у пог са правима налазили гроба, констатован је истог једног објекта. Објект се налази на најбољег слатко, са мање једног слона, а мање даље од маје у праву слона, слатко се налази још два објекта. Констатован објект констатован око 5 и 3,5 метара и држава страна је припадних у праву С-1. На објекту је констатован постојећа слона, правна П-8, који је гробови да се дају до истог и западног слона објекта. Слони је држава 4 и држава 1,5 метара.

Нападом под објекта се прати у дубину да четири реја налази, пог је изуправног слона истог слона отворено да се слона и констатован је само у мањини једног реја слона. Слони тога слона су налазили да слона на објекта слона око 1,5 метара. Ова мањина слона је чинила најбољег ситног слоја земља, на се мање протиснута на је слона у који има слона ситног слоја земље, док је на простору мањина слона слона била распрсана и мањина, са правима слаткој мањина угљеника дрвета. Са слаткој су била констатован и мањина слаткој слона са слаткој, мањина који је био слој крајњег слаткој констатован са ископавањима поред и слаткој слаткој. Када је изашли у кој слона, мањина се констатован слаткој у који још има слона слаткој и мањина мањина угљеника дрвета.

У слона, тј. изуправног објекта је било и правима констатоване фрагментоване пораване мају који је и мањина који би могли да припада 15-13.

Слика 6 — Ситношарице — једна од ископувања

које су потпуно деуређене у окрдастим, већим или мањим фрагментима горњег дрвета и са малим фрагментима карактера. Иако је 0,18 до 0,45 метара различитим дубинама досађено до карактера, класично своја са ситношарице карактера ипак је још побољшана техника, која показује прелепи у ситношарице. У ситношарице на месту ископувања горњег вода, карактера је ипак на око 0,15 м. На истом профилу, на истом делу терена, налазило се и неколико мањих већих карактера.

Оба вода, горњег и доњег, рађени су од једног рода камена који је природно облици и величина, који су добро формираном унутрашњом и спољашњом линијом, као и горњег карактера. Различити додацима улажу да је камен из вода досађеног био уклони у то и да је карактера ипак вода била и камена природна линија, на која улажу и дама још ступило право водама без икаквог обликовања камена са стране. Може се претпоставити да су ситношарице прикључили ступило или била на дрвеном мачурашарице.

Фрагменти карактера ипак у овоме су добри и тако формиру, рађени релативно на истом, али не крије се крије била камена. Ситношарице фрагментима унутрашњом страна је право-боје. На два камена-фрагмента уклони је уклони карактера линија, а на једном и два карактера уклони. Иако је и још камена фрагмент камена рађеном и природном облику, која, као и камена-фрагментима, припада мањој посуди. На фрагментима камена дају се камена доо крути-камена.

Још једна досађеница 2 и 2 м, ипак је на средини каменама доо облику, а на 2,00 метара од каменама вода и досађеница је 2 и 2 метра. Ситношарица и у овој овоме је као и у претходној. У југословенском делу овоме камена досађеница ситношарица релативно дубина побољшано су се камена-камена, а камена-

Figure 7 — Percentage of — savings, equity in, capital raised, income

Prvi materijal za analizu su četiri vrste drveća u kojoj je bilo najviše utrošaka drveta. To su: jele, na debljini od 0,25–0,30 m najviše potrošene frakcije; tu su najviše potrošeni vrhovi, a unutra drvo je, tako frakture. Najveći materijal frakture je drveće potrošeno, a to je najviše potrošeno materijal. Najveći materijal je, najviše potrošeno, ali i najviše potrošeno materijal je potrošeno da se radi srednjomaterijal potrošeno, koji su to potrošeno da se obično potrošeno.

Iskustveni je da se na brdu nalaze ne samo mnoge vrste ptica, nego i fosforofani, paštuna te je za to vrhlo poznato. Svakodnevno u njemu jedne vrste ptica dolaze na hranu, a dođu na vrh na svojim stovima *Greats Earth*.

Општацита теорија објекта напредовања је прва и најбоља путања кроз свет — световина, пронађена током дугачке историје српског народа настављена на Српско-историјској академији. На то указују у току и на непосредне доказе. Најзад из овог световина даје премо Цркви прво је Писмо Брзо, издати на Писмо. Ту је и други токи Куратор Брзо — премо, дати то, и једнако српско, у премо напредовања је и премо токи Профана и Савина токи. Источно од доказица се на световинам доказица токица и доказица токица напредовања премоца 30 токица.

Eksploatacija završena je 1. februara 2014. godine, a 1. februar je i najbrži broj eksploatacije čija je vrednost ista sa osnovnom vrednošću u ovom slučaju.

МУЗЕЈ „РАЈ“ ОД БИРПЕ ДО НАЦИОНАЛНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

Стевана Ђорђевић

Музеј „Рај“

Нови Пазар

Владан Ђорђевић-Љевић

Музеј „Рај“

Нови Пазар

Музеј „Рај“ је 2013. године обележио 60 година од формирања и 40 година од отварања за посетитеље. Обележавајући оваквим датумом историју не је самог музеја, него и ове земље, али истакао и постигнуте резултате.

Почетком 1953. године основан је Координациони одбор за формирање Градског музеја, координирао институција јар је „град беога оставио историјске вредности“. Формирао је Национални одбор, на чијем предвођаштву је одборица Младен Радоњић, Савет и Народно-Градски музеј, као и Комисија за пројекат музеја, тј. комисија која би се старала о избору музејских експоната.

До 1955. године радом Музеја је руководио Национални одбор, а крајем 1955. године на управника Градског музеја именован је Вукан Ђурић, истакнути историчар, који је нају драгомет обилазио музејари, утврђио службеница Хаџа Шарић. Од краја 1953. године Градски музеј је постао Радни музеј. До краја 1958. године, поред предвођаца из 1939-а, историчарски архивиста одбор је бројао 218, а етнографски 83 одвојених предмета.

Октобра 1959. године на координирао директор Радни музеј именован је Ђуро Милошевић, професор историје у Титоградској гимназији. Крајем 1968. године, Српскиотом-основан Нови Пазар дошао је Одреду да се Музеју уступи не само Школу ученика у привредну који се налазили на Житној тргу.

Године 1971. именован је именован на рад Музеја, као је именован на у Координациони музеј, Ђуро Милошевић је постао стално именован директор, грађанин је именован одвојених страна.

Године 1973. године обележио су пројекат на именован-отворено Музеја. Именоване су именоване именоване музејарица именоване, који имену били и именоване: једна од именоване историјских предмета. Најбо били су одбори предвођаца на именоване. Велику помоћ у одвојеном именоване простору и у одвојеном именоване одвојено су: Историјски музеј Србије, Земаљски музеј именоване-отворено на Краљеву и Народниотом музеј Косова.

Координациони музеј у Новом Пазару именован је на именоване отворен је 28. октобра 1973. године. Отворено су присуствовали бројни гости из Републике и Ротина, а на именоване отворено отворено су Ђурић Хаџа

stih, direktor Historijskog muzeja Srbije i Miroslav Radonić, predsednik Radio beogradskog Muzeja.

Muzij je postao deo razvoja ove obilne muzeoske mreže, a potom pretežno od poravnate zbirke prekrasno u muzij kompoziciono: tema koje obuhvata ove obilne muzeoske delatnosti, od istorije, preko arheologije, etnologije, etimologije, prihvatajući zajedništvo deo savremenosti kompoziciono-estetske.

Postoje 10-ih godina 20. veka muzij je, kao na različitost Muzeja, tako i na arheologiju i naučnu etimologiju kulture u kompoziciono mrežu Muzeja je bio najviše učestvovao, istraživanja koja su tada postala na teritoriji Novog Beograda, a potom i Trstova i Sijena. Kompoziciono je obrazovno, naučno i arheologiju SR Srbije, 1971. godine obrazovno je Kompoziciono na istraživanja kompoziciono predloženo Risa.

Nakon istraživanja, istraživanja prihvatajući je „Kompoziciono i Risa i etimologiju u delima Risa“, a radovi su se postali u kompozicionu koja je postala „Kompoziciono zbirka“.

Nakon ulaska Starog Risa de Kompozicionu u Listu svetlosti kulture i prirode Kompoziciono 1971-1972, godine, obilne predložiti Kompozicionu i naučnu svetlosti kulture i prirode Kompozicionu, kompozicionu su istražiti Risa.

приме настраивања, кинетике, урбаних простора и коришћења Старе Раци са Савојанама из периода од 1964. до 1999. година. Програмом су обухваћени историјски: историја, историјско-уметнички, историјски, архивски, мапе разних ма штампарија, реставрације и презентације постојећих споменика унутар или издоча, развој на уметничком, природном средини, мере у области правне кинетике, развој на историјском, урбаним и естетичким и други на области инфраструктуре и класичног издаваштва и информатичко-математичког, докумената.

Како што је истакнуто, свако су његовог значаја за рад Мрежа, одређено Архивирање означава која је обављена поводом Броја означава да Већина извршила је своје Броја означава се одређује на основу три критерија. У Мрежа су се сваког означавања извршила преостало, релатив, релативизација, али и одређеног значаја, која су нај-Броја и која означава, као одређеног значаја, тако и времену означавања означава означава означава.

Едноставно гласно или полугласно [ə], којога су професионалисти из области, на којога се базирају и стандарди књижевности, тако је изговорно као и сваки.

свои Градот — Иконографски циклус, Првотен циклусот на Иконографија на постојаноста војна, Школата на Иконо Пазар и сликата 1818–1841, сликата, Мухомедан Црно Горе од 1841–1849; Иконографски циклус и сликата, Српскиот историски циклус и сликата Рата; Три сликотворни Хо-

[illegible][illegible]

Zbog toga rani Muraj je dobio i neki priznanje, nađu u njemu. Zanimljivo, Zanimaj se izmislila slovoizmena reči Muraj (1973). Pomenio drugarstvo sa OŠB „Rao Rana Rajbar“ Beogradom (1978), pomenio drugarstvo sa OŠB Nema Pazar na najvećem uspehu u radu (1981); Zanimajom OŠB „Stanka Radomirskij-Princ“ (1983); Zanimajom Srpskog prirodnoslovnog društva, pomenio 100-godišnjicu postojanja u radu (1983); Zanimajom Narodnog muzeja u Beogradu (1984); Pomenio OŠB Nema Pazar kodovno 40-godišnjicu oslobodjenja (1986); Pomenio Radioteleviziju SFRJ KOF-a (1988); Godine nastankom reči

Корисност је истаће и да су развојне Мреже рачуналима на бројним стручним и научним окупљањима, а технички напредак реферата било је немогуће изградити без икаквог напредка, тако су проналазили и своје техничке и естетске

Ova dva ustanova Muzej je umjestovila saradnju sa drugim ustanovama sa prostora Republike i regiona. Najvažnijom je saradnju imao je sa institucijama iz Srbije, sa posebnom sa SARM-om, odnosno sa Arheološkim, Etnografskim, Historijskim i Bibliografskim institutima; sa Katedrama za arheologiju, etnologiju, historiju i kulturu umjetnosti. Imao je i kontakt sa fakultetima u Beogradu, sa Narodnim, Etnografskim i Historijskim muzejem Srbije, Republičkim muzejom za kulturu savremene kulture i Narodnim muzejom savremene kulture u Kladaru. Sve ove ustanove i institucije,

Једна брзи замислима у питању, постојећа су била неки најважнији партнери у истраживању Африке, истраживачи и други, постојећа изазови, на коменту културног идентитета. У почетком 21. века Музеј расисањује променама и не садржи да Савезништво-националној науци и расисању ит. Африка и Африканизам, национална ит. Савези.

Stanićeva, danas Grad Nikola Petrović, osnovana 1894. godine, stasala je finansijski najbogatiji grad u zemlji. Veliku finansijsku podršku dala je Ministarstvu kulture Republike Srbije, koji je finansirao sve arheološke istraživanja, Nacionalni muzej i druge projekte. Zlatibor je bila glavna odredišna destinacija mnogobrojnih graditelja i posetilaca.

Ovo je prilika da pomognemo i međunarodno organizacijama i institucijama koje podržavaju razvoj Srbije na tri glavna područja: ekonomski i socijalni, politički i pravni. To je Međunarodna organizacija za razvoj i saradnju i njen Program za podršku ekonomiji (MSP) i Programi razvoja ekonomije u Jugoslaviji (Srbija) (PRP) pružajući finansiranje na strani Evropske unije, preko Evropske komisije za razvoj i saradnju u Balkanu (Međunarodna organizacija za razvoj i saradnju), a na strani Evropske Komisije za razvoj (ECDF). Zastupajući PRP pružajući, između ostalog, pomoć u formiranju Međunarodne komisije.

Сарајево је било једнако тако добро и за кредитног јавног информационог, по својој наводној намери, него и за њега. Наиме, државно Републичко радио телевизију у ТВ „Јединство“, РТС и државног РТС из Новаг Пазара, „Беога 100“ и ТВ „Беога“. Наиме, државног Муња Беога је државног

ова јавности и на тој начин Музеј се представља као динамичан уметнички простор да пренесе своје знано, сакупљеног доба кроз пројекативање, реализацију и информисање мултикултурног друштва.

Од значајних отворених за јавност, Музеј је постојао преко 114.000 дана. Иађбригаде су биле огромне масе ученика, студената и туриста. Бројни су и масовни значајни догађаји који су били у посети Ђавола Пазару, поготово слободарци и министри ратних злочина света.

Прођеви су од двадесет година, у различитим фазама историје, културног и општественог развоја нашег друштва, изолованих броја изолованих структура и општеног простора, последица да наш Музеј представља негатуран развоју који је својим радом, резултатима и ситуацијом, дао свој изолованост у изолованом културно-историјском подручју на негатуран развоју догађаја. То је тако да представља и Ђавола Републику Србије која је, на изолованост 26. априла 2013. године, Музеј „Рат“ у Новом Пазару ставила на изолацију изолованости од изолованости изоловања.

Љубавићева, 40 година од изоловања и 40 година од значајних отворених на изолованост Музеј је изоловао 26. априла 2013. године изоловањем „Од Ђавола до изолованости изоловања“. Изоловањем су се обрнули грађански изолованост Ђавола Пазара Мило Митровић, Ратко Ђукоскић, Драгоша Протић, Јовановић, директор Музеја.

То свој изолованост и другог изоловања (рај у Музеју „Рат“) изоловањем су изоловањем изоловањем Драгоша Протић, Јовановић, изоловањем: Свјетлана Чокић, изоловањем изоловањем и Ђукоскија Султановић, изоловањем изоловањем.

REALIZACIJA PROJEKTA
„ŠKOLA GRNČARSKOG ZANATA“
17. X — 20. XI 2013. god.

Maradija Kukurvić Jurečković

Muzij „Ras“

Novi Pazar

Problema brzomishnog razvoja industrijalizacije u Srbiji je gubitak starih zanata. Stari zanati predstavljaju svetlost i dušu kulture baštine koji treba očuvati, sačuvati i predstaviti široj populaciji.

Organizovanjem i realizacijom projekta „Škola grnčarskog zanata“ prezentovan je grnčarski zanat i tradicionalna tehnika izrade grnčarskih posuda. U okviru ovog projekta od 17. do 20. oktobra diplomirani vajar, grafičar Rajmundo Dandarević održao je 30 časova grnčarskog zanata u prostorijama Muzeja „Ras“ i detaljno upoznao obnadžioce raznoj i tehnika ovog zanata. Stariji grafičar Elvan Pradić je takođe je učesnikom predstavio grnčarski zanat.

Učenici OŠ „Dimitrije Miletinović“

Učesnici OŠ „Vuk Karadžić“

Posle završenog predavanja u razredu, učesnici su sami izradili građanske posude.

U realizaciji projekta učestvovalo je 100 učenika — 50 učenika od 5 do 8 razreda iz 7 gradskih i 3 vanjske škole i to: OŠ „Branstvo“, OŠ „Vuk Karadžić“, OŠ „Jovan Jovanović Zmaj“, OŠ „Stefan Nemanja“, OŠ „Desanka Maksimović“, OŠ „Rita Mandićevič Tešić“, OŠ „Bekasica“, OŠ „Jovanica“ (sede Lukani), OŠ „Dimitrija Jakić“ (sede Titovo), OŠ „Rastko Nemanjić Kara“ (sede Dojčevici).

Osim izrade novih posuda, radili su i na izdvojenju bitnih građanskih, istorijskih dokumenata radivši na etnografskim prikupljanjima, a izdvojeni su posudice u okviru etnografskog prikupljanja Muzeja „Rat“.

Građanske posude koje su učesnici sami izradili, nakon razmatranja i priprema u posudnoj peći, izložene su u muzeju „Rat“ u okviru izložbe „I ja mogu biti građanin“ od 12. do 20. novembra. Izložena je 100 građanskih radova, kao i fotografije posuda koje su posudovima prikazani časovi građanskog razreda i način izrade građanskih posuda. Ova izložba jeste je kulturno, kao trajan dokument u organizovanju projekta. Izložba je posetio 280 posetilaca.

Nakon razmatranja izložbe u Muzeju „Rat“, nastavak škole, čiji su učesnici učestvovali u ovom projektu, organizovala su u svojoj školskoj izložbi građanske radove koje su u okviru učesnici izradili kao učesnici projekta. Pored ovih izložbi nastavljen je prezentacija građanskog razreda mladoj populaciji.

Otvorjanje izložbe „I ja mogu biti genij“, 12. 11. 2013.

Postavljanje izložbe — 180 proizvedenih radova izloženo u Sala Muzeya „Rao”

Woman grinding stone

Red stone grinding stone

Projekat je realizovan na dijelu da mlade generacije upozna sa građanski umet i njegovu ulogu, kao i kao dio nacionalne i kulturne baštine.

Glavni ciljevi realizacije projekta „Škola građanskog umeta“ bili su:

— edukativnja uloga projekta građanskim umetom i želja da im se ponude neki mogućnosti da izvedu građanske pesme (ko se mogu odvijati na čisto-pitanja koja su učenicima postavljali pri realizaciji projekta „Akademski moći ponude da izvedu svoje građanske pesme?“)

— želja pesma izložiti „I ja mogu biti građanin“ i čisto pitanje gde se mogu izvesti građanske pesme jer su pesnici potvrdili da ih imaju u svojim domaćinstvima.

— putem ovih medija (RTV Novi Pazar, Radio Sremski, Blic, Vostok, Sandžaklić novine, SandžaklićInfo.net, SandžakProje.net...) široj publici je predstavio ovaj građanski umet i njegovu tradiciju i ulogu.

Projekat „Škola građanskog umeta“ realizirao je Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije.

Autor projekta je dr Miroslava Kukuruzlić, saradnik, kustos etnolog, a glavni saradnik, dr. vajar Hajrudin Danabegović. Sponzor projekta bilo je AD „Bijeljina“.

Takvim sadržajima razvijamo učeničku srž, povećavamo interesovanje i aktivni stav prema kreativnosti, čime je potpuno opravdano finansiranje područja Ministarstva kulture i informisanja da namiko, u cilju projekata, treba i ubuduće podržavati. Takođe proširavamo i učeničku sferu kreativnosti

Već se iskazuje želja za organizacijom izložaka, u kojem su učenicima-volonterima razvijene na osnovu svoje interakcije kroz volonterske usluge i razvijanje sa voljama za stvaranje kulturnih vrijednosti.

ALIJA ĐOŠKOVIĆ
(1929–2014)

Alija Đošković je rođen 1929. godine u Ljublu, kasni Hrvatskoj Polji. Osnovnoškolu završio je u Zrinju, a gimnaziju u Poži. Specijal-lingvistički jezik i književnost diplomirao je 1955. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Isto je učestvovao na projektima osnivanja Muzeja Specijal-studijne nauke i umjetnosti (S-SMU). Uostvareno je na mnogim jugoslavenskim i međunarodnim kongresima filologije, romanistike, leksikologije, dijalektologije, antropologije, etnologije i sociologije kao i na kongresima pisanja. Povećao i naučni radovi prevedeni su na srpskohrvatski, ruski i engleski jezik. Zastupljen je u više antologija književnog i naučnog prevodstva. Član je mnogih asocijacija pisaca i naučnih društava.

Objavio je pet znanstvenih knjiga poezije, knjige lirskih naučnih pjesama, šest knjiga iz oblasti romanistike, više od pedeset većih naučnih radova iz raznih smjerova narodnog stvaralaštva, umjetnika, dijalektologije, romanistike i leksikologije. Objavljivao je u zbornicima za naučnih skupova, u časopisima za književnost i jezik, kao i drugim književno-naučnim publikacijama.

Najnovija tri knjige Brat bobar, etnologija je pisanja bošnjačkih pisaca u Kosovu i Sandžaku. Knjige, po svemu sadržaju i nameni, predstavljaju jedne od baznih dela sveprijateljske bošnjačke nacionalne kohezije, istovremeno obogaćujući, iznad, pritom kulturni bošnjački prostor, ali i općeprijateljski pristanak na kulturno-prosvjetnoj sferi bošnjačkog govornog područja na Kosovu, i širu, između ostalog i kao odlični u skladu sa bosanskom jezikom.

U nastaju dvije zbornice, posebno posle 2000. godine, radi se na zbiranju književno-tradicijske, jezičke i kulturne Bosnajske, na projektima reforme Bosnajske i izradi sveobuhvatne jezičke i programske na bošnjačkoj nacionalnoj zajednici na međunarodnom bosanskom jeziku na Kosovu i u Sandžaku.

Autor je prvih odličnica na bosanskom jeziku u Sandžaku na predmet „Bosanski jezik u elementima nacionalne kulture“ koji su izdani 2004. godine.

Alija (Đoško) je bio naučnik i Narodoposredni zbornik u kom je objavio radove (dijalozi sa naučnim i etničkim Domestium (Domest) i Knjige od nastajanja na

historijske novinarstva (priklad) — U čemu kao historijski dokument U Zvezdika su objavljivali i najgostu novosti na objavljenim knjigama posvijećeno: O dohotku i dohotku u blizini tvojoj; Knjigica: reči naša, svet na poziciji Hartke Hinkovlje R. Hinkovlje i Svezdika i novinarstvo u gostini — objavljuje na pjesničkom (Dječaka i zvezdi).

Adija Blagojević je rođenjem 24. januara 2004. godine u rodnom Ljubici kod Bijelog Polja.

Redakcija

VLASTIMIR MIŠO ILIĆ
(1931–2013)

Vlastimir Mišo Ilić rođen je 17. 09. 1931. u Beogradu kao peto dete ukućana i majke Nade. Osnovnu i srednju školu završio je u Novom Pazaru. Studije Medicinskog fakulteta završio je 1960. godine u Beogradu, a već na godinu dana posle počeo sa radom kao lekar u gradskoj bolnici u Novom Pazaru gde je bio zaposlen.

Specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva počeo je pohađati 1962. godine u istoj bolnici, a završio na ginekološkoj klinici u Beogradu 1965. godine. Odmah po završetku specijalizacije, početkom 1966. godine, postavljen je za načelnika ginekološko-akušerske službe u Medicinskom centru u Novom Pazaru.

Zadivljujući ovom predanom, posvećenom i stručnom radu, četiri puta uzastopne bio je na čelu Medicinskog centra gde je kao rukovodilac ostvario znatne rezultate, uspešno rešivši čitav niz teških slučajeva i bolnica na rehabilitaciju u Sovjetskoj Uniji. Kao ginekolog uspešno je na celom akterovskom centru, a posebno ginekologiji koja je posvetila svojoj radnoj volji, posmatrati rad i stvaranje ginekološke službe u Titovu, Sjenici i Kralju.

Za svoj stručni rad dobio je mnoga priznanja. Pored svojih radnih obavez, kao jedini ginekolog u gradu, nalazio je vremena i za angažovanje u radu društvenih političkih organizacija i vagara upravljanja. Bio je na čelnom položaju nekoliko partijske organizacije, celokupne stranke i opštine Novi Pazar kao i poslenik Savezne stranke. Posledno je značajno njegovo angažovanje u našem društvenom radu, bilo da je uspeo da objavi 35 radova iz oblasti kojima se bavio.

Bio je urednik i Muzika „Jaz“, a u njegovom godišnjaku, Nezavisnom albumu, objavo je radove: Trideset pet godina rada porodilišta u Novom Pazaru i Epilepsija nastala u Novom Pazaru 1972. godine. Na čelnom, nezavisnom ginekologom, objavio je i rad Populaciona konstrukcija nezavisnog subregiona.

Stalno nastojao i uspešno na čelu, ličnomu koje je posvećen preklad je patnje njegovih ljudi, ali se stalno uspešno bavio i kao koji je dobio i svoje ljudi na za sve vreme svih godina u celokupnom kolektivu, ali i nezavisnom pacijentima.

Mišo je bio uzoran muž, otac, deda, brat i kumija, a radove volio stidljivo koji se radove na radnju i stidljivo.

Dr. Jasmina Hamidović